

vergadering **C115**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en
Armoedebestrijding

van 24 januari 2023

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Celia Groothedde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het openbaar maken van inspectieverslagen van kinderopvanginitiatieven – 952 (2022-2023)	5
VRAAG OM UITLEG van Freya Saeys aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de gelijktrekking van trap 2A en AB in de kinderopvang – 960 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de toepassing van de verhoging van de subsidiebedragen in de kinderopvang – 968 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Ilse Malfroot aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de extra middelen voor kinderopvanginitiatieven die omschakelen van trap 1 naar trap 2 – 1207 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over kinderopvanginitiatieven met plaatsen in verschillende trappen op de subsidieladder – 1225 (2022-2023)	12
VRAAG OM UITLEG van Hannes Anaf aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de privatisering van de kinderopvang – 1051 (2022-2023)	23
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het in aanmerking komen van elke bachelor en master voor de functie van verantwoordelijke in de kinderopvang of van kindbegeleider – 1078 (2022-2023)	26
VRAAG OM UITLEG van Freya Saeys aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de aangepaste richtlijn voor medicatietoediening en het advies bij koorts – 1135 (2022-2023)	31
VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de daling van het aantal gepresteerde uren door de diensten voor gezins- en huishulp – 1144 (2022-2023)	33
VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneeckhout aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de bereikbaarheid van hulplijnen – 1145 (2022-2023)	37

VRAAG OM UITLEG van Tine van der Vloet aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over voorzieningen voor personen met een gedrags- en emotionele stoornis – 1164 (2022-2023)	45
VRAAG OM UITLEG van Freya Van den Bossche aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de lange wachtlijsten bij de centra voor ontwikkelingsstoornissen – 1173 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Katja Verheyen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de lange wachttijden voor het diagnosticeren van ontwikkelingsstoornissen bij kinderen – 1177 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Suzy Wouters aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de lange wachttijden bij de centra voor ontwikkelingsstoornissen – 1214 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de wachtlijsten bij de centra voor ontwikkelingsstoornissen – 1221 (2022-2023)	49
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de flexibele inzet van personeel in de kinderopvang – 1216 (2022-2023)	55
VRAAG OM UITLEG van Katja Verheyen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de financiering en regionale spreiding van ambulante en residentiële drughulpverlening in Vlaanderen – 1029 (2022-2023)	59

VRAAG OM UITLEG van Celia Groothedde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het openbaar maken van inspectieverslagen van kinderopvanginitiatieven – 952 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Mevrouw Groothedde, u heb maximaal vijf minuten, niet meer maar ook niet minder.

Celia Groothedde (Groen): Dank u wel, ik zal voor mijn opening geen vijf minuten nodig hebben.

De vorige keer toen er een opvolgingsverslag vanuit Opgroeien was, werd de openbaarheid van de inspectieverslagen aangehaald. Wij hadden een aantal vragen rond de communicatie die er na het opvolgingsrapport was vanuit Opgroeien en de motivatie die zij gaven. Na de vorige opvolgingscommissie hadden we deze bijkomende vragen, waarbij we ons zorgen maakten over een paar dingen. Er wordt dus effectief een link gegeven naar actieve openbaarheid. Daar worden inspectieverslagen meegegeven, de opvolging ervan, handhavingsrapporten en eventuele meldingen. Dan kunnen de opvanginitiatieven zelf aangeven hoe ze met die handhaving aan de slag gaan.

Minister, op welke manier heeft dit tot nu toe de kwaliteit van de kinderopvang verhoogd?

Welk voorbehoud hebt u eventueel ook zelf tegenover welke ouders die inspectieverslagen gaan consulteren? Wij vrezen effectief dat dat een beperkt aantal ouders zal zijn, eigenlijk ook zoals men het bijvoorbeeld ziet bij schoolinspecties, en misschien zelfs nog meer omdat mensen het hier niet gewend zijn en wanneer zij opvang zoeken zijn een aantal mensen al blij dat ze überhaupt opvang hebben.

Dreigt deze openbaarheid er niet voor te zorgen dat er meer verantwoordelijkheid op de schouders van de ouders gaat rusten? Er is ook na de vorige opvolgingscommissie communicatie geweest vanuit een aantal gremia, ook van een aantal politici, om zeker de inhoudelijke inspectieverslagen en de informatie te gaan checken. Maar dat is natuurlijk ook informatie die maar een aantal ouders en maar een aantal gezinnen zal bereiken. Dreigt het dan niet meer op de schouders van de ouders te gaan belanden of de opvang kwalitatief geschikt is terwijl de Vlaamse overheid eigenlijk tot taak heeft om ervoor te zorgen dat elke opvang kwalitatief is, ook nu al?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, dank u wel voor de vraag.

De actieve openbaarheid is in dezen ook echt een doel. Het is hier ook beslist om daar actief werk van te maken. Ik verwijs ook heel graag naar de aanbevelingen van de onderzoekscommissie rond wat we precies moesten doen en ik probeer om die zo trouw mogelijk uit te voeren.

Volgens de wetenschappelijke literatuur is de kwaliteitsverbetering een mogelijk effect van de actieve openbaarheid – ik ga daar straks nog iets over zeggen – maar dat is absoluut niet zeker. Ik wil in die zin een beetje temperen. Actieve openbaarheid is geen toverformule. Je moet dat, afhankelijk van de sector waarin

je dat doet, zeer doordacht gaan implementeren en je moet ook secuur te werk gaan. Bij het uittekenen van de actieve openbaarheid in de kinderopvang hebben we rekening gehouden met factoren die volgens wetenschappelijk onderzoek de kwaliteit in de kaart zouden kunnen spelen, ter verbetering dus.

Een belangrijke maatregel is de vertaling van de inspectieverslagen, die in de eerste plaats bedoeld zijn om Opgroeien en de organisator te informeren over de vaststellingen van de inspectie, naar inspectierapporten op maat van de gebruiker. We zetten die verslagen dus niet zomaar online. We gaan die op een eenvoudige wijze vertalen voor de gebruiker. Dat moet op een goede manier gebeuren. Het is eigenlijk de eerste keer dat we dat doen in de WVG-sectoren (Welzijn, Volksgezondheid en Gezin). De kinderopvang is tot nu nog de enige sector waarin we aan een dergelijke vertaling werken.

Een eerste mogelijk kwaliteitsverbeterend effect is dat gezinnen zich beter kunnen informeren via het gevalideerd beeld van de opvang dat de rapporten geven. Dat schept mogelijkheden voor een hogere betrokkenheid en participatie van de gezinnen. Die betrokkenheid en participatie van de gezinnen is ook een doel op zich, maar tegelijk ook een middel om tot een goede afstemming tussen de ouders en de opvang te komen, tot eenzelfde aanpak van het kind, wat bijzonder belangrijk is voor het welbevinden en de gezondheid van het kind en dus een verbetering van de kwaliteit betekent.

Een tweede mogelijk kwaliteitsverbeterend effect is het feit dat de rapporten online komen. Dat kan er ook voor zorgen dat een organisator extra aandacht besteedt aan bepaalde zaken. Het belang dat een organisator hecht aan een goede reputatie is ook een van de factoren die in de wetenschappelijke literatuur wordt beschreven als een mogelijk kwaliteitsverbeterend effect van de actieve openbaarheid. Maar ook hier: we zijn nu net gestart daarmee.

Tot slot wordt in de openbare inspectierapporten vooral ook aandacht gegeven aan het doel van de regelgeving zelf en het effect van de vergunningsvoorwaarden op de werking zelf. Dat geeft gebruikers en organisatoren inzicht in het waarom van bepaalde zaken, wat op zijn beurt alleen maar draagvlak kan creëren en mensen kan overtuigen om de vergunningsvoorwaarden maximaal te respecteren.

Collega's, ik denk dat we bij de volgende opvolgingsrapportage een eerste zicht zullen hebben op hoe men erop reageert want – zoals jullie weten – zijn we nog maar net gestart.

Ik kom tot uw tweede vraag. Het hangt er natuurlijk maar van af over welke ervaring met de schoolinspectie we het hier hebben. Alles is afhankelijk van de context. Dat geldt ook voor actieve openbaarheid. Maar het is wel zo dat in het onderzoek naar actieve openbaarheid een vaststelling systematisch terugkomt, namelijk de vaststelling van elitisme: het gegeven dat vooral hoger opgeleide ouders of middenklasseouders actief inspectieverslagen gaan opzoeken en daar dan ook actief in dialoog over gaan met de zorg- of dienstaanbieder.

Toen wij ons actiefopenbaarmakingsmodel hebben uitgetekend, was de administratie zich zeer goed bewust van dit verschijnsel. En jullie ook, als ik de aanbevelingen van de onderzoekscommissie lees. Precies daarom zetten wij niet enkel in op de actieve openbaarheid voor de overheid, maar gaan wij tegelijkertijd ook voluit voor transparantie door de organisator zelf. Het is dus op jullie verzoek en na de expliciete aanbevelingen die jullie hebben gedaan, dat we de inspectierapporten niet enkel publiceren op de overheidswebsite, zoals de CoBRHA-viewer (Common Base Registry for HealthCare Actor) van het departement en later de kinderopvangzoeker van Opgroeien, maar dat we daarnaast ook aan de organisator zullen vragen om op eigen initiatief de gebruikers op de hoogte te brengen van het inspectierapport. Ook dat staat in de aanbevelingen. Het gaat dus

over de vereenvoudigde versie. Daarvoor moeten we een besluit van de Vlaamse Regering (BVR) maken. Dat staat zeer binnenkort op de agenda. Dus het kan niet alleen via de site maar ook – handig – via de mensen zelf.

Die transparantieplicht wordt ingeschreven in de vergunningsvoorwaarden. Dat zit in de wijzigingen van de regelgeving die we aan het voorbereiden zijn. Ik hoop op witte rook nu vrijdag, wanneer de Vlaamse Regering samenkomt, maar dat hangt dus af van de eventuele goedkeuring door de Vlaamse Regering.

Het zal dus niet zo zijn dat enkel de hoogopgeleide ouders weten wat in het inspectierapport staat omdat zij die rapporten zelf gaan opzoeken. Neen, de rapporten komen naar de gebruikers zelf. Dat is, wat mij betreft, ook wel drempelverlagend.

Ik geef graag nog een cijfer mee dat mij bij het vorige debat dat we hierover hadden met de mensen van de administratie erbij, erg heeft geïntrigeerd. Het aantal aan ouders bezorgde verslagen was in 2021 1277. In 2022, tot 15 december, waren het er 7973. Dat is dus exponentieel gestegen, zoals men dat noemt. Je voelt dat er een veel bredere vraag is in de samenleving om inzage te kunnen hebben in die rapporten. Daarom wachten we niet meer tot mensen op de site kijken, maar vragen we ook dat de rapporten worden meegegeven.

Het is binnen dit kader dat organisatoren kunnen aangeven aan ouders op welke manier aan de slag werd gegaan met de vaststellingen, welk plan van aanpak er is voorzien en op welke wijze het inspectiebezoek een leermoment is geweest. Want daar draait het ook om: leren uit inspecties, leren wat anders of beter kan, en goed bekijken welke rol iedereen hierin kan spelen.

We proberen ook de potentiële gebruikers goed te informeren. Een goed voorbeeldje is de mogelijkheid die we willen voorzien om een alertfunctie in te stellen op de website waar alle informatie actief openbaar zal worden gemaakt. Via die alertfunctie kunnen alle geïnteresseerden een melding krijgen als nieuwe informatie wordt gepubliceerd over de voorzieningen die ze hebben ingegeven. De publicatie van een inspectierapport kan zo'n melding genereren, waardoor er dus ook via de lokale loketten inspectieresultaten kunnen worden bekendgemaakt bij mensen die informatie willen. Dit laatste zijn we nog aan het ontwikkelen en opzetten, maar we willen daar ook grondig en ruim in te werk gaan.

Wat nu met de verantwoordelijkheid die op de schouders van de ouders zou vallen? Collega, het is het een of het ander. Wij willen dat de inspectie goed werk levert, maar jullie hebben – zeer terecht – gevraagd dat die rapporten daar niet in een kast liggen, waarna er zoveel jaar later een nieuw rapport komt in die kast, maar dat er actief gebruik van kan worden gemaakt. De rapporten aan de mensen bezorgen lijkt ons dus een zeer goede maatregel. Uiteraard hangt het ene vast aan het andere.

Het is dus een work in progress. Dit is een belangrijk thema om bij de volgende opvolgingsrapportage nog wat dieper op door te gaan. De vraag was er, het is nuttig dat jullie weten dat het BVR wordt voorbereid, hoe we daarmee aan de slag willen gaan, en hoe we op die manier alle ouders informatie willen verschaffen.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister, wij zijn niet tegen die openbaarheid. We vragen ons eerder af op welke manier het zal bijdragen tot een welbevinden binnen de sector en tussen de sector – Zorginspectie en Kind en Gezin – en welbevinden voor ouders, kinderbegeleiders en de kinderen zelf. U zegt dat er een mogelijk kwalitatief effect kan zijn, maar ik vraag me daarvan af op welke manier zich dat

zal manifesteren, het te merken is en bepaalde dingen moet opvangen. Daar wil ik drie dingen bij inbrengen.

U weet zelf ook dat, zodra er publieke schandalen zijn, zoals we hebben gezien, zodra dingen in het publieke debat staan, zoals Opgroeien heeft aangegeven tijdens de laatste rapportage, dan is er een piek in het consulteren. Het is dus niet verwonderlijk dat op dit moment ouders die inspectieverslagen inderdaad gaan opzoeken, maar men moet verwachten dat er weer een dal zal komen. Op dat moment moet dat worden opgevangen. Dat er dan proactief informatie wordt gegeven door de kinderopvang zelf, is niet slecht, maar daar is er een deel dat onderbelicht blijft.

Ik geef een voorbeeld. Ik spreek me niet uit over de case zelf, ik geef alleen maar aan dat dit is wat mij bereikt. Iemand geeft aan dat er een inspectieverslag publiek staat, waarbij er een overtal wordt aangegeven terwijl men bewust onder het maximum van de norm werkt. Maar doordat men een deur heeft laten openstaan, lijkt het alsof het één groep is en daardoor wordt er een overtal aangegeven. Ik heb geen idee van wat daar de werkelijk gangbare situatie was, maar in de vereenvoudigde versie wordt er dan inderdaad wel een situatie weergegeven waar die organisator over zal moeten communiceren met de ouders en dat allicht op een bepaalde manier zal doen. Daarbij is tussen Kind en Gezin, de inspectie en de organisator die cirkel van wantrouwen die we op dit moment zien, weer aan het versterken, en dat komt niet noodzakelijk de kinderopvang ten goede.

Ten slotte is er het feit dat u zegt dat ouders daarover kunnen praten enzovoort. Daarom haal ik die mensen aan die minder mondig zijn. Mensen zoals in deze kamer worden opgevoed om mondig te durven zijn tegen autoriteiten, om dingen te durven eisen. Maar er zijn heel veel ouders die dat niet durven. Die worden gevraagd om ja en amen te knikken tegenover autoriteiten. Over die mensen ben ik bezorgd, minister. Ik vraag me af wat u gaat doen om hen te verdedigen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Collega Groothedde, ik heb het nog even opgezocht. Gewoon procedureel: op 20 december hebben wij de opvolgingscommissie gehad. Ik was toen voorzitter, want de heer Sintobin was toen om medische redenen afwezig. U hebt deze vraag ingediend op 20 december om 16.07 uur. Die dag van de opvolgingscommissie hier hebt u dat ingediend. Ik vind dat echt niet serieus. Ik heb het verslag nagekeken: dat was wanneer we hierover bezig waren, dat was net het moment dat die gesprekken daarover bezig waren. Ik wil dit toch met zoveel woorden gezegd hebben.

De voorzitter: Ik heb al van een andere collega van u een berichtje daarover gekregen.

Koen Daniëls (N-VA): Dan kom ik tot het inhoudelijke. Die actieve openbaarheid is voor onze fractie belangrijk. We zijn er al van februari 2020 over bezig. Het is goed dat ze er is. Er staan er nu 61 online, minister, omdat er maar begonnen is vanaf 16 november 2022.

Ik deel nog graag een aantal concrete bekommernissen mee bij die verdere uitrol. Ten eerste: in die rapporten staat wat in orde was en wat niet in orde was. Naar leesbaarheid voor ouders vind ik dat goed. Maar als ik dan ga kijken bij wat er niet in orde was, staat er een hoofdstukje 'veilig bed'. Dan staat er een hele beschrijving van wat een veilig bed is. Uiteindelijk staat er niet bij het advies of de opvang in orde is of niet in orde. Ik lees dit zo dat 'veilig bed' niet in orde was. Als ouder zou men kunnen concluderen dat alle bedjes daar niet in orde zijn, maar dat haal ik daar niet uit. Er staat een algemene beschrijving. Ik denk dat er meer mogelijkheden zijn om daaraan te werken.

Ten tweede vind ik de historiek van de opvang niet terug. Die zou er wel kunnen zijn wanneer de opvang vroeger al is geïnspecteerd.

Ten derde – zeer belangrijk –, er is geen link meer met de reactie van de opvanginitiatieven, wat in de vroegere inspectieverslagen wel stond. U zegt dat de opvang dat maar op zijn eigen website moet zetten, maar als ouder vind je dat niet op één plaats. Je moet eerst hier gaan kijken, dan moet je naar de website van het opvanginitiatief gaan kijken en daar moet je dan gaan zoeken wat de reactie daarop is. Vanuit mijn fractie hebben we de zeer uitdrukkelijke vraag om dat aan elkaar te koppelen, ook in het belang van de opvang.

Ik heb een laatste vraag, minister. In de nieuwsbrief van Kind en Gezin stond dat de handhavingstrajecten in het voorjaar 2023 zouden worden opgenomen. Zit dat in het besluit van de Vlaamse Regering dat u daarnet aanhaalde?

Ilse Malfront (Vlaams Belang): Bedankt, minister, voor uw antwoord. Ik vind die actieve openbaarheid positief. We hebben er allemaal naar gevraagd. Met betrekking tot transparantie naar de ouders toe is het een goede zaak dat de rapporten openbaar staan.

Ik heb nog een vraag met betrekking tot de timing. We zien dat de verslagen sinds november 2022 worden gepubliceerd. Komen de voorgaande verslagen ook nog online, of rekent men enkel op de huidige?

Ik wil ook graag weten vanaf wanneer de handavingsrapporten en andere rapportage openbaar komen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Collega's, ik wil er toch even op wijzen dat hier op heel korte termijn tegemoetgekomen is aan een van de belangrijke aanbevelingen van onze onderzoekscommissie. We hebben allemaal gezegd dat de actieve openbaarheid er moest komen, maar dat is veel gemakkelijker gezegd dan gedaan. Daar moeten we ons allemaal bewust van zijn. Er speelt natuurlijk een problematiek met betrekking tot privacy. We hebben ook gevraagd dat het leesbaar zou zijn. We willen niet gewoon zomaar alles online zetten, maar er ook voor zorgen dat het begrijpelijk is. Op heel korte termijn is daar uitvoering aan gegeven. Ik wil daarvoor een bloemetje werpen naar de minister, maar ook naar iedereen die zich daar binnen het agentschap en binnen Zorginspectie mee heeft bezig gehouden. Want het is niet evident.

Er is echter, minister, na de positieve reactie, ook een stukje bekommernis. Ik voel heel sterk aan dat het een leerproces is om uit te zoeken welke informatie we moeten geven, hoe ze wordt geëvalueerd, hoe ouders en kinderopvanginitiatieven daarop reageren. We moeten blijven opvolgen en bekijken welke lessen we daaruit kunnen trekken.

De rol die de lokale loketten kunnen spelen in het delen van informatie zijn heel belangrijk. U hebt ernaar verwezen. Niet overal staan de lokale loketten al even dicht bij de ouders. Er zijn plekken waar dat heel goed werkt. Het zou het beste zijn dat ze overal het eerste aanspreekpunt zouden zijn wanneer ouders vragen hebben rond kinderopvanginitiatieven. Maar dat vraagt nog een stuk bekendmaking van die lokale loketten en van het feit dat ouders daarnaartoe kunnen worden geleid en via die weg informatie kunnen krijgen met betrekking tot kinderopvanginitiatieven in hun gemeente. Mijn vraag is op welke manier u daar werk van zult maken.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voor de duidelijkheid, collega's: dit is 'work in progress'. Dat wil ik toch wel meegeven. Daarom zijn er ook opvolgingsrapporteringen voorzien. Ik voel me hier niet gemakkelijk bij.

We hebben eind december 2022 – dat is nog niet lang geleden, collega's, we zijn amper een maand verder – die opvolgingsrapportage gehad. Vandaag wordt al commentaar gegeven op de manier waarop en wordt gezegd wat er allemaal nog niet goed is. Onze mensen hebben zich te pletter gewerkt om ze openbaar te maken en om vrijdag met de ouders de communicatie te kunnen voeren. Ik sta open voor elke vorm van verbetering. Laat me daarover duidelijk zijn. Alle suggesties die werden gedaan, kunnen we meenemen. Ik stel voor dat er bij de volgende opvolgingsrapportage een gedachtewisseling is over wat goed en niet goed is.

Ik zal iets dat jullie niet hebben vermeld, maar wel een bezorgdheid van mij is, meegeven. Ik vind dat de positieve respons in de inspectieverslagen ontbreekt. Je hebt een inspectieverslag waar een aantal dingen in worden aangevinkt. Dat is nogal droog. Er staat nooit 'goed gewerkt' of 'goed bezig' of 'er is duidelijke verbetering merkbaar'. Ik heb de administratie gevraagd om dat nog eens te bekijken. De inspectie moet natuurlijk controleren en is er niet om schouderklopjes uit te delen. Dat versta ik. Maar, zeker als het naar ouders gaat, is het goed dat er ook iets positiefs wordt meegenomen. Dat is mijn persoonlijk aandachtspuntje in het geheel van de dingen. We zijn 24 januari 2023, het staat online van 20 december 2022, nu vrijdag komt het besluit op de Vlaamse Regering. We werken echt naarstig verder.

Collega Schryvers had het over de lokale loketten. Ik heb meegegeven dat dat belangrijk is voor mij. Ik weet ook dat dat speelveld nog ongelijk is, maar we kunnen niet toveren en er wordt grondig doorgewerkt. Ik vind dat ook belangrijk in de communicatie naar de ouders.

Collega Malfroot, u had twee punten die ook mijn aandacht wegdragen: de vroegere verslagen en de handhavingsrapporten. We moeten nu eerst de routine verwerven om de huidige goed te vertalen. Vervolgens zijn voor mij de handhavingsrapporten superbelangrijk, omdat ze aansluiten op de verslagen. Pas dan komt het verleden aan bod. Het gaat dus echt stapsgewijs. Ik ga geen duizenden verslagen uit het verleden zomaar online zwieren. Dat zou pas een miserie zijn, waar collega Groothedde terecht op wijst. Je moet zorgen dat het leesbaar is. We zullen tegen de volgende gedachtewisselingen mogelijk een kijk op de timing hebben.

Wat u zegt, is interessant. In de handhavingsrapporten kunnen we immers ook de reactie van de voorziening meenemen. Dat is een goede zaak omdat het actie-reactie is.

Voilà, dit is hetgeen ik nu wil meegeven.

Dan is er uw zorg, collega Groothedde. Ik begrijp wat u zegt, maar ofwel houden we het zoals vroeger en moet je de inspectieverslagen vragen, en dan is het zeker niet positief, ofwel maak je ze openbaar, met het handhavingsrapport en de stappen die de voorziening zet. Ik vind het eigenlijk een heel goede zaak dat dat gebeurt, maar er moet daarover ook vertrouwen groeien in de sector. Dat is ook de reden waarom onze leidend ambtenaar daar zorgvuldig mee wil omgaan. Dat is transparantie: dingen die vroeger veeleer in het verborgene bleven, ongewild, komen nu naar boven. Ik neem uw zorgen echter ook mee. Nog eens, ik ben bereid om alle goede suggesties ... Dit is geen kwestie van ideologie. Dit is een kwestie van op de best mogelijke wijze voor transparantie zorgen, en een goede relatie tussen de diverse spelers op het terrein.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): In de politiek mag een maand kort zijn, maar in de maatschappij is dat lang, als je zelf een organisator bent die zijn verslag online ziet staan, als je zelf een ouder bent die zich afvraagt hoe dit precies in elkaar zit. Collega's, men moet toch erkennen dat er op dit moment een probleem is van wantrouwen tussen de kinderopvang, Zorginspectie en Kind en Gezin. Dat moet echt zo snel mogelijk worden hersteld. Dat moet echt in orde komen, want dat is de basis om verder te kunnen gaan in de kinderopvang, naast de structurele problemen. Ik heb drie keer aangegeven dat dit over verbetering gaat. Ik ga dat nog eens doen. Wat dat betreft, is vertrouwen essentieel. Minister, daarom vragen wij dat er inderdaad ook een antwoord van de kinderopvang zelf kan komen. Daarom hebben we die vraag na deze discussie in de opvolgingsrapportage ingediend. Na de discussie die daarover ging, collega. *(Rumoer)*

De voorzitter: Collega's! Mevrouw Groothedde, kunt u afronden?

Katrien Schryvers (cd&v): Tijdens de discussie!

Celia Groothedde (Groen): U kunt hierover een vraag indienen, maar zo roepen in de commissie, dat zijn geen manieren. Het was na de discussie die hierover ging en tijdens de algemene discussie, maar het onderwerp was door uzelf afgesloten. Wij vragen dus een antwoord van de kinderopvang zelf, zoals het middenveld, de specialisten en de kinderopvang vragen.

De voorzitter: Collega Groothedde, ik vind dat u er toch eens het reglement op moet nalezen wat het tijdsgebruik betreft.

Celia Groothedde (Groen): Voorzitter, dat klopt, maar intussen zijn hier collega's ertussen aan het roepen. Dat is geen manier van doen.

De voorzitter: Laat mij uitspreken. De tweede reactie is een kort statement, van een halve minuut, geen heel exposé.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Freya Saeys aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de gelijktrekking van trap 2A en AB in de kinderopvang
– 960 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de toepassing van de verhoging van de subsidiebedragen in de kinderopvang
– 968 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Ilse Malfroot aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de extra middelen voor kinderopvang-initiatieven die omschakelen van trap 1 naar trap 2
– 1207 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over kinderopvanginitiatieven met plaatsen in verschillende trappen op de subsidieladder
– 1225 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): De regering voorziet dit jaar 92 miljoen euro voor de gelijktrekking van onder andere trap 2B en trap 2A. Sommige kinderdagverblijven hebben plaatsen in trap 2B en plaatsen in trap 1. Door de beslissing om de subsidiëring van trap 2B en 2A gelijk te trekken moeten alle personeelsleden betaald worden op niveau van trap 2A, terwijl er maar middelen zijn voor de personeelsleden die vroeger werkten met subsidies in trap 2B. Vaak leden deze initiatieven al verlies omdat ze de medewerkers in trap 1-plaatsen moesten betalen aan het loon van de medewerkers van trap 2B. De opschaling van trap 2B naar trap 2A maakt dat zij nog meer middelen moeten voorzien voor de financiering van de medewerkers in trap 1. Voor initiatieven is dit de doodsteek. Zij kunnen financieel niet wachten tot er halverwege volgend jaar beslist wordt welke voorzieningen van trap 1 kunnen overstappen naar trap 2A.

Minister, bent u zich bewust van de problematiek van opvangvoorzieningen die zowel plaatsen hebben in trap 1 en trap 2?

Welke maatregelen zult u nemen om te voorkomen dat dit soort van initiatieven moet stoppen wegens financiële problemen, waardoor er nog minder kinderopvangplaatsen zullen zijn?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Vanaf 2023 worden er jaarlijks bijkomende middelen vrijgemaakt om de subsidies in de kinderopvang te versterken. Collega's, dat is een belangrijke stap. We hebben dat debat al een aantal keren gevoerd. De eerste stap is zorgen dat de opvang die we vandaag kennen, die er is, die opstart, financieel leefbaar is, dat die jobs aantrekkelijk zijn, omdat we op die manier mensen kunnen houden, kunnen aantrekken, en om dan andere debatten – om het woord 'ratio' niet te gebruiken – te voeren. Maar het paard moet voor de kar en dit is er één van.

Concreet gaat het jaarlijks over 92 miljoen euro. Voor de N-VA-fractie is dat echt een belangrijk signaal. Die middelen zullen worden ingezet om de basissubsidie van trap 1 met 50 procent te verhogen – dat is een belangrijke opstap – en om alle plaatsen in trap 2B op te trekken naar het budget van trap 2A zodat er enkel een algemene trap 2 overblijft, en om uitbreidingsbeleid te voeren om zo trap 0-plaatsen te laten doorstromen naar trap 1 en trap 1 naar trap 2. In mensentaal, om te zorgen dat zoveel mogelijk opvanginitiatieven in een zo hoog mogelijke subsidieondersteuning zitten. Dat is in mensentaal wat dat wil zeggen.

Dit is belangrijk, collega's, en verdient onze steun. Maar – er is inderdaad een 'maar' aan – je hebt op dit moment opvanginitiatieven die nieuw opstarten en je hebt opvanginitiatieven die al een tijd bestaan. Dat is één. Ten tweede heb je opvanginitiatieven die plaatsen hebben in de verschillende trappen, wat de facto wil zeggen dat de personeelsleden die daar werken ook in verschillende statuten werken. Ik denk dat we in de uitvoering daarvan goed moeten opletten, ook in de communicatie die gevoerd wordt. Want uit de communicatie waarin wij inzage kregen van het agentschap, zou onder meer blijken dat opvanginitiatieven die de problematiek aankaarten dat ze mensen hebben in trap 1 en trap 2B en dat ze die, doordat dit nu gebeurt, allemaal meer moeten betalen en dat dat niet lukt, eigenlijk het antwoord krijgen – ik heb inzage gekregen – om "een locatie te sluiten, te verminderen in capaciteit of een eventuele overname te overwegen". Einde citaat. Ik was toch enigszins verbaasd over die communicatie.

Daarnaast zou het agentschap ook aangeven dat het bedrag van de trap 2A-subsidie hetzelfde blijft, maar dat het aandeel van trap 1 verhoogd wordt en het aandeel van trap 3 verlaagd wordt. Een soort van communicerende vaten.

Minister, kunt u duiding geven bij de operationalisering van de verhoging van de subsidies die vanaf 2023 wordt doorgevoerd? Gaat dat meer bepaald over eerst de nieuwe of gaan we degene die er vandaag al zijn en al lang meedraaien, eerst nemen, en nadien de nieuwe? Dat is natuurlijk niet onbelangrijk, dat je eigenlijk zou moeten stoppen en een nieuwe opstarten om de volgende trap te kunnen krijgen, en de bestaande niet.

Wat is uw reactie op het antwoord van het agentschap op de bezorgdheden van de voorziening betreffende de personeelskost met onder andere het voorstel om een locatie te sluiten indien men in verschillende trappen plaatsen heeft?

Er zijn vandaag grote budgettaire verschillen tussen de verschillende subsidietrappen, iets wat onze fractie al regelmatig heeft aangegeven: gezinsopvang en groepsopvang, trap 0 en trap 1 enerzijds, anderzijds grotere initiatieven. Op welke manier zullen deze grote verschillen in subsidie per plaats in de toekomst worden aangepakt, omdat objectiveerbare verschillen in dezen nog niet altijd makkelijk te verklaren zijn?

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Minister, bij de Septemberverklaring werd aangekondigd dat er bijkomende middelen worden vrijgemaakt voor de sector van de kinderopvang, waarvoor dank. Eind december werd al een oproep gelanceerd om initiatieven in trap 0 de kans te geven om een subsidietrap 1 aan te vragen. Die oproep loopt momenteel nog. Maar u hebt ook verklaard dat u de drieduizend plaatsen in trap 1 ook de kans ging geven om over te schakelen naar trap 2. Dit zorgt er niet alleen voor dat kinderopvang betaalbaar wordt voor meer gezinnen, maar het geeft ook een aantal kinderdagverblijven meer financiële ademruimte. Dat is wat ze de vandaag vooral nodig hebben, maar ik heb wel een aantal specifieke vragen.

Minister, hoe gebeurt de verdeling van die drieduizend plaatsen? Volgens welke criteria gebeurt dat? Hoeveel budget wordt vrijgemaakt specifiek voor de omzetting van die drieduizend plaatsen?

Geldt er een voorafname van het budget of van het aantal plaatsen voor grootsteden? Hoe is dit verdeeld en op basis van welke parameters?

Wanneer wordt de oproep voor de omschakeling van trap 1 naar trap 2 gelanceerd? Binnen welke tijdspad zal dit afgerond zijn?

Collega Daniëls heeft er ook al naar verwezen, maar de vraag is hier: krijgen voorzieningen die al lange tijd bezig zijn voorrang op de creatie van nieuwe plaatsen bij de omschakeling?

Welk jaarlijks budget voorziet u voor de tijdelijke vervangcapaciteit?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Minister, ik heb een vraag over hetzelfde thema, namelijk de gemengde initiatieven in de kinderopvang. Dat zijn initiatieven met plaatsen in verschillende trappen en die initiatieven moeten aan alle begeleiders dezelfde loonvoorwaarden aanbieden. Dat is voor de betrokken kinderopvang-initiatieven – naar wij horen – vaak een grote financiële opgave.

In de begroting 2023 zijn heel veel bijkomende middelen voorzien voor een betere subsidiëring van de kinderopvanginitiatieven. Het gaat over verschillende trappen, maar een van de maatregelen is dat trap 2B zal verdwijnen en dat de eerdere initiatieven in die subsidietrap voortaan allemaal gesubsidieerd zullen worden zoals trap 2A. Er komt dus eigenlijk maar één trap 2. Deze maand al kregen de initiatieven de bijkomende middelen hiervoor. Het is heel goed dat ook daar zo kort op de bal gespeeld wordt en dat die bijkomende middelen er zijn. Het gaat over meer dan 90 miljoen euro op jaarbasis. Dat is natuurlijk een belangrijke investering in het kader van de leefbaarheid van de kinderopvang. Nu, naast die maatregel in trap 2 zullen ook initiatieven in trap 1 de mogelijkheid krijgen om in te stappen in plaatsen in trap 2.

Minister, is de problematiek van de gemengde initiatieven en de weerslag op de verloning en dus ook op de financiële leefbaarheid van de initiatieven u bekend?

In hoeverre krijgen gemengde initiatieven voorrang bij de toekenning van nieuwe plaatsen die gesubsidieerd zullen worden volgens een hogere trap?

Hoeveel vergunde initiatieven binnen de kinderopvang werken momenteel met een gemengd systeem, waarbij plaatsen in verschillende trappen gesubsidieerd zijn? Over hoeveel plaatsen gaat het in het totaal?

Worden de gemengde initiatieven als tijdelijk aanzien? Hoe zal een eventuele uitfasering van deze situatie verlopen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, dank u wel voor de vraag die trouwens zeer actueel is. Voorzitter, dat is een complimentje voor u: het is een actuele vraag. Ik was mij net aan het verdiepen in de namen van onze kinderopvanginitiatieven. Dat is echt heel bijzonder, gaande van 'Pamperbroekje' tot 'Troetelland'. Dat is een van de meest creatieve zaken.

Ik heb inderdaad in het parlement ook gezegd dat het voor mij van belang is dat als we beslissen om 115 miljoen euro te investeren in de kinderopvang, we niet wachten tot 1 december 2023 vooraleer we er iets mee te doen. De regering heeft daar ook heel actief werk van gemaakt. Vandaar dat de besluiten om tot de operationalisering van wat we willen doen over te gaan al eind vorig jaar werden voorbereid. In januari 2023 konden we daardoor al de eerste schijf van de budgetten uitbetalen. Ik heb op 20 december 2022, tijdens de tussentijdse rapportering

over de kinderopvang, en ook op 11 januari 2023, in antwoord op een actuele vraag, toegelicht hoe we dit zouden aanpakken. Ik geef het hier nogmaals mee.

De basissubsidie in trap 1 wordt verhoogd met 50 procent en het groeipad in trap 2B wordt vervolledigd. Dat is een vraag die inderdaad al lang bestaat. Dat betekent concreet dat voor de basissubsidie in de groepsopvang het gaat over een verhoging van 452,78 euro per plaats. Een groepsopvang met 28 plaatsen krijgt daardoor bijvoorbeeld 12.677,84 euro per jaar extra. Die verhoging van de basissubsidie is er alleen voor wie alleen de basissubsidie heeft. In 2022 waren er 540 locaties in de kinderopvang die alleen de basissubsidie hadden.

Doordat iemand die trap 2 heeft, ook altijd trap 1 heeft, is er een technische vertaling moeten gebeuren. Trap 1 werd verhoogd voor iedereen met 452,78 euro per plaats per jaar, en de trap 2-component werd met hetzelfde bedrag verlaagd omdat iedereen de verhoging van trap 1 heeft gekregen en omdat die verhoging alleen bedoeld was voor diegenen die alleen trap 1 hebben. Zo zorgen we ervoor dat de verhoging van de basissubsidie toekomt aan de plaatsen die enkel de basissubsidie in trap 1 hebben. De subsidie in trap 3 is niet gewijzigd.

De tweede maatregel gaat over het vervolledigen we het groeipad in trap 2B. Sinds 1 januari 2023 bestaat trap 2B niet meer. Dat betekent dat alle plaatsen met subsidie worden gesubsidieerd aan het hoogste tarief, namelijk trap 2A. Ik zou die letters A en B langzaam maar zeker niet meer gebruiken. Maar nu heb ik ze wel nodig om uitleg te kunnen geven. Voor groepsopvang komt dit neer op een verhoging van gemiddeld 1800 euro per plaats per jaar. Concreet hangt dit wel af van de specifieke parameters van een organisator, zoals de gemiddelde anciënniteit van de medewerkers.

We hadden in 2022 2119 kinderopvanglocaties met groepsopvang. 1185 daarvan hadden enkel trap 2B-subsidies of een combinatie van trap 2B- en trap 2A-subsidies. Voor al deze locaties trekken we nu de subsidie naar trap 2A. Deze maatregel heeft dus een invloed op meer dan de helft van de kinderopvanglocaties. In deze locaties werken meer dan 8000 vte-werknemers van de iets meer dan 12.000 werknemers die in de groepsopvang voor baby's en peuters werken.

Deze maatregel heeft ook een grote impact op de lonen in deze kinderopvanglocaties. De cao's in de sector werden aangepast, waardoor de initiatieven die nu een hogere subsidie ontvangen ook de lonen die tot nu toe in trap 2A toegepast werden moeten betalen. Het verschil voor een kinderbegeleider, die tot nu toe volgens de lagere trap 2B werd betaald en nu volgens de trap 2A zal worden betaald, bedraagt ongeveer tot 600 euro bruto per maand, en de eindejaarspremie verdubbelt. Dat heeft dus een impact voor 8000 mensen in de sector. Dat is een heel grote groep.

De voorschotten voor de subsidies werden al uitbetaald, rekening houdend met de hogere bedragen. Organisatoren hebben die hogere voorschotten dus reeds ontvangen op hun rekening. Zo beschikken ze over de nodige liquiditeit om de hogere lonen uit te betalen.

Voor wat betreft de voorschotten voor het subsidiegroeipad trap 2B zit een groot deel van het verschil in de VIA-componenten (Vlaams intersectoraal akkoord), de componenten van het sociaal akkoord. Die voorschotten moeten nog worden uitbetaald. Normaal gezien gebeurt dat nog volgende week. We hebben dus al een stuk uitbetaald, en er komt nog een stuk volgende week.

De overschakeling van trap 2B naar trap 2A zal voor de organisatoren van kinderopvang die tot januari enkel trap 2B-plaatsen of voor een deel trap 2A-plaatsen en een deel trap 2B-plaatsen hadden vlot moeten verlopen. Deze

overschakeling heeft een enorme budgettaire impact, zowel voor de medewerkers als voor de mensen.

Dan komen we bij de vragen van collega Saeys, of eigenlijk van een aantal collega's, over de mixen met trap 1. Ik vond het echter van belang om toch het eerste deel van het verhaal eens mee te geven, om aan te tonen hoe groot de budgettaire omvang van de operatie is.

Initiatieven met IKT-mix (inkomenstarief), die dus plaatsen met vrije prijs in trap 0 of trap 1 combineren met plaatsen met inkomenstarief, dus trap 2-plaatsen, moeten als ze binnen één locatie werken altijd de lonen horend bij de hoogste trap betalen. Dat is de regel. Als ze meerdere locaties hebben, is dat anders. In dit geval gaat het over initiatieven die plaatsen in trap 2B combineerden met plaatsen in trap 1 of 0. Wij hebben grote inspanningen gedaan om vanaf begin dit jaar trap 2B weg te werken, waardoor de lonen voor de medewerkers in die initiatieven inderdaad vooruitgaan. We doen dat ook om aan de kinderbegeleiders de waardering te geven die zij verdienen. Dat is logisch, want dat is een evolutie naar gelijk loon voor gelijk werk.

Er zijn in Vlaanderen in totaal 80 locaties die zo'n IKT-mix realiseren. In 21 van die locaties is het aantal inkomensgerelateerde plaatsen lager of gelijk aan het aantal plaatsen met vrije prijs. Dat betekent dus dat zij eigenlijk weinig plaatsen hebben met de hoogste subsidie, en meer plaatsen met een lagere subsidie. Dat zijn er dus niet veel, maar het zijn er toch wel 21. Het effect voor die voorzieningen is dat zij inderdaad aan hun personeelsleden, ook die personeelsleden die tegenover de lager gesubsidieerde plaatsen staan, het hoogste loon moeten betalen. Voor de overige locaties zal dat minder een probleem zijn. Als je heel veel plaatsen hebt met het hoogste tarief en heel weinig in trap 0 of 1, zal dat niet zo'n groot probleem zijn, maar voor wie heel weinig plaatsen in trap 2 en veel plaatsen in trap 1 heeft, kan dat mogelijk wel een probleem zijn, omdat je natuurlijk het correcte loon voor 2B moet betalen, terwijl je een lagere subsidie krijgt. Dan komt natuurlijk de vraag van collega's wanneer de volgende ronde zal starten, want voor die voorzieningen is dat superbelangrijk. Ik zal daar straks op antwoorden.

Au fond is die regel niet nieuw. Ook nu moeten ze de lonen betalen die zijn gekoppeld aan hun hoogste subsidie. Dat moet in de IKT-mixinitiatieven in principe worden opgevangen met de ouderbijdrage op de vrije plaatsen of door inbreng van derden. Het groeipad is ook niet nieuw. Het pad is ingezet in de vorige legislatuur, en organisatoren konden in hun financiële planning anticiperen op die evolutie. Het enige wat nu anders is, is dat wij hebben beslist om een aanzienlijke extra injectie te doen en dat de keuze om van 2A naar 2B te gaan voor die voorzieningen dus geen keuze is: ze zitten daar automatisch in, en dus moeten ze automatisch meer betalen. Dat wil ik eerlijkheidshalve ook meegeven. Wel hebben we de basissubsidie met 50 procent verhoogd. Daar genieten ze dus wel van. Dat is een zekere tegemoetkoming voor de hogere loonkosten die ze hebben. Er zijn er ook die de basissubsidie nog niet krijgen voor die plaatsen. Zij kunnen zeker een aanvraag indienen. Dat wordt ook onmiddellijk behandeld. Daarmee kunnen ze hun financiële positie versterken.

Wij willen nu zo snel mogelijk drieduizend plaatsen de kans geven om over te schakelen van trap 1 naar trap 2. De IKT-mixinitiatieven kunnen voor hun plaatsen zeker een aanvraag indienen. Nog eens, er zijn heel weinig initiatieven die in die situatie zitten. Ik heb me er ook toe geëngageerd dat, als het aantal aanvragen groter is dan wat beschikbaar is, er binnen de Vlaamse Regering zal moeten worden bekeken hoe we daarrond stappen kunnen zetten. Dat geldt voor mij in het bijzonder voor de initiatieven die eigenlijk los van een keuze automatisch in 2A zijn beland.

De criteria voor de overgang van trap 1 naar trap 2 zijn wij op dit ogenblik aan het vastleggen. Dat zal heel spoedig gebeuren. De bekommernissen van de initiatieven

met IKT-mix zullen we daarbij sowieso meenemen. U weet dat ik ook een grote fan ben van de omschakeling van trap 1-initiatieven naar trap 2. Die vraag leeft ook heel sterk. Op dit ogenblik zijn er een paar initiatieven die hebben gezegd dat ze hierdoor in de problemen dreigen te komen. Dat is onder andere het punt waarnaar collega Saeys verwijst. We geven hen ook een correcte uitleg. We zijn ons erg aan het haasten om snel de kans te geven om over te schakelen naar trap 2. De regels zijn echter uiteraard wat ze zijn. Trouwens, men zou kunnen beslissen die regels uit te schakelen, maar als mensen op één plaats werken en je hebt een mix en de ene krijgt meer loon dan de andere, dan vind ik dat een wat vreemde situatie, zeker als dat op dezelfde plaats is. Als er op meerdere vestigingen wordt gewerkt, hoeft dat niet noodzakelijk een probleem te zijn.

Ik kom tot de vraag van collega Daniëls over de reactie. Onze administratie geeft advies over de geldende regelgeving en de toepassing ervan. Mocht het zo zijn dat men zegt dat men dan maar moet sluiten, dan vind ik dat een heel vreemde reactie van de administratie. Als u mij daar iets meer concrete info over kunt geven, dan gaan we dat doorgeven en bespreken met de mensen, want dit kan niet. Wij moeten oplossingsgericht denken. Het is heel oké dat men advies geeft over de geldende regelgeving. Ik engageer mezelf om een oplossing te zoeken voor de initiatieven. Dat zal samengaan met het tempo waarin we naar trap 2 kunnen gaan. Het gaat over heel weinig initiatieven die in die concrete situatie zitten. Maar als u mij extra informatie geeft over hoe er wordt gereageerd, dan zullen we dat rechtzetten. Dat is absoluut niet de bedoeling.

Ik kom tot uw vraag over de verschillen, collega Daniëls. Gezinsopvang gaat meestal door in de eigen gezinswoning en groepsopvang meestal in specifieke infrastructuur. Het is dus te rechtvaardigen dat er verschillen zijn in de subsidiebedragen tussen gezinsopvang enerzijds en groepsopvang anderzijds. Maar ook in gezinsopvang moeten we stappen vooruit zetten. We versterken die ook op korte termijn, en in de specifieke toekomstwerf is de versterking van de gezinsopvang de meest belangrijke werf die we hebben.

Ik kom tot de vragen van onder meer mevrouw Malfroot over de drieduizend plaatsen. Collega Malfroot, ik dacht dat het algemeen bekend was dat we hiervoor 38 miljoen euro voorzien. Dit bedrag kan nog verhogen als er van de omschakelingsoperatie van trap 0 naar trap 1, waarvoor we 9,6 miljoen euro voorzien, nog budget over is. Ik weet niet hoeveel er van 0 naar 1 willen overschakelen. Dat moeten we nog bekijken. Ik wil zeker rekeninghouden met de voorgeschiedenis van de organisator bij het vastleggen van de criteria. Ik wil ook de meest duurzame initiatieven eerst laten instappen in de subsidie met inkomenstarief. Dat zullen we de komende weken verder concretiseren. Dat zit al in een vergevorderd stadium, maar we zijn daar nog niet helemaal mee klaar.

Er is effectief een voorafname van het budget. 15 procent van het budget voor de subsidie voor inkomenstarief gaat naar Antwerpen, 10 procent naar het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en 5 procent naar Gent. 65 procent wordt verdeeld over de rest van Vlaanderen.

Bij de voorstelling op 21 december heb ik gemeld dat alles rond moet zijn voor de zomer van 2023. We zijn nu eind januari. Het is de bedoeling om zo snel mogelijk in februari de oproep te lanceren. Daarmee kom ik tegemoet aan mevrouw Saeys. In januari is er uitbetaald. Als we de oproep in februari kunnen doen, kunnen initiatieven vrij snel weten of ze er bij zijn of niet. Zeker de groep die in de problemen zou kunnen komen, is zoals ik al zei, zeer klein op het totaal.

Krijgen de voorzieningen die al lange tijd bezig zijn, voorrang? Zoals ik al zei, is het budget enkel voorzien voor omschakeling van bestaande plaatsen en dus niet voor nieuwe plaatsen, maar de duurzaamheid is voor mij een criterium dat

meespeelt in de toewijzing. Het feit dat je al plaatsen in 2 hebt, kan daar uiteraard een rol in spelen.

Voor de vervangcapaciteit is een vast jaarlijks budget voorzien. Wij financieren dit op basis van middelen die vrijkomen. Overal waar nodig wordt dit ingezet.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Dank u wel, minister. Er zijn inderdaad vorig jaar al heel wat inspanningen gedaan om die trappen gelijk te trekken. Wij zijn daar altijd zeer groot voorstander van geweest en nog steeds om die subsidie gelijk te trekken.

We bevinden ons toch wel in een precaire situatie waarbij we er toch voor moeten zorgen dat locaties omdat ze een IKT-mix hebben eigenlijk zouden worden verplicht om hun initiatief stop te zetten. U zegt dat dat er niet zoveel zijn. Eigenlijk zijn het er 80, maar 21 locaties. Daar is het verschil tussen niet of weinig gesubsidieerde initiatieven versus de best gesubsidieerde groter. Mijn vraag gaat niet noodzakelijk over het aantal locaties maar over het aantal plaatsen. Dat vind ik toch heel belangrijk om te weten.

U zegt van kijk ja u gaat zorgen dat er toch drieduizend plaatsen van trap 1 zouden kunnen doorgroeien. We weten allemaal hoeveel er op dit moment in trap 1 zitten. Dat zijn er een pak meer dan drieduizend. Ik veronderstel dat we die drieduizend zeer ruim gaan overschrijden. U hebt zelf al aangehaald dat u van duurzaamheid en dergelijke een belangrijk criterium gaat maken. Zegt u nu ook dat u aan de initiatieven met IKT-mixen, als zij vragende partij zijn om te stijgen van trap 1 naar trap 2, effectief voorrang gaat geven?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Bedankt, minister, voor uw toelichting. Sta me toe om een paar dingen op te merken. Bij de opstap van 2B naar 2A komt er 1800 euro per plaats, per jaar bij. Dat is gigantisch. Daar wil ik toch wel op wijzen. Op de website van Opgroeien staan de verschillen. Ik geef ze u, vanaf 1 januari 2023, even mee. In trap 1 in groepsopvang, krijg je 1358 euro per plaats. Een trap 2A krijgt 5910 euro. Dat is een verschil van 4600 euro per plaats, louter en alleen tussen trap 1 en trap 2A, bij de groepsopvang.

Als ik dan naar gezinsopvang ga kijken, dan is een trap T1 in groepsopvang 1358 euro en in gezinsopvang – onthaalouders dus – 462 euro. Dat is 900 euro minder. De groepsopvang heeft 5910 euro per plaats, per jaar, de gezinsopvang 358 euro. Dat is een verschil van 5600 euro, louter en alleen wegens de locatie. Minister, ik wil meegaan in het verhaal dat de ene thuis opvangt en de andere eventueel op locatie, maar die verschillen zijn echt zeer groot. Mijn fractie wil daarop wijzen. De objectieve verschillen worden bepaald per locatie, maar dit gaat per plaats. Als je negen plaatsen hebt, dan is dat een verschil van 5600 euro, maal negen, per jaar, per plaats. Dat verschil willen we aankaarten.

U moet de 21 locaties met IKT-mix, waar collega Saeys naar verwees, bekijken om daar een oplossing voor te vinden.

Het laatste punt: hoe worden ze verdeeld? Geldt de verschuiving van 0 naar 1 eerst voor bestaande initiatieven? Of wordt er eerst naar de nieuwe gekeken? Zo ja, hoe gaat dat in zijn werk? U gaf aan dat het om personeel per vestiging ging. Eén opvanginitiatief is één werkgever, maar stel dat die verschillende plaatsen hebben. Het laatste wat zou mogen gebeuren is dat men in de opvang begint te shoppen. Vandaag gebeurt dat, u hebt het zelf gezegd, het gaat over 600 euro bruto per maand en een dubbele eindejaarspremie. Ze gaan van de ene opvang

naar de andere, louter en alleen wegens het statuut waarin de opvang zich bevindt. Men kan het hen niet kwalijk nemen. Dat moeten we nog meenemen, minister.

De brief van het agentschap Opgroeien, waar u naar vroeg, zal ik u bezorgen. Ik heb er letterlijk uit geciteerd.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Uw antwoord, minister, stemt mij enigszins gelukkig. Ik ben blij dat u zegt dat, als er iets over is van trap 0 naar trap 1, we dat geld kunnen investeren in plaatsen van trap 1 naar trap 2. Want ik zie daar de noodzaak om de financiële onleefbaarheid weg te werken. Het zijn die voorzieningen die sluiten. Mag ik u herinneren aan de vzw Rheia in Pelt. Daar ging het over financiële redenen. Dat is ook meermaals in het nieuws geweest.

Anderzijds vind ik uw antwoord ook verontrustend, in die zin dat u nog altijd een voorafname doet op het aantal plaatsen. Het komt erop neer dat 65 procent enkel naar bepaalde kinderdagverblijven gaat, los van de grootsteden. 65 procent, dat zijn 1950 plaatsen. Dat is veel te weinig want er zijn veel meer T1-plaatsen die de hogere middelen nodig hebben. Ik vind dat u moet inzetten op behoud van plaatsen, niet op creatie van nieuwe plaatsen. Laat ons de plaatsen die we hebben en die nog open zijn, behouden zodat we de mensen daar kunnen ondersteunen.

Ik heb nog een vraag voor u. In de vorige plenaire vergadering zei minister Jambon dat er geld was. Waarom investeert u dat niet om de ongelijke subsidiëring meteen volledig gelijk te trekken en weg te werken? Als er toch geld is, moet iedereen een gelijk speelveld krijgen.

Dan heb ik nog een laatste vraag met betrekking tot het criterium duurzaamheid. Wat moeten we daaronder verstaan? In het verleden vroeg ik om de voorzieningen die al langer bestaan de voorkeur en voorrang te geven. Nu zegt u dat we duurzaamheid als criterium zullen nemen. Wat is daar de specifieke omschrijving van?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Minister, dank u wel voor uw uitvoerige antwoord en de duidelijke uiteenzetting in een nochtans heel technische materie. We zitten momenteel in een grote transitie. Er wordt vanuit Vlaanderen heel veel geïnvesteerd in de gelijkstelling van trap 2B naar trap 2A. We gaan vanaf nu alleen maar spreken van trap 2. U hebt ook duidelijk verwezen naar de impact daarvan, zowel voor de kinderopvanginitiatieven zelf als voor de kinderbegeleiders die er werken. 600 euro bruto per maand extra, plus een dubbele eindejaarspremie. Als we het hebben over het aantrekkelijker maken van de sector en over het toeleiden van meer mensen naar de kinderopvangsector, dan zijn dat natuurlijk ongelooflijk belangrijke maatregelen. En dat binnen eenzelfde locatie, in een initiatief met een gemengd statuut, dus met plaatsen in de verschillende subsidietrappen. Ik onderschrijf helemaal dat daar dezelfde verloning geldt. Je kunt niet naast elkaar mensen hebben die daar te werk zijn gesteld en op een andere manier worden verlonen. Dat is absoluut niet haalbaar.

Nu die omschakeling gebeurt, moet je natuurlijk ook oog hebben voor bepaalde effecten. Een ervan is de problematiek van de gemengde initiatieven, en dat die initiatieven iedereen op dezelfde manier moeten verlonen, namelijk volgens trap 2. U zei dat er 21 zijn die op dat vlak mogelijk problemen hebben omdat hun aantal plaatsen in de inkomensgerelateerde opvang gelijk of lager is dan hun aantal plaatsen in trap 1 of in de niet-IKT-plaatsen. We moeten daar oog voor hebben. Mevrouw Saeys verwees er daarnet al naar: over hoeveel plaatsen gaat het dan

juist? Als we dat aantal kennen, weten we hoe groot de problematiek is of hoe groot de omzetting naar trap 2 voor die plaatsen zou zijn.

Minister, u zei dat we tegen februari de oproep uitwerken voor initiatieven in trap 1 om over te stappen naar trap 2. Dat gaat over drieduizend plaatsen. Het is de bedoeling om daarin zoveel mogelijk aanvragers te honoreren. Het is voor die gemengde initiatieven belangrijk om zo rap mogelijk duidelijkheid te creëren. Wanneer zouden zij een formeel antwoord kunnen krijgen als zij inschrijven? Vanaf wanneer zou dan de overstap naar trap 2 kunnen worden geïmplementeerd?

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): In dit parlement is in verschillende hoorzittingen gezegd dat er vele jaren aan lage winstmarges is gewerkt. Daarom is het goed dat een aantal initiatieven een normalere manier van werken mogelijk maken. Dat is een terechte omschakeling. Minister, ik meen te horen dat u trap 2A als de norm zult zien. Wij ondersteunen die vraag al vele jaren. Daar zijn we tevreden mee, zeker ook waar er een mix was van statuten.

Ik heb twee bijkomende vragen.

Ik wil van u een bevestiging vragen. Gaan we ervan uit dat bij de overstap de voorwaarden voor de andere trappen volledig worden opgenomen? Worden buiten de rechten ook de voorwaarden opgenomen? Minister, ik vraag dat omdat een aantal van die voorwaarden recent tijdelijk werden losgelaten. Worden ze effectief hersteld?

Gaat u ook breder de ongelijke statuten aanpakken? Dat is het zwaartepunt van mijn vraag. Voor de werknemers is er vandaag een enorm breed werkveld. Dat gaat niet alleen over shoppen maar ook over misbruik van mensen die een onzekerder statuut hebben, met verschillende vakantiedagen, maar ook met schijnzelfstandigen, bijvoorbeeld. Hebt u zicht op hoe het zit met die onzekerdere statuten? Gaat u dat gelijker schakelen, ook om die mensen te verdedigen die vaak heel kwetsbaar zijn?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's. Ik heb hier het lijstje bij van welke initiatieven dat zijn. Het gaat, als ik het goed bekeken heb en goed uitreken, over 278 of 279 plaatsen. We hebben dus gekeken hoeveel er al op hogere capaciteit zijn, hoeveel er dan zijn die de lagere subsidie hebben en hoeveel er daarvan in de problemen komen. Het gaat dus volgens mij over 278 of 279 plaatsen, want '75' dat kun je niet ... Ja, het kan wel, het hangt ervan af hoeveel uren een kindje gaat natuurlijk. Maar dat is het aantal. Op het totaal is dat niet veel, maar we moeten het wel oplossen. Ook al zijn het maar 5 initiatieven die mogelijk in de problemen komen, we moeten wel een oplossing zoeken.

Ten tweede heb ik gezegd, collega's, dat voor mij de duurzaamheid van de plaatsen meetelt. Duurzaam, we moeten nu nog definiëren wat dat is. Maar voor mij lijkt – ik spreek misschien voor mijn beurt – een initiatief dat al twintig jaar bestaat en nu al een mix heeft, de logica. Dat is immers een initiatief dat al die kwalitatieve plaatsen 2A of 2B had. Het lijkt mij logisch dat je ze als criterium gaat laten meetellen. Maar daarover volgt er nog info zodra ze allemaal vastliggen.

Ten derde zijn er de verschillende statuten. Ik hoop dat jullie beseffen wat een verbetering dit in globo betekent, los van de punctuele opmerkingen die gemaakt worden. Impact – ik ga het nog eens zeggen – voor bijna achtduizend mensen, die niet allemaal 600 euro bruto meer gaan hebben, het hangt er een beetje van af hoe je werkt, maar voor een aantal zal dat 600 euro zijn. Sommigen zeggen dat

er geshopt wordt. Vroeger werd er nog veel meer geshopt. Want als er zo veel minder kwalitatieve plaatsen zijn, is de druk nog groter om daar te gaan werken. Nu hebben we er al zo veel die naar een beter statuut gaan en het verschil 2A-2B is weg. Dus doordat dat verschil 2A-2B weg is, wordt het al veel zuiverder. De volledige gelijkschakeling is er niet. We zullen zien hoeveel initiatieven zich aanmelden om naar 2A te stappen, of naar 2 te stappen, want ik ga zelf niet meer over A en B spreken. We zullen dan zien of het budget toereikend is en zo niet, hoe we dat opgelost kunnen krijgen.

Collega Daniëls, ik kom dan bij uw opmerking over de onthaalouders. Dat is belangrijk. Er is inderdaad een groot verschil, ik erken dat. Maar voor mij is het daar nu van belang dat we keuzes maken rond het statuut. U weet dat er een advies opgeleverd is rond de sui-generisstatuten. De mensen krijgen een onkostenvergoeding, hebben heel beperkte sociale rechten. Op het moment dat dat een werknemersstatuut wordt, is dat natuurlijk ook weer een wereld van verschil. U zegt dat het verschil groot is. Dat is waar, maar dat zijn ook vaak voorzieningen die met veel personeel werken, terwijl dat bij onthaalouders anders is. Wij betalen ook voor een stuk die kosten mee. We hebben ook om hen te versterken budgetten voorzien vanuit het VIA-akkoord. Ik heb er trouwens ook voor gezorgd dat we bij het geven van de energietoelage op het einde van 2022 de onthaalouders niet vergeten hebben, dat die ook een fikse tegemoetkoming gekregen hebben. Want als je in je eigen huis kinderen opvangt, doet dat ook de energiekosten de pan uit swingen. Je moet die dus ook tegemoetkomen. Wat de onthaalouders betreft zijn er dus twee zaken: ten eerste het statuut, en de begeleidende vergoeding uiteraard. Collega Daniëls, u hebt in uw cijfers, denk ik, enkel de subsidie aan de begeleidende dienst vermeld. Voor die gezinsopvang moet je dus ook de subsidies voor de kostenvergoeding van de onthaalouders nog eens meenemen. Dat komt er ook nog eens bij.

Collega's, de geschiedenis is wat ze is. Ik ben bijzonder gecharmeerd dat zowel de collega's van Open Vld als van de N-VA ook vinden dat er verder moet worden ingezet op die groei naar 2, wat mij betreft voor alle plaatsen. Hoe meer, hoe liever. Hoe sneller we dat gelijkzetten, hoe beter. Maar dat vraagt keuzes, prioritaire keuzes. Dat is goed om de sector aantrekkelijker te maken. Ik ben het daarmee eens. Maar de sprong die we nu maken, is een sprong die toch bijzonder belangrijk is, omdat we het verschil tussen B en A ook al oplossen.

Voilà, wordt vervolgd. Ik heb ondertussen de mail gekregen die de collega's gekregen hebben, de mail waaruit geciteerd werd. Wij gaan daar zeker mee aan de slag.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Minister, er zijn inderdaad al heel wat inspanningen gebeurd. Ik ben heel blij dat men naar de gelijktrekking van de subsidiëring gaat. We moeten hier in dezen natuurlijk voorzichtig zijn voor de initiatieven die werken met de IKT-mix. Het zou bijzonder jammer zijn als we die locaties en vooral de 279 plaatsen in gevaar zouden brengen door het feit dat daar zo'n verschil op zit dat de mensen failliet zouden kunnen gaan. Ik ben alleszins blij dat u daar rekening mee gaat houden in de uitbreiding van trap 1. Ik hoop dat er zo snel mogelijk duidelijkheid komt van hoeveel initiatieven een aanvraag doen om van trap 1 naar trap 2 te gaan. Ik denk dat de vraag hoger zal zijn dan het aanbod op dit moment.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik heb het al gezegd, maar ik ga het nog eens herhalen: voor de N-VA-fractie is het inderdaad belangrijk dat al onze verschillende soorten opvang – groepsopvang, zelfstandige eenpitters aangesloten bij grotere organisaties en langs de andere kant gezinsopvang – leefbaar en financieel

haalbaar zijn. Dat is voor ons cruciaal. Minister, dat is ook de reden waarom ik die bedragen aangehaald heb want allemaal naar trap 2? Nee, het advies dat we vanuit N-VA willen geven is allemaal naar een leest waarop het financieel haalbaar en zeker is. Dan moet u, zoals u aanhaalt, inderdaad alles meenemen, zowel het fiscaal statuut als personeel, al die elementen moeten worden meegenomen. Daar ben ik het mee eens. Of dat dan niveau 2A moet zijn? Of dat dat dan een niveau 2 moet zijn of weet ik veel welk niveau? Het gaat om het bedrag dat nodig is om leefbaar te zijn én – dat is belangrijk – om ervoor te kunnen zorgen dat er voor het personeel een gelijk speelveld is, dat je geen personeel weghaalt uit de ene opvang. In dat kader is de IKT-mix wel belangrijk. De voorbeelden zijn legio. Je hebt tien plaatsen in trap 1, je hebt negentien plaatsen in trap 2. Dan moet je al je personeel volgens trap 2 betalen, maar de opstap die je hebt van 2B naar 2A is enkel voor dat stukje. Dus voor diegenen die u aanhaalt die potentieel in de problemen komen, wil ik toch heel expliciet een oproep doen om daar heel gericht naar te kijken, zoals collega Saeys heeft gedaan.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Minister, u voorziet voor slechts 3000 plaatsen. Ik zie hier op de website van Kind en Gezin dat er momenteel 'enkel basistarief' 14.913 plaatsen zijn. Dat zijn er in dit geval 11.913 te weinig. Het wordt dus hoog tijd dat u zorgt voor een gelijke financiering voor de hele sector, niet alleen voor de IKT-mix, niet alleen voor trap 0, niet alleen voor trap 1, maar voor iedereen zodanig dat we naar dat T2-speelveld kunnen gaan, dat iedereen gelijk is voor de wet en dat iedereen evenveel verdient zodanig dat dat shoppinggedrag, dat personeelsverloop verdwijnt en zodanig dat elke opvang evenveel kansen krijgt en zodanig dat u inzet op het behoud van plaatsen.

Ik hoorde daarnet dat er een tijdelijke vervangcapaciteit is. Daarvoor voorzien we nog wel het budget. Ik snap niet dat daar dan wel geld voor is, maar dat er geen geld is om de hele sector die gelijke financiering te geven, want op dit ogenblik is nog altijd 70 procent IKT en 30 procent vrije prijs. Dat wil zeggen dat 30 procent van de markt nog altijd aan een lager tarief moet werken, nog altijd financieel onleefbaar aan het werk is. Die situatie mag niet blijven duren, minister.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Collega's, er worden momenteel grote stappen gezet. Daar zijn ook heel grote budgetten voor voorzien waarbij de kinderopvang-initiatieven beter gesubsidieerd worden. Dat heeft natuurlijk zijn impact. Dat is heel belangrijk voor de leefbaarheid van de sector. We hebben al die plekken nodig, maar dat is ook heel belangrijk om voldoende kinderbegeleiders te kunnen aantrekken en om heel die sector aantrekkelijker te maken zodanig dat we niet alleen die plekken creëren, maar dat er voor die plekken ook een kinderbegeleider is om de kindjes gedurende de hele dag op te vangen, met hen bezig te zijn en aan hen de nodige zorg te verlenen. Het is heel goed dat dat gebeurt. Zijn we er daarmee? Nee, we weten dat er nog volgende stappen gezet moeten worden. We hopen inderdaad dat iedereen in dit parlement zich mee daarachter kan zetten, maar dat mag geen afbreuk doen aan het feit dat er nu reuzenpassen gezet worden binnen de hele sector. Daarbij moeten we natuurlijk ook aandacht hebben voor mogelijke neveneffecten. Een van de neveneffecten is natuurlijk de problematiek van de gemengde initiatieven momenteel. Minister, ik wil u graag vragen om daar toch de volgende periode, wanneer in februari de oproep gelanceerd wordt, wanneer de toewijzing gebeurt, ook oog voor te hebben zodanig dat zij ook leefbaar blijven en dat die plekken daar zeker niet verloren gaan.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Hannes Anaf aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de privatisering van de kinderopvang – 1051 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Minister, recent was er een onderzoek van Apache waarin word gesteld dat de kinderopvang in België steeds aantrekkelijker wordt voor private ondernemers, en dat een verdere privatisering van de kinderopvang dreigt. Zij schrijven dat vooral grote Franse spelers de jongste jaren hun oog hebben laten vallen op Belgische kinderdagverblijven, op dit moment voornamelijk in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Ik volg ook de ouderenzorg op, en bij mij gaan er dan toch alarmbellen af. Als we naar de Orpea's in de ouderenzorgsector kijken, dan moeten we beducht zijn voor de mogelijke gevolgen, ook in de kinderopvang.

We weten dat de kinderopvang onder druk staat. Dat behoeft geen betoog, daarover hebben we hier al vaak debatten gehad. Dat zorgt voor onrust bij ouders, die geen plekje vinden voor hun kinderen of onzeker zijn over de kwaliteit op die plek, maar ook bij werkgevers. Zij merken ook dat hun werknemers niet voldoende kinderopvang kunnen vinden en gaan vaker zelf bedrijfscrèches organiseren. Daarnaast is er de verhoging van de basissubsidie, waarover er daarnet nog een discussie was en die ook voor een verhoogde aantrekkelijkheid voor commerciële spelers kan zorgen. Dat geeft immers een grotere financiële ademruimte, zodat de mogelijkheid er is dat het aandeel private crèches zal stijgen.

In 2013 nam de Franse marktleider Babilou nog tien crèches in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest over. Je ziet dat private spelers vooral focussen op meer welgestelde buurten, met een publiek dat meer kan betalen voor kinderopvang. Dat is iets wat we ondertussen al weten. Het doel is uiteraard zo veel mogelijk winst maken. Dat winstbejag haalt een van de belangrijkste functies van de kinderopvang onderuit: de sociale functie, de pedagogische functie. Denk bijvoorbeeld aan het systeem van respijtdagen. Als die op zijn, dan wordt in de crèches van Babilou daarna 28 euro per dag aangerekend als iemand afwezig is. Voor mensen die het wat minder breed hebben, is het natuurlijk onmogelijk om dat op te hoesten. Die commercialisering kan de sociale rol van kinderopvang dus tenietdoen.

Als we naar de buurlanden kijken, dan zien we dat privatisering ook vaak leidt tot minder kwaliteit. Er wordt dan immers bespaard op alles waarop er kan worden bespaard, soms ook op personeel, met minder gekwalificeerde werknemers die dan zo veel mogelijk kinderen onder zich krijgen en vaak voor lage lonen moeten werken. Privatisering kan er ook voor zorgen dat de prijzen voor een plaats de hoogte in schieten. Denk bijvoorbeeld aan Nederland, waar een kind voltijds naar de kinderopvang laten gaan voor heel veel mensen onbetaalbaar is. Voor alle duidelijkheid, op dit moment is er in Vlaanderen nog geen sprake van een stormloop, maar we weten ook allemaal dat dat wel snel kan gaan. Minister, daarom heb ik een aantal vragen.

Bent u ook ongerust over deze evolutie van vooral grote buitenlandse spelers die interesse tonen in onze kinderopvang? Op welke manier wilt u ervoor zorgen dat er ook in private kinderopvanginitiatieven te allen tijde een degelijk sociaal beleid wordt gevoerd, zodat ouders niet het slachtoffer worden van deze commercialisering?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Anaf, het is onze opdracht om kwaliteitsvolle en toegankelijke kinderopvang te waarborgen. In die zin ben ik dus ook wel bezorgd. Ik wil daar ook geen verandering in brengen. Het is perfect mogelijk dat private initiatiefnemers, profit of non-profit, een deel van het aanbod qua kinderopvang realiseren. Daar is op zich niks verkeerd aan. Apache verwijst in het artikel naar initiatieven die al sinds lange tijd aanwezig zijn in België. Dat wil ik ook wel onderstrepen. Zij verwijzen niet naar iets van zes maanden geleden of zo. Neen, het gaat over zaken die al een aantal jaren geleden zijn gebeurd.

Dat betekent echter niet dat we niet alert moeten zijn. Voor mij is het van belang dat commerciële belangen of winstbejag niet de bovenhand krijgen, en dat de pedagogische kwaliteit voorop blijft staan. In dat kader ben ik eigenlijk wel blij dat u deze vraag stelt, want wij hebben nog maar net een los eindje in onze regelgeving gesloten. Onze regelgeving verbiedt het verhandelen van subsidies. Dat is superbelangrijk. Bij overnames was er tot voor kort echter nog een los eindje: een curator kon een subsidiebelofte toch nog te gelde maken doordat er na de stopzetting van een voorziening nog een subsidiebelofte was voor vier kwartalen. Dat is heel vervelend, want zo kunnen gegeven subsidies eigenlijk te gelde worden gemaakt, kan men daar marktwaarde aan beginnen te geven. In het besluit van de Vlaamse Regering (BVR) tot wijziging van diverse regelgeving inzake de herinzet van middelen en tijdelijke vervangcapaciteit heb ik dus een artikel ingevoegd waardoor dat niet meer mogelijk is. Ik deel dus niet alleen uw bezorgdheid, maar voor mij was het echt van belang dat we daar ook aandacht voor hebben in onze regelgeving. Die piste is op dit ogenblik dus gesloten.

Met het decreet Kinderopvang van baby's en peuters werd een belangrijke stap gezet: de invoering van een vergunningsplicht. Ik weet niet of jullie dat weten, maar voor 2014 was er zelfs geen vergunningsplicht! Sinds 1 april 2014 is het niet meer mogelijk om kinderopvang te organiseren zonder voorafgaandelijke vergunning van de overheid. Het is de verdienste van een van mijn voorgangers dat dit in het leven is geroepen. Het Vergunningenbesluit bepaalt de minimale kwaliteitsvoorwaarden waaraan de organisator moet voldoen, zowel bij de start van een initiatief als in de werking nadien. Daarnaast is er het Subsidiebesluit, dat regelt aan welke voorwaarden voldaan moet worden voor welke subsidie. Als je de subsidie voor inkomenstarief trap 2 wil krijgen, moet je aan bepaalde voorwaarden voldoen. Collega Groothedde, u vroeg of ik zou controleren of die voorwaarden worden vervuld. Het antwoord is uiteraard 'ja'. Dat moet worden meegenomen bij de inspecties die we doen. Er zijn ook voorwaarden rond reservevorming, marktconforme verloning van medewerkers en financiële transparantie.

De bezorgdheden over de commercialisering komen aan bod bij de lopende besprekingen met de sector in onze 'grote toekomstwerf kinderopvang'. Wij volgen uiteraard alle ontwikkelingen zeer nauw op.

Het heeft een tijdje geleden in de pers gestaan: voor mij was het echt van belang dat we dat losse eindje waarbij we toch dingen te gelde konden maken, hebben afgesloten.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Minister, dank u voor uw antwoord. Ik ben blij dat u de bezorgdheid deelt en dat dat losse eindje in de regelgeving is opgelost.

Ik ben het ermee eens dat er op zich niet per se iets mis moet zijn met de profit-sector, maar ik ben er wel van overtuigd dat vooral de overheid de kinderopvang op een goede manier moet organiseren. Ik ben daar toch meer voorstander van dan van dat aan de privésector over te laten, zelfs als die goed gereguleerd is.

Ik maak me toch nog wel zorgen over de profitsector in de zorg. We zien wat dat in de ouderenzorg soms teweegbrengt. U zegt dat we dat losse eindje in de regelgeving hebben opgelost. Maar u weet dat er in de ouderenzorg heel wat achterpoortjes zijn die worden gebruikt om aan winstmaximalisatie te doen. Denk maar aan de hoge managementfees, denk maar aan allerlei constructies met vzw's en aan andere constructies, om dan hogere huurgelden te kunnen doorrekenen aan de eigen entiteiten. Dat willen we absoluut niet in de kinderopvangsector. Is men er bij de Vlaamse overheid voldoende op voorbereid dat dergelijke praktijken ook in de kinderopvang de kop kunnen opsteken? Kan men bij de collega's in de ouderenzorgsector aan de bel trekken om mee naar die zaken te kijken en van elkaar te leren? Het is bijzonder belangrijk dat we die achterpoortjes in de kinderopvang niet krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister, u had het over een achterpoortje dat gesloten is. Maar wordt er ook gekeken naar wat er al is gebeurd in het recente verleden? Uiteraard zijn er signalen, die waarschijnlijk heel vaak tot bij u komen, maar ook naar het parlement, dat er gericht wordt gezocht naar plekken in crisis die worden overgenomen. Op welke manier volgt u dat op? Daar kan natuurlijk retroactief geen actie worden ondernomen, neem ik aan.

U zegt dat dat achterpoortje gesloten is. Dat is een goed idee. Maar er zijn er nog. Tussen het Office de la Naissance et de l'Enfance (ONE) en Kind en Gezin wordt specifiek 'Kind en Gezin' gezocht. En dan zijn er ook nog de trappen 0 en 1. Dat heeft allerlei redenen. Een aantal redenen betreffen de mogelijkheid tot besparingen op duurder personeel, op verantwoordelijken, op de extra kosten die kunnen worden aangerekend, op het aanwerven van jonge en onervaren mensen, enzovoort. En er is natuurlijk ook, in deze legislatuur, het loslaten van het sociaal oogmerk. Gaat u iets aan die factoren doen?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, wat u zegt, is juist: men kan niet zomaar een opvang beginnen.

Door alle aandacht die we met de onderzoekscommissie voor kinderopvang hebben, wordt eender wie de organisator is – een gemeentebestuur, een zelfstandige onthaalouder, een sociaal ondernemer – op hetzelfde veld, op dezelfde criteria beoordeeld in het kader van de kwaliteit. Voor onze fractie is het duidelijk: wie het organiseert, laten we over aan het veld. Sociaal ondernemers, 'what's in a name'? Iemand die zelfstandig een opvanginitiatief organiseert, is in se ook een zelfstandig ondernemer, een sociaal ondernemer in de sector. Het is natuurlijk wel van belang dat we alle opvanginitiatieven van nabij opvolgen.

Collega's, ik bekijk de realiteit. We hebben al debatten gehad over NeoKids en over Rheia, waar telkens dingen naar boven kwamen. Dat werd gedetecteerd. Minister, in dat licht roepen wij op tot een gelijk speelveld voor iedereen, zowel op het vlak van organisatie als van subsidievoorwaarden, maar ook op het vlak van controle en toezicht.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): We hebben de discussie hier al vaak gevoerd, niet alleen binnen de ouderenzorg, maar ook binnen de kinderopvang. Ik zal nog eens zeggen wat ik elke keer zeg: de vorm van de rechtspersoon doet er niet toe. Het gaat over het feit dat je kwalitatieve, veilige kinderopvang aanbiedt. Het is de verantwoordelijkheid van de overheid om daarop toe te zien en dat te controleren. En als zij vaststelt, eender waar – bij een zelfstandige, bij een onthaalouder, iemand die aangesloten is bij een dienst, het maakt niet uit –, dat er misbruik is,

moet er gesanctioneerd worden en moeten die eruit worden gehaald. Aan de creatie van 'level playing fields', waarmee we ervoor willen zorgen dat zo veel mogelijk kinderopvanginitiatieven in trap 2 geraken, zodat ze inkomensgerelateerd kunnen werken, is de instroom van kinderen uit kwetsbare gezinnen verbonden, die binnen de sociale opdracht hoort. Het is altijd heel jammer om een bepaalde rechtsvorm te viseren. We hebben binnen de sector iedereen nodig. De overheid heeft de controletaak en die moeten we enorm opvoeren.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Eerst en vooral, collega Anaf, voor het punt beleidsvoering en pedagogische aanpak moeten we nog een aantal aanbevelingen van de commissie vertalen. Dat zal onder meer gebeuren in het vergunningenbesluit.

Zo kom ik ook tegemoet aan de vraag van collega Daniëls: gelijke regels voor iedereen. Ook collega Groothedde wees daarop. Het vergunningenbesluit is de belangrijkste basis. Ook als je een gelijk speelveld creëert in bijvoorbeeld trap 2, neem je heel wat risico's weg. Daar maken we actief werk van.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Ik had de vraag gesteld hoe we ervoor gaan zorgen dat er geen constructies zoals in de ouderenzorg zullen worden opgestart, met grote managementfees. U hebt er niet op gereageerd, maar ik zie u nu knikken.

Minister Hilde Crevits: Ja, voor mij is de basis het vergunningenbesluit. Wat gaan we daaraan wijzigen? Hoe gaan we de kwaliteit garanderen? Hoe willen we ervoor zorgen dat het speelveld voor iedereen gelijk is?

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het in aanmerking komen van elke bachelor en master voor de functie van verantwoordelijke in de kinderopvang of van kindbegeleider – 1078 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, in de nieuwsbrief van Kind en Gezin over de kinderopvang van november 2022, lezen we dat bachelors en masters van alle mogelijke afstudeerrichtingen kunnen werken als verantwoordelijke in de kinderopvang of als kindbegeleider. In de nieuwsbrief is opgenomen: "Op 18 november 2022 besliste minister Crevits dat iedereen met een diploma van minstens bachelorniveau (ongeacht de studierichting) in aanmerking komt voor de functie van verantwoordelijke of kindbegeleider. Deze maatregel geldt met terugwerkende kracht vanaf 1 april 2022. Uiteraard blijft het belangrijk dat de organisator nagaat of een kandidaat de competenties heeft om deze functie kwaliteitsvol in te vullen." Collega's, dat wil dus zeggen dat een bachelor in de bouw mag starten als een verantwoordelijke kinderopvang, zonder enige bijkomende vereisten of aange-toonde verworven competenties. Er staat dat de organisator dat moet nagaan voor zijn personeel. Dat kun je doen, maar de verantwoordelijke die een kinderopvang-initiatief wil starten, dient zich aan bij het agentschap en niet bij een organisator.

Voldoende personeel aantrekken is een grote bekommernis in de kinderopvang. In de werking van de onderzoekscommissie kwam, naast het aantal personeelsleden,

ook de opleiding van de personeelsleden in de kinderopvang aan bod. U zou nu kunnen zeggen dat dit opvolging is van de commissie. Maar collega's, sta me toe, ik verwijs naar de kwestie in de nieuwsbrief. Waarom haal ik dit aan? We hebben hier enerzijds de kwalificaties die we stellen aan de mensen aan de kinderopvang, en aan de andere kant stellen we dat zijinstroom kan met eender welke opleiding, als het maar een bachelor is, ook al heeft die geen enkele link met de menswetenschappen. In de brochure van Kind en Gezin staat nog altijd dat men over de juiste kwalificaties moet beschikken. Dat staat op dezelfde website. Zo is er een certificaat 'begeleider in de kinderopvang' voor kinderbegeleiders die schoolkinderen, baby's en peuters opvangen, en bestaat het attest 'kinderbegeleider baby's en peuters' voor kinderbegeleiders die baby's en peuters willen opvangen. Die twee blijven dus nog altijd bestaan.

Minister, ik heb hierbij de volgende vragen.

Hoe verzoent u de vaststelling van het belang van een pedagogische opleiding met de mogelijkheid dat eender welke bachelor- of masteropleiding, bijvoorbeeld in de bouw, aan de slag kan gaan als verantwoordelijke in de kinderopvang? Ik heb het niet over begeleider, maar als verantwoordelijke in de kinderopvang.

Op welke manier wordt de kwaliteit in een kinderopvanginitiatief gegarandeerd indien het aanwezige personeel bestaat uit zogenaamde zijinstromers uit een opleiding zonder affiniteit met het begeleiden van kinderen?

Zal er alsnog een extra opleiding, al dan niet op de werkvloer, worden voorzien voor personen met een bachelor- of masterdiploma uit een niet-pedagogische sector om te voorzien in een basisopleiding om aan de slag te kunnen of te blijven in de kinderopvang?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Het initiatief dat ik heb genomen, kwam er op vraag van de kinderopvangsector zelf. Het was een heel expliciete vraag om uit een ruimere doelgroep aan kandidaten te kunnen aanwerven.

Ik zal de context geven. Wat stelde men vast? Tijdens selecties stelde men vast dat sommige kandidaten met een andersoortig basisdiploma een bijzonder interessant profiel hadden voor een organisatie. Boven op de algemene competenties en de algemene beroepsgerichte competenties waarover elke bachelor of master beschikt – bijvoorbeeld goed zijn in leiding geven, creativiteit, oplossingsgericht en teamgericht werken en communiceren of meer complexe probleemsituaties kunnen analyseren –, bleken een aantal mensen over sterke ervaring te beschikken in aanverwante sectoren, bijvoorbeeld als leidinggevende in de buitenschoolse opvang of in het brede domein Welzijn. Men kon die mensen niet aanwerven vanwege de enge kwalificatievereisten in de regelgeving. Die waren een grote hinderpaal.

Ik trap een open deur in als ik zeg dat het in tijden van arbeidsmarktkrapte dubbel spijtig is, als kandidaten die de organisator inschatte als erg waardevol, toch niet kunnen worden aangeworven.

De functie van verantwoordelijke staat voor het aansturen van de dagelijkse werking. Deze functie wordt in de praktijk zeer divers ingevuld naargelang de soort, de grootte en de concrete organisatorische context van de opvang. Naast het aansturen van de pedagogische werking, zijn er ook nog heel wat andere opdrachten op organisatorisch, financieel en administratief vlak. Sommige organisatoren splitsen deze taken over verschillende functies van verantwoordelijken. Zo is er soms een aparte pedagogische staffunctie aanwezig die als hoofdopdracht heeft om de pedagogische werking aan te sturen. En voor alle duidelijkheid: het verruimen van de

kwalificatielijst ontslaat de organisator niet van deze verantwoordelijkheid, die in functie van selectie en aanwerving de meest doorslaggevende is.

Wie als bachelor of master instroomt in de kinderopvang, zal in veruit de meeste gevallen aan de slag gaan in een functie als verantwoordelijke. De organisator staat ook in voor de juiste matching van het profiel van de verantwoordelijke met de opdrachten die de organisator aan deze functie verbindt. Er is sedert tien jaar de bacheloropleiding 'Pedagogie van het jonge kind', waarvoor hogescholen voorzien in specifieke nascholingsmodules.

Er zijn meerdere maatregelen die moeten bijdragen tot het versterken en borgen van de kwaliteit van een initiatief. Elke organisator moet een pedagogisch beleid hebben en realiseren, en moet voldoen aan de pedagogische norm.

De organisator heeft de verantwoordelijkheid om bij aanwerving en tijdens de tewerkstelling de competenties van zijn medewerkers en hun vormings- en ondersteuningsbehoeften te beoordelen. In de opleiding tot kinderbegeleider van het volwassenenonderwijs en ook in de bacheloropleidingen Pedagogie van het jonge kind kunnen zijinstromers terecht voor een screening van hun beginsituatie, op basis waarvan een advies kan worden opgemaakt over welke competenties al verworven zijn en welke competenties versterkt kunnen worden.

Sinds vorig jaar zijn er structurele subsidies voor kwaliteitsondersteuning op de werkvloer door de pedagogische coaches. De doelstellingen die moeten worden gerealiseerd, zijn bepaald in de regelgeving en bevatten onder andere het versterken van de beroepscompetenties van de kinderbegeleiders door hen in de diverse aspecten van hun job te begeleiden en te coachen. Niet om het even wie kan deze ondersteuning bieden.

Er zijn ook een aantal nieuwe maatregelen betreffende zijnstroom. Om die zijnstroom structureel en kwaliteitsvol te maken, heb ik begin juli vorig jaar met de sociale partners een kaderakkoord gesloten dat de contouren, de kwaliteitsvoorwaarden en de financiering bepaalt. De Vlaamse Regering heeft het uitvoeringsbesluit daarover in december goedgekeurd.

Er worden trajecten voorzien voor vier knelpuntberoepen. Kinderbegeleider kinderopvang is er een van. We voorzien financiering, namelijk een totaalbudget van 23 miljoen euro, voor de organisator die een of meer zijinstromers in dienst neemt. Het gaat om bijna 7000 euro per zijinstromer in functie van de inschrijvingskosten bij een opleidingsinstelling en van een deel van de kosten verbonden aan het inzetten van een mentor die een zijinstromer in zijn traject van nabij coacht. Een van de kritieken was dat wanneer men een zijinstromer neemt en men binnen de organisatie ook nog eens de coaching moest doen, er minder tijd is voor de kinderen. Nu is de coaching dus ook gefinancierd.

Door het inbouwen van deze kwaliteitsvoorwaarden voor zijnstroom, namelijk verplichte opleiding, verplichte begeleiding op de werkvloer en opleiding beperkt in duurtijd, in combinatie met de voorziene regelgevende voorwaarden specifiek voor zijnstroom in de kinderopvang, denk ik toch dat de kwaliteitsdrempels absoluut ingebouwd zijn.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, dank u wel voor de verduidelijking. U voelt zelf ook aan dat wij pro zijnstroom zijn. Ik denk dat dat positief is. Dat mensen in de sector willen gaan werken, is een goede zaak. Het enige waarover we wel wat verbaasd waren, was dat het stuk over de opleiding dat u aangaf, niet in de nieuwsbrief van Kind en Gezin staat. Op de nieuwsbrief staat niet welke opleidingsvoorwaarden of welke bijkomende opleiding nodig is. Er staat ook niets over de

bijkomende subsidies, die 7000 euro. Dat was misschien wel handig geweest om de organisatoren te inspireren, zeggende dat het wel zinvol kan zijn om dat te doen. De voorbeelden die u geeft, zijn natuurlijk allemaal mensen die in de sociale sector tewerkgesteld zijn maar er zijn heel veel bachelors en masters die niet in de sector zitten. Dat gaf dan toch een wat opvallend beeld.

Over het volgende moet u misschien met minister Brouns even in overleg gaan. Ik stel vast dat VDAB die nieuwsbrief ook zeer goed heeft gelezen en vaststelt dat wanneer iemand een bachelordiploma heeft – want vanaf nu kan het – geen bijkomende vereisten meer heeft, geen vereiste qua basisopleiding en geen vereiste van sector van bacheloropleiding. Dus iemand met een bachelor in de bouw of een bachelor in ik weet niet welke opleiding, kan worden verplicht om naar de kinderopvang te gaan, want het is een knelpuntberoep. Wat betreft die link moeten we misschien toch ook even signaleren dat die bijkomende competenties toch minstens ook daar van toepassing zijn om op die manier het evenwicht te hebben tussen voldoende mensen aantrekken, via zijnstroom van mensen die elders verworven competenties (EVC's) hebben, en kansen geven en niet puur op het diploma af te blokken. We mogen niet op een ander vlak weer in de problemen komen.

Ik heb nog een bijkomende vraag. Als er een inspectie gebeurt in een kinderopvang-initiatief waar vooral zijnstromers werken, dus mensen die niet het basisdiploma hebben, neem ik aan dat het geen probleem is en geen opmerking zal opleveren dat het personeel niet voldoende gekwalificeerd is. Dat zou dan natuurlijk in tegenspraak zijn met wat we hier voorstellen. Is die afspraak al gemaakt met Zorginspectie?

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister, toen deze maatregel werd aangekondigd, hebben wij al verschillende keren aangehaald dat het een grote bezorgdheid van ons was dat iedereen met een bachelor- of een masterdiploma dit mag doen. Kan er niet een vollediger lijst worden meegegeven van voorafgaande opleidingen die in aanmerking komen, zodat er binnen het level playing field, waarvan ik begrijp dat heel veel partijen er voorstander van zijn, een zeker kader wordt meegegeven? Dit is wel een van de achterpoorten waar het in de vorige vraag over ging.

Hoeveel mentoruren worden er voorzien per zijnstromer per kinderdagverblijf? Kunt u daar wat raamwerk over geven om een inschatting te geven van wat daar de kostprijs van is? Hoeveel uren worden er voorzien? Ik begrijp dat dat een technische vraag is, maar ze is niet onbelangrijk.

Ik wil meegeven dat er vanuit de kinderopvang steeds meer signalen naar buiten komen dat er heel snel, en zelfs te snel, mensen naar de kinderopvang op stage worden gestuurd. Dat is begrijpelijk, nu het beroep onder druk staat en er heel veel mensen nodig zijn. Dat is niet alleen voor de kinderopvang niet simpel, maar heeft zelfs voor die mensen een afschrikwekkend effect. Ik vraag me af of u dat in het vizier hebt en of daar iets aan wordt gedaan.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik wil eerst en vooral vermelden dat bijvoorbeeld in de jeugdhulp organisatoren vandaag de ruimte krijgen om zelf kandidaten te beoordelen, dat men niet enkel en alleen op basis van het diploma gaat afblokken. Dat werkt daar zeer goed. Ik vind dat dat een vertaling moet krijgen, vanzelfsprekend, zoals collega Daniëls zegt, in de kwaliteitsopvolging. Dat lijkt me de evidentie zelve. Maar in deze tijden puur op basis van diploma gaan afblokken, dat is echt niet de beste keuze.

Ik ben ook een beetje verrast door het gebrek aan geloof in levenslang leren. Ik ben er zelf een aantal jaren in gepikt en gemazeld. Samen met collega Muyters

hebben we ook de kwalificaties in het leven geroepen rond elders verworven competenties. Maar mensen kunnen doorheen hun carrière wel ontwikkelen. Ik vind niet dat je zomaar kunt zeggen: iemand die twintig jaar in de bouw gewerkt heeft, kan niet in de kinderopvang werken. Je weet dat dus niet. Je weet niet hoe die mensen zijn. Ik vind wel, collega's, dat hij niet verplicht mag worden om dat te doen. Dat ligt ver van die persoon zijn leefwereld – en ik maak er nu ook een man van in mijn fantasie, maar het kan ook een vrouw zijn. Maar het is perfect mogelijk dat iemand wil omschakelen. We hebben trouwens postcorona gezien dat er mensen zijn die een jarenlange carrière gewoon stoppen en met iets anders beginnen, totaal het roer omgooien. Dat kan dus absoluut. Ik vind dat het toeleiden van mensen naar de kinderopvang van alle mogelijke kanten op zich een goede zaak is. Daarom vind ik het zo van belang dat we die coachingtrajecten ook hebben. Daarmee antwoord ik op de bijkomende vraag van collega Groothedde. Niet te technisch, want het aantal uren en zo kan ik u nu niet zomaar melden. *(Opmerkingen)*

Voilà, u vraagt veel van mij, maar dit kan ik niet uit de losse pols ... Ik wil ook geen fouten maken in wat ik u meegeef. *(Opmerkingen van Celia Groothedde)*

Ja, maak een schriftelijke vraag. Dat is trouwens ook goed voor u in de statistieken. *(Gelach)*

Dat heeft iedereen toch graag. Ik heb ook in het parlement gezeten, hé. Ik weet dus hoe die statistieken werken. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Ja, voilà. Als voorzitter, sommigen worden voorzitter. *(Gelach)*

De voorzitter: Ik ben misschien meer bescheiden. *(Opmerkingen. Gelach)*

Minister Hilde Crevits: Maar ik vind het wel van belang dat we dat bekijken. Ik was mij tot collega Groothedde aan het richten. Voor mij is het feit dat we nu ook coaching voorzien als iemand aankomt als zijinstromer, dat we daar coaching voor vergoeden, eigenlijk ook op vraag van de sector, om te vermijden dat ... Dat heb ik echt ook wel uit de sector gehoord: "Het is zeer goed dat er zijinstroom is, maar wij moeten ze opleiden en we hebben al zo weinig tijd." Maar je moet natuurlijk ook de coaches vinden. Ik hoop dus dat we daarmee substantieel stappen vooruit kunnen zetten.

Collega Daniëls, ik vond het een goede aanvulling om die goede praktijken ook te delen. Wij gaan de nieuwsbrief eens bekijken. Ik controleer die nooit, maar we gaan eens zien of het niet handig is om die link te maken. Donderdag hebben we trouwens ook nog eens een focus op de beeldvorming naar de sector toe, een groot moment met sociale partners. Ik ga dat daar ook meegeven, dat het van belang is om die twee aan elkaar te koppelen. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Dank u wel, minister. Absoluut, levenslang leren en elders verworven competenties, ik ben daar een groot voorstander van. Want het zou inderdaad kunnen dat iemand met een bachelor in de bouw heel de tijd in een voorziening voor personen met een handicap heeft gewerkt om de boel te verbouwen, daar de klik heeft gemaakt om te werken met die mensen en op die manier dan in een opvang terechtkomt in trap 3. Ik ben daar dus groot voorstander van.

Maar waar het mij wel over gaat – en u hebt er net ook op geantwoord – is dat je in de kwaliteitsoopvolging, als je opvang mensen aantrekt via zijinstroom zonder een bepaald basisdiploma, dat niet kunt lezen in je inspectieverslag: "Hier werken allemaal mensen die geen basisdiploma hebben." Dat kan dan wel niet. Dat is een van twee zaken.

Ten tweede moeten we die opleidingen, bijscholingen, ondersteuning, coaching beter bekend maken. Ik kan mij immers inbeelden dat als je tegen die bachelor in de bouw 'MeMoQ' zegt, die dan potentieel naar je kijkt en vraagt: "Welk soort bouw materiaal is dat? Geen idee." Daar moeten we toch minstens zorgen dat die basiskennis er is, opnieuw om te vermijden dat mensen die met goede intenties de overstap maken, daarop worden afgerekend, of dat de opvang die het doet, daarop zou worden afgerekend. Want dan werkt het contraproductief.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Freya Saeys aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de aangepaste richtlijn voor medicatietoediening en het advies bij koorts – 1135 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Als kinderen in de kinderopvang specifieke medicatie nodig hebben, zullen de ouders daar in de toekomst geen doktersattest meer voor nodig hebben. Een etiket van de apotheker met de gegevens van de voorschrijvende arts en de wijze waarop het geneesmiddel moet worden toegediend, volstaat. Het agentschap Opgroeien vaardigde die richtlijn uit na overleg met Domus Medica en het Vlaams Apothekers Netwerk (VAN) om zo bijkomende consultaties bij de huisarts te vermijden die uitsluitend als doel hebben een attest te verkrijgen. Het feit dat de naam van de voorschrijvende arts op het etiket vermeld staat, betekent volgens Opgroeien dat de arts de behandeling heeft voorgeschreven. Kinderbegeleiders zijn echter bezorgd. Ze zijn eigenlijk niet gemachtigd om medicatie toe te dienen en vragen zich af wie verantwoordelijk zal zijn indien er iets misloopt.

Opgroeien formuleerde ook een nieuw advies in geval van koorts bij baby's en peuters. Koorts wordt enkel gemeten wanneer een kind zich anders dan normaal gedraagt. Er is pas sprake van koorts als kinderen een lichaamstemperatuur hebben van 38 graden of meer. Bij kinderen jonger dan 3 maanden of als de kinderbegeleider zich zorgen maakt, moeten ouders zo snel mogelijk hun kind komen ophalen. Bij oudere kinderen en als er geen alarmerende symptomen zijn, moet de kinderopvang de ouders informeren en afspreken om een eerste dosis koortswerende medicatie te geven. Pas in tweede instantie kan de vraag worden gesteld of het mogelijk is hun kind op te halen, waardoor ouders de nodige tijd krijgen om zich te organiseren. Kinderbegeleiders wijzen op de extra zorg en aandacht die zieke kinderen behoeven en die dan ten koste gaat van de tijd die ze kunnen spenderen aan andere kinderen. Ze wijzen ook op het besmettingsgevaar. Ten slotte stellen ze zich de vraag of die extra belasting van kinderbegeleiders nog wel aanvaardbaar is, gelet op de zware werkdruk.

Minister, vandaar mijn vragen. Over de maatregelen werd overlegd met Domus Medica en het apothekersnetwerk, maar werd er ook over overlegd met de sector en werd de impact op de werkdruk in rekening genomen?

Wie draagt de verantwoordelijkheid indien er bij de toediening van medicatie iets fout loopt?

Het aangepaste advies bij koorts is zeker makkelijker voor de ouders, maar verhoogt de werkdruk bij kinderbegeleiders. Acht u het verstandig om een advies te geven waardoor kinderbegeleiders langere tijd instaan voor zieke kinderen, op een moment dat de kinderbegeleiders onder druk staan?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, dank u wel voor de vraag.

Zoals u terecht stelt, is het advies inderdaad besproken met de huisartsen en de apothekers, maar ook met de Vlaamse Vereniging voor Kindergeneeskunde (VVK). Daarnaast was ook een werkgroep van vertegenwoordigers uit de kinderopvangsector betrokken bij de opmaak van het advies. Het advies is aan de sector voorgelegd op het overleg tussen Opgroeien en de kinderopvangsector op 21 oktober 2022. De impact op de werkdruk is daarbij ook in beeld gekomen. Deze maatregel schaft de administratieve last van het opvragen en het bijhouden van attesten af. Het doosje van de medicatie, met daarop de nodige gegevens, volstaat nu voor de opvang. Bovendien wordt duidelijk gesteld dat zieke kinderen niet thuishoren in de opvang, en dat koorts niet systematisch moet worden gemeten. In de situatie van een kind dat eerst gezond werd aangeboden in de opvang en dan ziek wordt tijdens de opvang, raden we de opvang nog altijd aan om de ouders te contacteren om hun te vragen het kind op te halen. Een kind moet thuisblijven de dag nadat het ziek werd en 38 graden koorts had. Ik ben ondertussen ook ervaringsdeskundige geworden, met mijn kleinkinderen.

Het is nog steeds zo dat een kindje dat zich ziek voelt in de kinderopvang, dat hangerig is en daardoor ook meer aandacht nodig heeft, het best wordt opgehaald door de ouders. Er wordt alleen wat meer ruimte gegeven voor overleg tussen ouders en opvang als de situatie niet acuut is. We zetten voluit in op een duidelijke communicatie tussen de ouders en de kinderopvang. Er werd een flow en een waaier aan ondersteunend materiaal voor de opvang over hoe te handelen bij koorts ontwikkeld. Dat materiaal is ook terug te vinden op de site van Kind en Gezin. Het nieuwe advies heeft dus een gunstige invloed op de werkdruk, omdat het eenduidig is en minder administratie vraagt van de voorschrijvende artsen, van de ouders en van de kinderopvang. Bovendien wordt de apotheker door de rol die hij toebedeeld krijgt, erkend in zijn expertise, wat niet onbelangrijk is.

Wie draagt dan de verantwoordelijkheid als het fout loopt? Ik denk dat de risico's tot een minimum beperkt zijn. Uitgangspunt is liever geen geneesmiddelen in de kinderopvang te geven, met uitzondering van een kind met een chronische aandoening of als een kindje terugkeert na een recente ziekte en de behandeling moet worden afgewerkt. De kinderopvang is verantwoordelijk voor de handelingen die hij in dezen stelt. Om het risico op ongevallen tot een minimum te beperken, schrijft de regelgeving een risicoanalyse voor. Als daaruit blijkt dat men de verantwoordelijkheid niet kan opnemen, dan moet er met de ouders een andere oplossing worden gezocht.

Tot hier een overzichtje van de vernieuwing.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Minister, dank u wel voor uw antwoorden.

Het is een heel goede zaak dat dat bijkomend attest afgeschaft is, want als er iets is waar artsen al zeer lang vragende partij voor zijn, is het om de regulitis en de 'attestitis' – zoals ik het noem – te verminderen. Het is vooral belangrijk dat er goede afspraken gemaakt worden tussen enerzijds een kinderopvanginitiatief en anderzijds de ouders. Dat is ook vanzelfsprekend. Ik hoop alvast – ik denk dat dat bij de meeste initiatieven zo is – dat dat allemaal goed werkt. Het is natuurlijk wanneer dat minder goed werkt, dat dat soms wel tot enige problemen kan leiden, maar ik ben alvast verheugd dat dat attest niet meer nodig is.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister, op zich is het een goede maatregel, maar op dit moment is de onrust vanuit het veld er wel nogal groot over, omdat er zo'n zware crisis is. De mensen geven aan dat een kindje dat ziek is, eigenlijk een groep overhoophaalt. Dat voelt zich ondanks pijnmedicatie – dat weet u ook nu u ervaringsdeskundige bent – slechter, en dat legt dan een taks op een groep. Daar geven de mensen dus wel informatie over. Hoe wordt dat opgevolgd? Ik vraag me ook af hoe het zit met de federale regelgeving. Is dit geen inbreuk op Koninklijk Besluit 78 (KB 78) over verpleegkundige technische handelingen? Is dat al in orde gebracht of moet dat nog in orde gebracht worden?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, het is goed dat we hier inderdaad duidelijkheid over verschaffen. Ik kan iedereen de nieuwe richtlijn aanraden. Het stroomschema dat Kind en Gezin, dat het agentschap Opgroeien gemaakt heeft, is iets heel handigs. Dat kan men gewoon ophangen in de opvang en dat kan voor iedereen duidelijk doorlopen worden. Minister, ik ben daar voorstander van, want dan is het voor iedereen duidelijk.

Twee, dit is ook een communicatievorm voor ouders. Het gaat er natuurlijk over hoe ziek dat kindje is. Je hebt inderdaad kindjes die een uur nadat je ze de betreffende siroop gegeven hebt, weer vrolijk ronddartelen, en je heb er andere die inderdaad wat druk op de groep zetten. Het gaat erover dat het kind niet meer naar huis moet, maar dat de ouders geïnformeerd worden en dat het wel nog in de opvang kan blijven. Dat is op dat vlak duidelijk.

KB 78 bestaat al een tijdje niet meer. Dat is de wet op de uitvoering van geneeskundige taken. In dezen – en dat staat er ook heel duidelijk in – gaat het over medicatie die zonder doktersattest gegeven kan worden. In dezen heeft dat er dus eigenlijk niets mee te maken. Als het wel over doktersattesten gaat, spreken we inderdaad over iets anders dan wat er zich hier voordoet. Het is voor iedereen een goede zaak dat dit gebeurt, zowel voor de artsen, maar ook voor de opvanginitiatieven en de ouders.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Daniëls, de mensen van de administratie zullen de pluim graag lezen. Ze zijn schaars deze dagen. En collega Saeys, van hetzelfde. Ik was ook blij met de maatregel. Ik vind niet alleen de stroomschema's goed, maar op de site van Opgroeien staan ook zeer goede filmpjes ter ondersteuning van de communicatie tussen de ouders en de opvang. Als u dus zin hebt om een mooi ondersteunend filmpje te zien: één adres, de site.

Collega Daniëls, u hebt het antwoord gegeven. Ik denk niet dat hier een probleem is rond KW 78 omdat het hier niet gaat over handelingen waarvoor iemand anders nodig is. We hebben gewoon helderheid willen scheppen ten opzichte van vroeger. Ik hoop dat dit een goede zaak is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de daling van het aantal gepresteerde uren door de diensten voor gezins- en huishulp – 1144 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Recent kaartten de diensten voor gezins- en huishulp aan dat ze in de eerste helft van 2022 wel meer cliënten registreerden, maar dat de cliënten minder uren hulp vroegen en soms zelf de hulp helemaal stopzetten vanwege de prijs. Daarbij wordt verwezen naar het feit dat het leven in het algemeen duurder wordt en dat ook mensen die zorg nodig hebben, uitgaven die verbonden zijn aan die zorg schrappen, hoewel die hulp vaak echt wel nodig is.

Minister, uit cijfers die ik opvroeg in schriftelijke vragen, bleek dat het aantal dossiers voor gezinszorg in 2021 wel weer gestegen was, maar ook dat het totale aantal gepresteerde uren niet mee steeg. Zo werden in 2020 nog 16.487.724 uren gezinszorg gepresteerd. Het gaat over immense getallen, als je ze zo bij elkaar ziet! In 2021 ging het om 16.343.588 uren. Dat zijn 144.136 uren minder. Bij de dossiers voor aanvullende thuiszorg was er wel een sterke daling merkbaar in 2021.

Door een uitzuivering van de taken die gezinszorg doet bij de mensen thuis, kan er meer gedifferentieerd worden gewerkt. Dat is een goede zaak. Daar hebben we allemaal voor gepleit. Daardoor kunnen sommige gezinnen al geholpen zijn met een beperkt aantal uren ondersteuning, terwijl gezinnen waar de zorgbehoefte groter is, intensiever kunnen worden geholpen.

Voor de mensen die zorg nodig hebben, is het belangrijk dat ze een beroep kunnen doen op de diensten voor gezinszorg en dat dit gebeurt conform de noden die ze hebben. Bovendien hebben veel mensen die een beroep doen op gezins- en huishulp, niet altijd een groot sociaal netwerk. Niet iedereen kan dus een beroep doen op mantelzorgers in de dichte omgeving. Daarnaast hebben de diensten voor gezins- en huishulp een signaalfunctie bij het herkennen van verschillende noden en het doorverwijzen naar de daarvoor meest aangewezen hulp.

Vanuit Welzijn werd het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden opgetrokken van 130 euro naar 135 euro per maand. 65-plussers met een beperkt inkomen kunnen ook een beroep doen op het zorgbudget voor ouderen.

Minister, hebt u ook de indicatie dat mensen met een zorgnood minder intensief een beroep doen op thuiszorg? Zo ja, wat zijn de redenen hiervan? Gaat het dan over de poetsdienst, over de gezinszorg of over beide?

In 2021 daalde het aantal gepresteerde uren tegenover 2020. De exacte cijfers voor 2022 zullen pas later bekend zijn. Zijn er indicaties dat die daling van het aantal gepresteerde uren en de vermindering van de uren per cliënt zich doorzetten?

In hoeverre speelt de krapte op de arbeidsmarkt een rol in het aanbieden van minder uren gezins- en huishulp?

In hoeverre speelt het flexibeler kunnen inzetten van gezins- en thuiszorg mee in het dalende aantal uren gezins- en huishulp dat gemiddeld per cliënt wordt geboden?

Hoe kan ervoor worden gezorgd dat mensen die in de thuissituatie zorg nodig hebben, toch worden opgevolgd en de nodige zorgen kunnen krijgen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik ontvang inderdaad signalen vanuit de diensten voor gezinszorg dat de moeilijke economische context impact heeft op de ondersteuning die personen met een zorgnood vragen via de diensten voor gezinszorg. De financieel onzekere context maakt dat men later de stap zet naar gezinszorg en dat het aantal gevraagde uren ondersteuning lager ligt.

De gebruikersbijdrage voor gezinszorg is een aan het inkomen gerelateerde bijdrage. De hoge inflatie heeft een invloed op lonen en pensioenen en daardoor is het mogelijk dat gebruikers van gezinszorg naar een hogere bijdrageschaal verschuiven, wat maakt dat ze een hogere bijdrage moeten betalen voor hun zorg. Dit, in combinatie met de andere algemene kosten, die toenemen door de hoge inflatie, maakt dat het inderdaad mogelijk is dat er minder uren zorg worden gevraagd.

Collega, ik heb er geen idee van of dit te maken heeft met het niet kunnen betalen of met er geen prioriteit meer aan geven. Dat is niet helder. Beide zijn mogelijk. Men zegt ook dat sommigen de boodschap krijgen dat ze maar meer moeten doen op een uur. Dat heeft een grote impact op het personeel.

Over welke diensten gaat het? Hierop heb ik geen eenduidig antwoord. De informatie die we ontvangen van de diensten, geeft aan dat de verminderde zorg sterk contextgebonden is en kan gaan over alle vormen van ondersteuning. Het is nog niet duidelijk of de impact groter is op de gezinszorg dan op de poetsdienst dan wel of er een gelijkaardige impact is. Het zijn nog maar de eerste signalen die we daarvan krijgen.

De daling van het aantal gepresteerde uren voor gezinszorg in 2021 was grotendeels te wijten aan de coronapandemie. Op basis van de eerste ramingen van de sector zal het aantal gepresteerde uren in 2022 niet lager zijn dan in 2020 of 2021. Het lijkt er wel op dat de extra uren gezinszorg die in 2022 aan de erkende diensten voor gezinszorg werden toegekend, minder snel gerealiseerd worden dan in normale jaren.

We hebben een indicatie dat in het eerste kwartaal van 2022 ook de vijfde coronagolf nog een belangrijke rol heeft gespeeld. De afwezigheid van het personeel door ziekte of quarantaine in de diensten voor gezinszorg is toen enorm toegenomen. Ook was er door corona een sterke toename van gebruikers die de geplande zorg en ondersteuning net voor de afgesproken datum annuleerden. Dat deden ze omdat ze ziek waren. Anders doe je dat niet.

De krapte op de arbeidsmarkt is ook een punt. Die valt een beetje samen met de verminderde vraag vanuit personen met een zorgnood. Als er een zorgvraag zou zijn zoals de vorige jaren, zou de sector wellicht niet alle vragen kunnen invullen. Maar het is belangrijk dat we merken dat mensen de weg naar de gezinszorg blijven vinden. Dat is het positieve nieuws. Het aantal aanvragen daalt niet. Gezien het verminderd aantal uren moeten we wel waakzaam blijven voor het risico op onderzorg of overbelasting van mantelzorgers. Vandaar dat het aanpakken van het personeelstekort echt een grote prioriteit is.

Flexibeler werken betekent het inzetten van zorg en ondersteuning op die tijdstippen die het best aansluiten bij de zorg- en ondersteuningsnood van de gebruiker. We hebben geen indicatie dat het flexibeler inzetten van gezins- en thuiszorg invloed heeft op het gemiddeld aantal uren dat per gebruiker wordt aangeboden.

Het is, wat mij betreft, goed om te horen van de diensten dat de mensen hun weg naar de gezinszorg blijven vinden en dat het aantal aanvragen niet daalt. Zo kan men de meerwaarde van gezinszorg ervaren en ik hoop bijgevolg dat men toch geleidelijk aan de nodige hulp vraagt aan de diensten en de zorg opbouwt.

Verschillende overheden hebben de voorbije maanden maatregelen genomen om de impact van de levensduurte te milderen. We hebben beslist dat het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden stijgt – dat weten jullie – en het zorgbudget voor ouderen wordt geïndexeerd. Daarnaast werden maatregelen rond de energiefactuur genomen. Wat de krapte op de arbeidsmarkt betreft, zetten we volop in op de zijinstroom, zoals afgesproken in het zesde Vlaams Intersectoraal Akkoord (VIA 6).

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Dank u wel voor uw antwoord, minister.

Het is heel belangrijk dat mensen die zorg nodig hebben in de thuissituatie, die zorg ook vinden en dat ze een beroep kunnen doen op de gezinszorg en de poetsdiensten. Maar het is natuurlijk ook een eigen keuze. Dat is vanzelfsprekend ook zo. De daling van het aantal uren dat mensen van die diensten gebruik maken, niet van het aantal mensen die er gebruik van maken, kan natuurlijk verschillende redenen hebben. Mensen zeggen dat ze het met enkele uren minder kunnen doen, mensen stappen later in, maar het kan ook zijn dat er minder gebruik van werd gemaakt vanwege ziekte, vanwege corona. Dat zijn zaken die moeten worden gemonitord vanuit een grote doelstelling, namelijk: waar er nood is moeten mensen een beroep kunnen doen op die zorg. Ik zie dat als schepen van Welzijn ook bij onze eigen diensten. Met de flexibilisering van uren, is het gemakkelijker om stilletjes aan op te bouwen. Waar het vroeger meteen om een halve dag ging, worden er nu al heel wat mensen geholpen met twee uurtjes. Dat houden ze een hele tijd vol. Dat helpt hen al, en dat geeft hun al sociaal contact en doorverwijzing naar andere diensten, als dat nodig is. In die zin is dat ook wel goed. Maar het heeft mogelijk wel een impact op het gemiddelde van het aantal uren, als je dat in de totaliteit bekijkt.

Minister, het is de keuze van de mensen zelf, maar ze moeten kunnen worden toegeleid als het nodig is. Als het echt zo is dat er mensen zouden zijn die er vanwege financiële redenen geen gebruik van kunnen maken, dan is het belangrijk dat die signalen naar de OCMW's gaan. Ik pleit daarom voor een heel goed contact tussen de diensten die het aanbod doen, de andere zorgverstrekkers en de OCMW's. Onderschrijft u dit?

De voorzitter: Mevrouw van der Vloet heeft het woord.

Tine van der Vloet (N-VA): Inderdaad, de laatste opmerking van de collega is ook mijn opmerking. Minister Dalle heeft, in uw afwezigheid, geantwoord dat het OCMW een zeer belangrijke partner is.

Ik heb nog een bijkomende vraag. Er zou binnen de partners gezinszorg een werkgroep worden opgestart om de gebruikersbijdragen meer uniform te maken. Wat is de stand van zaken daarvan?

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Minister, ik heb vorige week in de krant gelezen dat er geen geld meer was voor noodzakelijke huishulp. In de krant werd ook verwezen naar het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden. U zei daarnet in uw antwoord dat het van 130 euro naar 135 euro is gegaan. Het is, minister, voor mensen die thuis wonen, heel moeilijk om dat zorgbudget voor zorgbehoevenden te krijgen. Mensen die residentieel verblijven, krijgen dat wel, maar diegenen die thuis wonen en zorgbehoevend zijn moeten eigenlijk al vrij hoog schalen op de BelRAI. Die hebben we vorig jaar ook nog verzwaaard. Ouderen die thuis wonen en het zorgbudget krijgen, zijn maar een heel klein percentage in verhouding met het aantal ouderen die er zijn. Met 5 euro meer zullen zij de noodzakelijke huishulp niet gemakkelijker kunnen betalen. Moet er niet gekeken worden naar de barrière voor huishulp voor de ouderen die thuis wonen? Dat is 95 procent van de ouderen. Zo zouden er meer in aanmerking moeten komen voor de zorgpremie.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Wat de oorzaken betreft, tasten we nog een beetje in het duister. Kunnen de mensen het niet meer betalen, of willen ze er geen geld meer

aan uitgeven? Ik hoed mij ervoor om daar grote uitspraken over te doen. We willen eerst zien in welke diensten het zo is. Ik ben – al is het in een andere sector – al in voorzieningen geweest waar men zegt nog niet op het niveau van twee jaar geleden te zitten. Corona heeft een effect gehad. Het is een beetje moeilijk om dat precies te weten.

Collega Van der Vloet, er is een werkgroep samengesteld die in februari van start zal gaan om de uniforme bijdrage voor aanvullende thuiszorg te bekijken. Het is nog wat te vroeg om daar al conclusies in te zien. Wat mij betreft, kunnen daar stappen worden gezet. Maar het is voor mij echt wel superbelangrijk dat die inkomensgerelateerdheid blijft bestaan.

Collega Schryvers, het contact tussen de verschillende diensten is van belang. Zeker de afstemming met de OCMW's is in dezen superbelangrijk.

Collega De Martelaer, wij gaan nu een heel grote operatie doen om er tegen 1 april 2023 voor te zorgen dat mensen die in een woonzorgcentrum verblijven, een hoger bedrag krijgen. Voor mensen die thuis verblijven zijn er twee instrumenten. De 130 euro die 135 euro wordt, is een eerste stap in een soort van indexering. Bij het andere bedrag blijft de zorgwaarde een rol spelen. Dat zal niet meer het geval zijn voor mensen in een woonzorgcentrum, waar het inkomen speelt. In de dagprijs zitten alle kosten vervat. Ik heb geen plannen om dat te wijzigen. Ik vind het wel een aandachtspunt dat iedereen die recht heeft op het budget voor zwaar zorgbehoevenden, die 135 euro, dat budget ook krijgt. Vandaag weet niet iedereen goed of hij daar recht op heeft. Niet alle mensen krijgen dat al. Met het oog op de bekendmaking daarvan kunnen er nog stappen voorwaarts worden gezet.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Minister, dank u wel. Het zou goed zijn dat in de volgende periode goed in de gaten wordt gehouden welke evolutie zich aftekent in het verbruik van de diensten voor thuiszorg en ook wat het gemiddelde aantal uren is dat mensen er een beroep op doen. Als dat zou zijn veranderd, moet er worden gezocht wat daar de redenen voor zijn. Dan kunnen we daar conclusies uit trekken. De essentie is natuurlijk dat mensen die zorg nodig hebben een beroep kunnen doen op een toegankelijke, kwalitatieve en betaalbare dienst voor thuiszorg, of dat nu de poetsdienst is of de gezinszorg.

Minister, wat het laatste betreft, dat iedereen die er recht op heeft, een beroep moet kunnen doen op dat zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden: dat is helemaal terecht. Ik zal volgende week trouwens in deze commissie toelichting geven bij een conceptnota om aan gegevensuitwisseling te kunnen doen met de steden en gemeenten, met de OCMW's, zodat zij ook meer op de hoogte zijn van welke mensen er zorgbehoeften hebben en wie in de gemeente de mantelzorgers zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneekhout aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de bereikbaarheid van hulplijnen – 1145 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, uit onderzoek blijkt dat het gemiddeld twaalf jaar duurt voor mensen met psychologische problemen de stap naar

hulpverlening zetten. Dat wil zeggen dat heel wat mensen hindernissen ervaren om hulp te zoeken. Uit onderzoek blijkt dat dat niet gaat over de kostprijs maar vooral over mensen die denken dat ze geen probleem hebben of denken dat ze het zelf wel kunnen oplossen. Voor wie worstelt met zichzelf, blijkt het al een hele stap om tot het besef te komen dat hij hulp nodig heeft en daadwerkelijk een eerste stap richting hulpverlening moet zetten. Om dat momentum niet zomaar voorbij te laten gaan, het moment dat mensen beseffen dat ze hulp nodig hebben of hulp willen zoeken, moeten we alle mogelijke drempels zo laag mogelijk houden.

Het is zeer zeker een goeie zaak dat de telefoonlijnen van Tele-Onthaal 106 en de Zelfmoordlijn 1813 constant openstaan en dat de werking ervan werd versterkt naar aanleiding van de coronacrisis. Zo'n klassieke telefoonlijn staat echter heel ver af van de leefwereld van jongeren. Telefoneren is voor velen onder hen een waar obstakel.

Omdat ook de hulplijnen dat beseffen, experimenteerde Tele-Onthaal twintig jaar geleden al met een onlineaanbod. Ook andere hulplijnen volgden.

Uit het jaarverslag van Tele-Onthaal van 2020 blijkt dat jongeren tot 24 jaar goed zijn voor 6,5 procent van de telefonische oproepen, een klein aandeel dus, maar dat ze wel tot 70 procent van de chats voor hun rekening nemen. Zelfs bij de leeftijdscategorie van 25 tot 39 jaar scoort de chat procentueel gezien nog hoger dan de telefoon. Bij de Zelfmoordlijn zien we een gelijkaardig beeld.

Dan is het uiteraard jammer om vast te stellen dat de chatfunctie van deze hulplijnen zo beperkt bereikbaar is. We hebben dat de voorbije dagen en weken al aangekaart. De Zelfmoordlijn en Tele-Onthaal zijn via chat enkel 's avonds bereikbaar, respectievelijk tussen 17 en 24 uur en 18 en 23 uur. Die laatste is ook op woensdag- en zondagnamiddag bereikbaar.

Daar heb je als jongere weinig aan wanneer je, na een nachtje te liggen woelen in bed, opstaat met de gedachte dat je je zorgen wilt delen met iemand en hulp wilt inroepen. Dan moet je weer wachten tot ergens in de namiddag voor die hulpverlening ter beschikking is. Het lijkt niet veel in tijdspanne maar het is vaak een drempel.

Tele-Onthaal en de Zelfmoordlijn zijn de grootste en bekendste hulplijnen, maar zeker niet de enige. Zo is er bijvoorbeeld ook Lumi, de vroegere Holebifoon van çavaria. Lumi heeft een beperktere capaciteit dan de grote twee en is slechts drie avonden per week per chat bereikbaar. Daarmee is het onlineaanbod wel uitgebreider dan het telefonische aanbod, want de telefooncentrale is slechts twee avonden per week bevolkt. Laat ons samen vaststellen dat dat te weinig is.

Awel, dat zich heel specifiek op kinderen en jongeren richt, is ruimer bereikbaar per telefoon dan per chat. Dat is opvallend omdat volgens het jaarverslag van 2021 slechts 36 van de contactopnames per telefoon gebeurde.

Praten helpt en hoe minder lang je met negatieve gedachten rondloopt, hoe beter. Een versterking van de hulplijnen, en meer bepaald de chatfuncties ervan, kan voor veel jongeren het verschil maken. We hebben het hier ook al vaak gehad over hybride hulpverlening en allerlei mengvormen van hulpverlening. Zo kunnen ze in hun eigen taal vlot de drempel over naar het delen van hun zorgen en de eerste stap zetten naar het zoeken van oplossingen.

Minister, erkent u het grote belang van telefonische en online hulplijnen als laagdrempelige eerste hulp bij problemen? Erkent u dat chatten veel meer binnen de comfortzone van jongeren valt dan telefoneren en dat de beperkte beschikbaarheid van de chatfunctie bij de hulplijnen dus een extra drempel is voor die doelgroep? Hoe wilt u ervoor zorgen dat die onlinedienstverlening versterkt wordt? Wil

u hierover in overleg gaan met de diverse hulplijnen en welke ondersteuning kunt u hen hierbij bieden? Hoe kijkt u zelf naar de kleinere, meer nichehulplijnen zoals Lumi, die heel gericht op een aantal doelgroepen werken en die in tegenstelling tot de grote hulplijnen niet konden rekenen op een versterking naar aanleiding van de coronacrisis? Hoe wilt u ook aan hen extra mogelijkheden geven om hun bereikbaarheid uit te breiden? Hoe wilt u de vrijwilligers die de telefoons en chats beantwoorden ook de nodige ruggeleuning geven doordat er achter hun eerstehulpinterventie ook een adequaat netwerk van gespecialiseerde hulp beschikbaar is waarnaar ze de bellers of chatters met mentale problemen kunnen doorverwijzen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, een hele reeks vragen.

Ten eerste, ik onderschrijf absoluut het belang van online hulplijnen. Er zijn ook heel wat hulplijnen binnen mijn beleidsdomein, die ook door ons worden gesubsidieerd. Dat is daar het beste bewijs van. U vernoemde terecht de hulplijn 1712. Er is ook Tele-Onthaal en de Zelfmoordlijn 1813. Er is ook het heel ruime telefonische en onlineaanbod van de JAC's (jongerenaanbod van het CAW) en de centra algemeen welzijnswerk (CAW's) en de meer gerichte nichewerking van De Druglijn en de chatbox Nupraatikerover. Ik erken ook echt het belang van telefonische en online hulp, zeker die van de Zelfmoordlijn bij het overbruggen van een suïcidale crisis bij de oproeper. Die hulp treedt niet in de plaats van het professioneel aanbod, maar is er complementair aan. In het zorgaanbod voor suïcidale mensen neemt de Zelfmoordlijn vanuit haar specificiteit een heel belangrijke plaats in. Het antwoord op uw eerste vraag is dus zeker ja.

Net omdat we al enkele jaren merken dat chatten voor jongeren een populair communicatiemedium is, is er ook extra in geïnvesteerd en is het aanbod aanzienlijk uitgebreid. De hulplijn 1712 had oorspronkelijk geen chataanbod. We hebben dat enkele jaren geleden ingevoerd. Ook bij de Zelfmoordlijn kiezen jongeren gemakkelijker voor chatten dan voor bellen. Dat blijkt uit de cijfers over het aandeel van bepaalde leeftijdsgroepen in het totale aantal oproepen per medium. Ik geef u die cijfers mee. In 2021 bevond 51,3 procent, dus meer dan de helft, van de oproepers voor de chat zich in de leeftijdscategorie 10-19 jaar. Meer dan de helft. Bij de telefoonoproepen bedroeg het aandeel in die leeftijdscategorie 9,1 procent. Je ziet dus het grote verschil: jongeren willen chatten en gebruiken de telefoon niet of niet meer.

De beperkte beschikbaarheid van het chataanbod wil ik een beetje nuanceren, in die zin dat er inderdaad geen 24/7-chatbereikbaarheid is, maar dat we toch al heel wat hebben uitgebreid de voorbije jaren. Bovendien stemmen de chathulplijnen hun aanbod in de mate van het mogelijke af op elkaar om een zeer complementair aanbod te kunnen aanbieden. Ik geef een voorbeeldje: 1712 heeft de afgelopen jaren de chaturen na evaluatie aangepast en uitgebreid. Sinds december 2021 is er ook een verdubbeling van de openingsuren van de Zelfmoordlijn, waardoor de chat van de Zelfmoordlijn 7 uur per dag bereikbaar is. Met openingsuren tussen 17 uur en 00 uur voor zowel week- als weekendavonden wil de Zelfmoordlijn tegemoetkomen aan de nood aan online gesprekken bij vooral die jonge oproepers. De chatlijnen baseren hun openingsuren dus onder meer op een inhoudelijke analyse in functie van hun bereik en hun doelgroep, en de effectiviteit ervan.

Kunnen we nog versterken? Zoals ik al zei, er zijn heel wat hulplijnen binnen mijn beleidsdomein, maar ook bij collega Dalle. U hebt Awel zelf vernoemd. Er is de afgelopen jaren extra geïnvesteerd daarin, voor een uitbreiding. Het aanbod in het algemeen, maar zeker ook het aanbod van de hulplijnen, zijn we continu aan het monitoren. De hulplijnen gaan ook na wanneer hun hulpaanbod het vaakst wordt gebruikt en waar de grote noden liggen. Ik geef opnieuw een voorbeeld ter

illustratie: enkele jaren geleden heeft men bij de chatbox Nupraatikerover geanalyseerd op welke tijdstippen er het meest werd gebruikgemaakt van hun aanbod, waarna zij dan hun openingsuren hebben aangepast. Tele-Onthaal merkt de jongste jaren een duidelijke verjonging aan zijn chatlijn. Men vermoedt er dat men zijn aanbod ook zal moeten bijsturen. Wat dat betreft, hebt u dus een punt. Op dit moment kunnen we een en ander technisch nog niet. Het is technisch nog niet mogelijk om na te gaan hoeveel jongeren proberen binnen te raken maar niet binnen raken bij Tele-Onthaal, maar ik wil dat de komende maanden wel zichtbaar gemaakt zien. Ik heb gevraagd om dat nu te gaan monitoren. Als dat nodig is, ga ik dat aanbod ook bijsturen. Met deze voorbeelden wil ik ook illustreren dat er geregeld overleg is tussen mijn kabinet, de administraties en de diverse hulplijnen. Ik ben ook altijd bereid om te luisteren naar verzuchtingen en noden. Chathulpverlening is duur en arbeidsintensief, en is meestal ook complementair aan andere hulpverleningsvormen. Het is dus van belang om dat gericht en efficiënt in te zetten, maar het is ook een groot succes. We kunnen er levens mee redden. Dan valt de prijs natuurlijk in het niets bij de inspanningen die je moet doen.

Het rekruteren en opleiden van nieuwe vrijwilligers is een voortdurend aandachtspunt. Niet iedereen kan dat doen. Het Centrum ter Preventie van Zelfdoding, bijvoorbeeld, realiseerde in 2021 een verdubbeling van het aantal chatvrijwilligers en eveneens een verdubbeling van de openingsuren van de chathulp, dankzij een extra investering vanuit de relancemiddelen en de middelen vanuit het zesde Vlaams Intersectoraal Akkoord (VIA 6). Nu wordt er ingezet op minstens het behoud van het benodigde aantal vrijwilligers. Ik voorzie ook in een structurele verhoging van het jaarlijkse subsidiebedrag ten belope van een voltijdequivalent voor de versterking van de laagdrempelige telezorg vanaf 1 januari 2024. In het kader van de onderhandelingen om te komen tot een nieuwe beheersovereenkomst zal met de kandidaat ook worden besproken welke groei qua output daar nodig en noodzakelijk is.

Dan de nichehulplijnen, de kleinere hulplijnen. Eigenlijk is elke hulpaanbieder goed, ook de kleintjes, maar wij stimuleren hen om zo veel mogelijk samen te werken met andere diensten en zo een complementair aanbod te hebben. De hulplijn Lumi wordt gefinancierd vanuit het beleidsdomein Gelijke Kansen. Daar is collega Somers dus voor bevoegd. Ook hier bekijken we echter uiteraard welke de synergieën zijn die we kunnen bereiken.

Wat betreft de vrijwilligers en de ruggensteun: er zijn bijvoorbeeld zeer gerichte afspraken tussen de Zelfmoordlijn en de centra voor geestelijke gezondheidszorg (CGG's) over doorverwijzingen omdat vrijwilligers wel goed moeten weten hoe of wat. Als ik rechtstreeks of via de administratie een signaal krijg dat er grote moeilijkheden opduiken, gaan we uiteraard over tot onderling overleg.

Maar collega, ik wil ook benadrukken dat veel hulplijnen anoniem werken. Dat is bijvoorbeeld het geval bij de Zelfmoordlijn. Het doel van de gesprekken aan de lijn is in de eerste plaats om mensen in een suïcidale crisis door de crisis te loodsen. Doorverwijzing kan hierbij aan bod komen, maar dat is geen doel op zich. Dat hangt een beetje van de situatie af. Dat gebeurt als het passend is binnen het gesprek en als de oproeper hiervoor openstaat. Een gesprek met de Zelfmoordlijn is vaak een eerste stap naar reguliere hulpverlening. Door de ervaring dat praten helpt en oplucht, wordt een momentum gecreëerd waarbinnen de oproeper vaak openstaat voor een doorverwijzing. Op dat moment gebeuren die doorverwijzingen ook al vaak. Na een pilootproject in 2020 bestaat er sinds april 2021 een mogelijkheid tot rechtstreekse aanmelding vanuit de Zelfmoordlijn bij de CGG's. In 2022 hebben we op die manier tachtig mensen rechtstreeks aangemeld.

Wat uw vraag tot uitbreiding betreft: in overleg met het veld waar nodig zeer graag. Ik heb zelf ook al een uitbreiding gedaan voor de jongeren in elk geval.

Aanvankelijk – moet ik eerlijkheidshalve bekennen – had ik er totaal geen zicht op dat jongeren veel gemakkelijker online de stap zetten. Ik ben ouder en ik kom uit een andere generatie. Ik kon me niet inbeelden dat je online gaat chatten met iemand die je niet kent, terwijl dat net voor jongeren zeer fors drempelverlagend werkt. Dat is dus een heel goede zaak. Tineke, mijn medewerkster, is nu – zo komt ze ook in het verslag – aan het glimlachen over mijn evolutief aanpassingsvermogen in deze materie. Ze was heel blij dat ze mee mocht komen naar de commissie en haar familie zit te kijken naar dit scherm. Nu wordt ze helemaal rood. *(Gelach)*

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Minister, ik ben blij dat u zelf eindigt met die anekdote, om te zeggen hoe inzichten evolueren. Als wij het evident vinden dat mensen om 3 uur 's nachts kunnen bellen naar een hulplijn om aan te geven dat het niet meer gaat, dan moet het even evident zijn dat mensen die zeggen dat voor hen de drempel het laagste is om dat via chat te doen, dat ook om 3 uur 's nachts of om 7 uur 's ochtends moeten kunnen doen. Hopelijk evolueren we bij de einddoelstelling naar een situatie waarin dat soort hulp – die eigenlijk maakt dat mensen die anders hulp misschien uitstellen, meteen hulp krijgen of dat mensen die in een acute crisissituatie zitten door de crisis heen geholpen kunnen worden – altijd te verkiezen is boven de onaanvaardbare menselijke kostprijs die daar eventueel tegenover staat.

Ik hoop alvast en dat is mijn eerste aanvullende vraag: zijn we het eens dat we op termijn moeten evolueren naar 24/24- en 7/7-chathulpverlening omdat dat nu eenmaal blijkt? We kunnen daar vrolijk of verdrietig van worden, maar het is nu eenmaal de evolutie dat jongeren op die manier op een veel gemakkelijkere manier de stap zetten om een gesprek te voeren. Dat zal inderdaad aan de generaties liggen, maar we moeten niet de illusie hebben dat we dat kunnen omkeren en zeggen dat we opnieuw alles via de telefoon gaan doen.

Twee, ik wil toch echt nog een keer het belang benadrukken van een goede synergie, maar ook tegelijk het bestaan van de kleinere hulplijnen. Bij de grote hulplijnen moeten we streven naar 24/24, 7/7. Maar de kleinere hulplijnen moeten echt versterkt worden om een aantal aanvullende taken of specifieke zaken daarin te kunnen doen. Er is een hele doelgroepenwerking. Uit ieder onderzoek blijkt dat bepaalde doelgroepen veel meer risico's lopen om in crisissituaties te komen, om psychologische problemen te ervaren en daarmee aan de slag te moeten. Het zijn net die groepen en die organisaties die het meeste expertise hebben om daar een aantal antwoorden op te formuleren. Minister, bent u ook bereid om daarover in overleg met hen te gaan, een-op-een, om te kijken wat daar qua versterking nodig is? Dat gaat dan over Lumi, Awel, enzovoort.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Ik wil drie dingen zeggen. Ten eerste, we komen van heel ver. Als ik zie welke evolutie de hulplijnen de voorbije jaren gekend hebben, hoe vanzelfsprekend we het momenteel vinden dat mensen daar allemaal naar kunnen bellen. Dat is natuurlijk nog niet zo lang. Dat is een heel goede evolutie. Dat vraagt natuurlijk ook heel veel investering, ongelooflijk veel inzet van vrijwilligers bij sommige hulplijnen en van professionelen bij andere hulplijnen, maar ze zijn wel zeer belangrijk.

Ten tweede, minister, gezien het feit dat er verschillende hulplijnen zijn met allemaal hun eigenheid, eigen thematieken en eigen uren van bereikbaarheid en manieren van bereikbaarheid en omdat voor iedereen de aard van de melding niet altijd even goed uitgezuiverd is, kan het ook wel zijn dat mensen bij een hulplijn terechtkomen terwijl ze eigenlijk misschien wilden bellen naar een andere hulplijn

of dat ze daar beter geholpen zouden kunnen zijn. Ik heb daar in het verleden ook al vragen over gesteld aan minister Beke. Hij zei me dat er structureel overleg is tussen de verschillende hulplijnen waarbij er ook sprake is van een warme doorverwijzing. Wanneer mensen over de drempel geraken om te bellen, moeten we er zeker voor zorgen dat we hen niet afblokken, maar dat we hen bij de hand nemen en dat we ze eventueel zelf op een heel goede manier toeleiden naar de hulplijn die wel voor hen het meest aangewezen is. Hoe wordt hier verder werk van gemaakt?

Ten derde, minister, ik heb recent ook een vraag gesteld over het aantal oproepen bij 1712 buiten de uren van bereikbaarheid en het feit dat 1712 dan zelf terugbelt naar de mensen, tot twee keer een poging doet om terug te bellen wanneer mensen een boodschap achterlaten. Maar daaruit bleek dat maar heel weinig mensen een boodschap achterlaten. Dat heeft natuurlijk wellicht veel te maken met het feit dat mensen anoniem een melding willen doen of anoniem raad willen vragen. Maar het is toch wel belangrijk dat we hen op het hart drukken, ook als ze een nummer achterlaten, dat de discretie absoluut verzekerd is, zodat we zoveel mogelijk proberen te beperken dat mensen die over die drempel zijn geen nummer durven achter te laten en dat zodra ze gebeld hebben en daar niet direct terechtkonden, 1712 opnieuw contact met hen kan opnemen.

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Die hulplijnen, via chatfuncties of telefoonlijnen, zijn ontzettend belangrijk. Het is zoals collega Schryvers zegt: we komen van heel ver en kunnen dat niet meer missen. Soms wordt dat wat onderschat. Het is iets heel belangrijks binnen de hulpverlening.

De vraag van collega Vaneeckhout over de nachtelijke bereikbaarheid is zeer terecht. Of het nu om 10 uur 's avonds of om 5 uur 's morgens is dat iemand in crisis zit of zich zeer slecht voelt: dat uur maakt niets uit. Het is juist dat de hulplijnen ook 's nachts bereikbaar moeten zijn, maar dat is ontzettend moeilijk. De personeelsinzet en de praktische organisatie van die dienst ... Ook al gooi je er bij wijze van spreken miljoenen tegenaan, je moet ook nog personeel en vrijwilligers vinden die dat op die uren willen doen. Ik heb zelf ook in een permanentiesysteem gezeten, 24 op 24 uur, 7 op 7. Als je 's nachts om 3 uur een telefoontje krijgt van iemand die het niet meer ziet zitten, die iets wil doen, die zichzelf van het leven wil beroven, dan moet je heel helder zijn. Je ziet die persoon niet via een chatfunctie of via de telefoon: dat is heel moeilijk.

Ik vind de vraag zeer terecht, maar ik wil er wel een kleine kanttekening bij maken. We moeten niet onderschatten dat dat heel veel vraagt van een dienst, van het personeel, dat vaak uit vrijwilligers bestaat.

Minister, ik zou het bijna vergeten maar ik heb nog een bijkomende vraag. Hebt u er zicht op hoe die hulplijnen zelf aankijken tegen de uitbreiding van de nachtelijke uren? Zien zij dat zitten?

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Collega's en minister, de hulplijnen zijn heel belangrijk om mensen op een heel laagdrempelige manier een luisterend oor te bieden. Zowel per telefoon als per chat kan men daardoor toch die mensen al een eerste antwoord bieden. Vaak is dat luisterende oor al voldoende en is er geen verdere hulp nodig. Minister, het is goed dat u hierin heel wat hebt geïnvesteerd.

Er is inderdaad een dringende vraag naar chathulp. Collega's, ik heb eens alle mogelijke online hulp opgezocht. Er zijn al heel wat mogelijkheden om chathulp te krijgen. Minister, u hebt er al enkele opgenoemd. Collega Vaneeckhout kaart hier

wel terecht aan dat er in de voormiddag en 's nachts bij geen enkele hulplijn de mogelijkheid is om via chat te worden geholpen. Een uitbreiding hiervan zou inderdaad heel wat vrijwilligers vergen. Minister, ik deel de bezorgdheid van mijn collega's. U hebt regelmatig overleg met deze hulplijnen. Zijn zij zelf vragende partij voor een uitbreiding van die online hulp in de voormiddag en 's nachts? Welke specifieke vragen om die dienstverlening te versterken komen er vanuit hun werking,?

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): We zijn er ons tijdens de coronacrisis genoeg meer bewust van geworden dat hulplijnen heel belangrijk zijn. Toen hebben we het aantal bellers en chatters enorm zien toenemen. We zitten nog niet op het niveau van voor de coronacrisis. Het is een zeer grote drempel die mensen over moeten om hulp te zoeken. Het taboe op psychische problemen heerst nog altijd. We zien daar de laatste jaren enorme verbeteringen. Er worden ook enorme inspanningen geleverd.

Als iemand dan toch die drempel overschrijdt, en dan op een muur botst: erger bestaat niet! Ik ben zeer blij met de investeringen die al gebeurd zijn in de hulplijnen. Maar je zit daar wel nog met dat hiaat van de chatlijn, die niet 24 uur op 24 beschikbaar is.

Minister, het is heel belangrijk dat u blijft overleggen met de hulplijnen. Zij zien natuurlijk het best wat er op het terrein gebeurt. Ik wil echt wel alle vrijwilligers die zich inzetten om de hulplijnen dag en nacht te bemannen expliciet bedanken. Het is geen evidentie om dat te doen. Echt, chapeau! Het is zoals mijn collega zegt: alleen al de mensen vinden is een zeer grote uitdaging. Echt, chapeau voor iedereen die dat op vrijwillige basis wil doen, chapeau voor al die inzet.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega Saeys. Eerst en vooral: chapeau voor wat u net zei. Ik vind ook dat de mensen die dat vandaag doen een grote chapeau verdienen.

Daarmee kom ik al op een van de antwoorden. Het is ook niet zo evident om mensen te vinden die dat midden in de nacht willen doen. Ik denk dat collega Verheyen ernaar verwezen heeft dat dat niet evident is. Dat is ook zo. We zien wel grote evoluties in telefonische contacten versus chat. Dat heeft ook nog wel een tijd nodig. De organisaties van de hulplijnen moeten ook kunnen volgen. Ik wil wel eens kijken wat we qua extra budget nog ter beschikking kunnen stellen, of dat gemakkelijk gaat zijn. Dat gesprek kunnen we zeker aangaan om te zien waar we dat dan het best inzetten.

We spreken nu over jongeren, maar we mogen ook de volwassenen niet vergeten. Die volwassenen, zeker de ouderen, nemen alleen maar telefonisch contact op, die chatten niet. Dus voor hen is dat dan aan de telefoon.

De mensen die actief zijn voor een hulplijn krijgen wel allemaal een vorming. Daarin zit zeker goede info over de sociale kaart – ik denk dat dat een vraag was van collega Schryvers. Al die vrijwilligers moeten ook een goed zicht hebben waarnaar ze kunnen doorverwijzen. We zien trouwens dat de organisaties elkaar heel goed vinden. Er is ook regelmatig overleg tussen hen.

Collega Vaneeckhout, Tele-Onthaal is 24 op 24 en 7 op 7 bereikbaar. We kunnen van daaruit opbouwen. Maar we overleggen ook regelmatig met de specialistische hulplijnen om te bekijken wat er precies nodig is, vandaar ook al die uitbreidingen. Wij hebben tot nu toe niet het gevoel dat iedereen vindt dat online 24 op 24 moet

kunnen. Maar ik begrijp dat u zegt dat het toch aan een razend tempo aan het evolueren is en dat we moeten nadenken over hoe we het georganiseerd zouden kunnen krijgen en via welk kanaal, zodat het ook gebruikt wordt.

Collega Schryvers, mensen die wel of niet een telefoonnummer achterlaten op een voicemail, dat zijn heel persoonlijke en gevoelige zaken. We kunnen mensen niet verplichten om een telefoonnummer achter te laten. Misschien bellen mensen ook liever terug op een ander moment. Stel je voor, men laat een telefoonnummer achter, de medewerker hoort dat vijf uur later en het is dan de echtgenoot die de telefoon opneemt. Je weet niet wat er mogelijk allemaal achter zit. Mensen willen dat ook discreet houden.

Ik ben zeker bereid, collega's, om in overleg te gaan met de hulplijnen om te horen op welke manier we het efficiëntst zouden kunnen uitbreiden. Weet dat er al een uitbreiding geweest is, jullie erkennen dat ook allemaal. De vraag naar de organisatie toe is hoe je dan kwaliteitsvolle vrijwilligers zou kunnen vinden.

Op het terrein wordt wel goed samengewerkt. Ik zei het al, 1712 is een initiatief van de CAW's en vertrouwenscentra. Tele-Onthaal wordt onder andere vermeld door 1712, door Awel, door de CAW's, door de Zelfmoordlijn. Tele-Onthaal maakt ook heel concrete afspraken rond doorverwijzing.

Tot slot is het ook niet zo dat al die lijnen bemand worden door vrijwilligers. Er zijn er ook een aantal die door professionelen beantwoord worden, bijvoorbeeld 1712, dat zijn allemaal professionals.

Maar na de gedachtewisseling hier lijkt het mij wel nuttig dat we eens met de verschillende diensten in overleg gaan om te kijken wat een efficiënte, goede investering zou zijn, waar we geen budget voor voorzien dat niet ingevuld geraakt. Dus in die zin, collega Vaneeckhout, denk ik dat ik wel positief probeer te antwoorden. Ik heb ze op dit ogenblik niet, maar het is zoeken naar een verbetering in de situatie. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Minister, dank u wel voor dat engagement op het einde. Ik ben blij om dat te horen omdat het mijn oprechte overtuiging is dat we hier echt nog een groot verschil mee kunnen maken. Als we weten dat mensen gemiddeld twaalf jaar wachten om hulp te zoeken, als we weten dat 80 procent – 80 procent, hé! – van de psychologische problemen ontstaat tussen 15 en 25 jaar, toont dat op lange termijn welk effect je kunt hebben door de meest laagdrempelige hulp ook voor jongeren te voorzien. Als we dan weten dat al die jongeren, of een grote meerderheid van die jongeren, eigenlijk via chat veel makkelijker de weg zoeken, moeten we echt op die chatfunctie en op die chathulplijnen gaan inzetten. Dat is niet ter concurrentie van die telefonische hulpverlening. Ik ben het helemaal eens, het is een onwaarschijnlijk engagement en niet evident om te doen. Maar we moeten op lange termijn – voor mij het liefst op korte termijn of op middellange termijn – echt evolueren naar een situatie waar het even evident is dat je om 3 uur 's nachts naar Tele-Onthaal kunt bellen of om 3 uur 's nachts met Tele-Onthaal kunt chatten, omdat net die groep tussen 15 en 25 jaar, waar 80 procent van de psychologische problemen ontstaat, zegt dat ze dat nodig hebben, dat ze via chat hulpverlening willen zoeken. Daarom dring ik daarop aan. Ik ben blij dat u dat engagement neemt. Ik zal binnen enkele maanden wel een keer polsen hoever het daarin staat. Wij blijven het dus opvolgen omdat het van belang is. Dank u wel.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Tine van der Vloet aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over voorzieningen voor personen met een gedrags- en emotionele stoornis
– 1164 (2022-2023)**

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw van der Vloet heeft het woord.

Tine van der Vloet (N-VA): Minister, jongeren met een extreme gedrags- en emotionele stoornis, de zogenaamde GES+-jongeren hebben een zeer complexe zorgvraag of een meervoudige problematiek, veelal in combinatie met verstandelijke beperkingen, psychiatrische problemen en een ontoereikende gezinscontext. Deze jongeren kunnen terecht in de GES+-voorzieningen, die aangepaste zorg en ondersteuning aanbieden.

Een aanvraag voor het GES+-aanbod moet gebeuren door een multidisciplinair team en wordt ingediend bij de intersectorale toegangspoort van het agentschap Opgroeien. Omdat deze vorm zo intensief en ingrijpend is, moet uitgebreid onderzoek worden of de vraag nodig en wenselijk is. GES+ hoort dus tot de niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp (NRTJ).

De laatste jaren neemt het aantal personen die op zoek gaan naar een GES+-voorziening, sterk toe. Zij vinden moeilijk een plaats door onvoldoende expertise binnen de bestaande voorzieningen. Dergelijke gespecialiseerde voorzieningen bestaan enkel voor kinderen en jongeren. Wanneer zij de overstap maken van minder- naar meerderjarigen dan spreekt men niet langer van een GES+-problematiek.

Op woensdag 14 december stelde het Antwerpse provincieraadslid Koen Dillen, een collega van ons, een mondelinge vraag over de noodkreet van de gehandicapten-sector binnen de provincie Antwerpen. Hij ging hierbij verder in op de GES+-problematiek. Om daarvoor ook hier wat aandacht te vragen heb ik de volgende vragen voor u, minister.

Op welke manier worden GES+-jongeren die de overstap van minder- naar meerderjarigheid maken ingeschaald? Wordt er bij die inschaling rekening gehouden met het feit dat het om GES+-jongeren gaat?

Mijn tweede vraag: er komen signalen tot bij mij dat personen met een gedrags- en emotionele stoornis vaak geen plaats vinden in voorzieningen, hoewel ze vaak wel over een budget beschikken. Komen deze signalen ook tot bij u, minister? Gaat u actie ondernemen om aan deze problematiek tegemoet te komen?

Ik hoor vanuit de sector ook vaak dat het moeilijk is om personeel te vinden – en zeker om ze te behouden – voor zowel jongeren als volwassenen met de bovengenoemde problematiek. Hebt u daar weet van? Waarom is het zo moeilijk om voor deze doelgroep personeel te vinden en ook te behouden?

In mijn inleiding verwees ik naar een mondelinge vraag in de provincieraad. Volgens de vraagsteller zou er op Vlaams niveau een taskforce met de sector samengeroepen worden. Mijn laatste vraag is of dit overleg al heeft plaatsgevonden. Zo ja, wat waren de bevindingen? Werd er eventueel ook een plan van aanpak opgemaakt?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Als jongvolwassenen met een GES+-problematiek een aanvraag indienen voor een persoonsvolgend budget (PVB), volgen zij hiervoor dezelfde weg als alle meerderjarige personen. De aanvraag wordt ingediend via

een ondersteuningsplan PVB en de vraag wordt verder aangevuld met multidisciplinaire verslagen, waarbij onder meer een inschatting van de zorgzwaarte gebeurt aan de hand van het zorgzwaarte-instrument (ZZI) voor meerderjarigen.

Als een persoon bijvoorbeeld bijkomende begeleiding nodig heeft wegens gedragsproblemen, dan wordt die ondersteuning ook meegenomen bij het ZZI. Als een persoon omwille van ernstige gedragsproblemen continu toezicht nodig heeft, wordt die nood aan ondersteuning ook in kaart gebracht.

Om in aanmerking te komen voor een persoonsvolgend budget (PVB) na jeugdhulp, moeten jongvolwassenen die gebruik maken van ondersteuning via een GES+-voorziening aan dezelfde voorwaarden voldoen als jongvolwassenen die gebruik maken van ondersteuning via een multifunctioneel centrum (MFC).

Dat wil zeggen dat zij, ten eerste, in aanmerking moeten komen voor een PVB, ten tweede, dat ze op het moment van aanvraag gebruik maken van ondersteuning via een GES+-voorziening of via een MFC, en ten derde, dat ze in het jaar van de terbeschikkingstelling van het PVB na jeugdhulp nog altijd gebruik maken van ondersteuning via een GES+-voorziening of MFC.

De berekening van het PVB na jeugdhulp voor jongvolwassenen die gebruik maken van ondersteuning via een GES+-voorziening, gebeurt op dezelfde wijze als deze voor jongeren die gebruik maken van ondersteuning via een MFC. Dat is namelijk op basis van een gemiddelde ondersteuning die de jongere in de GES+-voorziening genoot gedurende de twee jaren voorafgaand aan de terbeschikkingstelling van het PVB na jeugdhulp en de resultaten van de inschatting van de zorgzwaarte aan de hand van het zorgzwaarte-instrument.

Ik hoop dat u nog mee bent. Op papier ziet het er helder uit, maar ik kan me inbeelden dat het soms wat minder helder is wanneer het uitgesproken wordt.

Opgroeien bezorgt de nodige gegevens over de geboden ondersteuning die jongvolwassenen in een GES+-voorziening kregen aan het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH). Zij baseren zich hiervoor op gegevens uit het registratiesysteem voor de jeugdhulpvoorzieningen van Opgroeien – Begeleiding in Cijfers (Binc) – en gegevens die via kwartaalbevragingen bij alle GES+-voorzieningen worden opgevraagd.

De signalen zijn inderdaad gekend. Het aantal aanvragen intensieve bemiddeling binnen het VAPH loopt de laatste jaren gestaag op. Het gaat hierbij om mensen die over een PVB beschikken, maar nood hebben aan zeer intensieve ondersteuning, vaak wegens nood aan een combinatie van expertises. Van de zeventien opgestarte vragen voor intensieve bemiddeling in 2022 waren alle, op een na, ondersteuningsvragen van personen met een dubbeldiagnose, waarbij GES- of psychische problemen een onderdeel vormden. Hoewel een belangrijk deel van deze mensen oplossingen vinden, wordt dit volgens onze agentschappen almaar moeilijker. Het aantal voorzieningen dat over de nodige knowhow en infrastructuur beschikt, is beperkt en deze voorzieningen worden overbevraagd.

Er is wel al geïnvesteerd in bijkomende middelen. In overleg met de sector zijn we aan het bekijken welke verdere acties we kunnen ondernemen. Aangezien het de goedkeuringen over de afgelopen jaren betreft, zijn er nog heel wat personen waarvoor de zoektocht, vaak in samenspraak met de bijstandsorganisaties en altijd met de consulentenwerkingen, nog maar enkele maanden loopt. Elk van deze bemiddelingstrajecten zijn trajecten met heel veel maatwerk, dat trouwens zeer intensief is.

We zien dezelfde profielen ook in andere bemiddelingsvragen, die buiten de officiële procedure intensieve bemiddeling vallen. Het betreft personen met RTH- (recht-

streeks toegankelijke hulp), MFC- of PAB-ondersteuning (persoonlijkeassistentie-budget) en vooral personen met een goedkeuring directe financiering. Bij deze laatste groep zien we het geschetste profiel zeer duidelijk terugkomen bij de geïnterneerde mensen met een handicap. Hier is de oplossingsratio hoger wegens een zeer gerichte aanmelding wanneer mensen effectief uitstroomklaar zijn in de beveiligde setting en instroomklaar in de VAPH-setting. Er is ook een meer stappen-gewijze cascade met ook forensische psychiatrische centra (FPC) en 'mid securities' van psychiatrie alvorens de forensische units VAPH en het aanbod van de specifiek voor geïnterneerden geregistreerde vergunde zorgaanbieders in aanmerking komen.

De personeelskrapte op de arbeidsmarkt is in alle zorginstellingen duidelijk voelbaar, dus ook in de GES+-voorzieningen en bij de vergunde zorgaanbieders. Het werken met jongeren of volwassenen met ernstige gedrags- en emotionele problemen vergt bovendien de nodige expertise en vaardigheden van het betrokken personeel. Opgroeien en het VAPH werken mee aan de Vlaamse akkoorden en de plannen die uitgewerkt worden rond de arbeidsmarktproblematiek.

Heel specifiek voor jeugdhulpvoorzieningen is er ook een nota ter beschikking op de website van Opgroeien, met de welluidende titel 'Aanpak personeelstekort in jeugdhulpvoorzieningen'. Hierin is ook de online tool opgenomen die ontwikkeld werd met het oog op de opvolging en beleidsrapportering en de onderbouw van verdere acties.

Ik kom tot uw verwijzing naar de heer Koen Dillen, die bij deze ook in deze notulen zijn plaats heeft. Het klopt dat er een taskforce naar aanleiding van diverse signalen over acute noden in de voorzieningen voor jongeren met complexe problematieken opgericht is. Collega Vaneeckhout stelde hierover vorige week een vraag in deze commissie. Ik heb toen aangegeven dat er een eerste sessie plaatsvond op 11 januari 2023 en morgenvoormiddag gaat de tweede sessie door. Daarbij willen we de brainstorm die er vorige keer is geweest, vertalen naar een aantal concrete acties, om zo tot een werkplan te komen.

De voorzitter: Mevrouw van der Vloet heeft het woord.

Tine van der Vloet (N-VA): Dank u wel, minister. Het is een hele boterham.

Ik denk dat het een belangrijke doelgroep is die we zeker niet uit het oog mogen verliezen. U geeft zelf aan dat er vooral voor de mensen met een dubbeldiagnose die de overstap maken van minderjarig naar meerderjarig, wel vaak een budget is, maar dat zij gewoon geen plaats vinden. Men kan die niet zomaar loslaten. Ze hebben intensieve begeleiding nodig. Daar moeten we toch wel zeker oog voor blijven houden.

Ik heb mijn oor ook eens te luisteren gelegd bij studenten orthopedagogiek. Zij zeggen dat er in de opleiding heel weinig van deze doelgroep naar voren komt. Misschien is het toch belangrijk om dat in de opleiding op te nemen. Het zijn vaak jonge mensen die bij die doelgroepen komen te staan. Denkt u dat zodra men in zo'n doelgroep staat te werken, er voldoende vorming is voor het personeel om deze problematiek blijvend aan te kunnen? Ik denk dat het heel belangrijk is, in alle groepen maar zeker in deze groepen, om zorg te dragen voor onze zorgenden. Ik denk dat zij ook voldoende vormingsaanbod moeten krijgen in de loop van de jaren. Hebt u daar een zicht op? Kunt u dat nog bijkomend beantwoorden?

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Ik wil graag aansluiten bij de personeelsproblematiek. Ik ben in mijn professioneel leven regelmatig op bezoek geweest in een GES+-afdeling. Chapeau voor de begeleiders die zulke groepen begeleiden. Ze

gaan echt ongelooflijk creatief en individueel met die jongvolwassenen om, om ze toch levenskwaliteit te kunnen geven.

Nu, ik maak mij zorgen. Ik heb uw collega Brouns de openstaande vacatures gevraagd in deze sector. Vorig jaar werden er in de eerste 3 kwartalen 4150 mensen gezocht en in 2022 5105 mensen. Dat is een ongelooflijk grote massa openstaande vacatures. Ik merk dat mensen die vaak alleen staan in een GES+-afdeling, er de brui aan geven en een overschakeling naar een gewone afdeling vragen omdat het niet alleen te dragen is.

We weten dat er krapte is, maar de mensen die er hun hart hebben verloren, houden het er ook niet uit. Ik vraag me af of u toch niet met de sector op korte termijn kunt gaan zoeken welke tools u creatief kunt uitvinden om de groep die daar werkt te ontzorgen en te behouden.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's. Eerst en vooral, collega De Martelaer, het is net daarom dat we de taskforce in het leven hebben geroepen. Ik heb een paar weken geleden ook de vakbonden gezien. Ik heb dat vorige week gezegd, naar aanleiding van een vraag van uw collega.

Het is indrukwekkend wat die mensen presteren. Het zijn niet de best betaalde jobs en, gelet op de arbeidskrapte, krijg je ook daar een verloop, zelfs van iemand die het heel graag doet. Maar net daar heb je mensen nodig. We zitten dus in een heel moeilijke context. Dat is de reden waarom we samenkomen met de sector. Ik verwacht geen mirakels, maar we gaan zoeken hoe we het toch wat draaglijker kunnen maken. Een van de suggesties is om meer in te zetten op intensieve begeleiding aan huis, met heel specifieke kennis vanuit VAPH-voorzieningen in crisissituaties. Want men stelt vandaag vast dat ofwel de begeleiding niet intensief genoeg is, of dat de expertise ontbreekt. Ik ga niet vooruitlopen op conclusies die nog moeten worden gemaakt, maar het was een van de suggesties waarvan men vroeg om ze te bekijken. Sowieso is het aan de mensen op het terrein om te zeggen wat er kan helpen.

U had, collega van der Vloet, nog een vraag waarop ik niet kon antwoorden, maar ik ben vergeten welke vraag dat was. Ik zie aan uw gezicht dat u het ook niet meer weet.

Tine van der Vloet (N-VA): Het waren misschien de opleidingen? Het ging erover of het voldoende in de opleidingen aan bod kwam.

Minister Hilde Crevits: Dat zal het geweest zijn. Ik vermoed van wel, maar dat moet ik wel eens navragen.

De voorzitter: Mevrouw van der Vloet heeft het woord.

Tine van der Vloet (N-VA): De taskforce is zeer belangrijk. Ik hoor bij de voorzieningen dat ze de GES+-plaatsen afbouwen omdat ze geen personeel hebben. Als mensen een budget hebben en daar nergens mee binnen geraken, en ze hebben dan al zo'n zware ondersteuningsnood. Dan is het heel belangrijk dat er zich een taskforce over buigt. Ik verwacht evenmin een mirakel, maar ik verwacht wel dat er een oplossing kan komen voor hen die de opvang nodig hebben. Zij moeten die kunnen krijgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Freya Van den Bossche aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de lange wachtlijsten bij de centra voor ontwikkelingsstoornissen
– 1173 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Katja Verheyen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de lange wachttijden voor het diagnosticeren van ontwikkelingsstoornissen bij kinderen
– 1177 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Suzy Wouters aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de lange wachttijden bij de centra voor ontwikkelingsstoornissen
– 1214 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de wachtlijsten bij de centra voor ontwikkelingsstoornissen
– 1221 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Minister, dit is een vraag die de afgelopen jaren al meerdere keren aan bod is gekomen, maar die belangrijk genoeg blijft om ze te blijven stellen.

Een kind of jongere kan een diagnose van een ontwikkelingsstoornis, zoals attention deficit hyperactivity disorder (ADHD) of een autismespectrumstoornis (ASS), krijgen in de daarvoor verantwoordelijke referentiecentra autisme en de centra voor ontwikkelingsstoornissen. Aan de hand van die diagnoses kunnen kinderen dan aangepaste begeleiding en ondersteuning krijgen en kunnen ze ook, waar zinvol, worden doorverwezen naar het buitengewoon onderwijs. Het is voor veel kinderen en hun ouders een rechtstreeks ticket naar hulp.

De centra voor ontwikkelingsstoornissen kampen in Vlaanderen al lange tijd met grote wachtlijsten. De wachttijden variëren tussen 12 maanden en 2,5 jaar om de diagnostiek van start te doen gaan. Binnen de 4 centra zouden er in totaal meer dan 2000 kinderen op de wachtlijst staan. Ook in de 160 gesubsidieerde centra waar aan diagnostiek wordt gedaan, zijn de wachtlijsten intussen zo lang dat kinderen van lagereschoolleeftijd of secundaireschoolleeftijd vaak niet meer aan bod komen. De centra beperken zich door de grote vraag tot bepaalde leeftijds-categorieën. Door corona zou de druk op de wachtlijsten, die al groot was, nog meer opgelopen zijn, waardoor ze nu helemaal uit hun voegen barsten.

Kinderen en jongeren een jaar tot bijna drie jaar laten wachten op een diagnose, zorgt ervoor dat de eventuele achterstand die er al is en/of de sociaal-emotionele moeilijkheden die zij en het gezin waarin ze opgroeien, ondervinden, nog groter worden. Het is dan ook belangrijk om bij hen zo vroeg mogelijk een diagnose te stellen. Op die manier kan er ook snel worden ingezet op de verschillende ontwikkelingsdomeinen en kan het gezin handvatten aangereikt krijgen.

In privépraktijken kunnen kinderen vaak sneller terecht voor een diagnose, maar nog los van de expertise, waarvan ik durf te zeggen dat die niet in elk centrum

even sterk aanwezig is, lopen de prijzen daar op tot 1000 à 1500 euro, terwijl in gesubsidieerde centra de prijs ongeveer 80 euro is en de kwaliteit helemaal verzekerd.

De directeur van het centrum voor ontwikkelingsstoornissen van het UZ Brussel stelde in de media dat er een organisatiemodel zou zijn voorgesteld bij u om dat probleem aan te pakken, maar dat daar niets mee is gebeurd. Kunt u daar wat uitleg bij geven? Waarom kiest u er niet voor om in te gaan op dat model? Hebt u een ander model voor ogen? Of zijn er andere oplossingen waar u aan denkt?

Wat zult u doen om de wachtlijsten van de gesubsidieerde centra zo snel mogelijk naar beneden te halen? En op welke manier zult u ervoor zorgen dat ook oudere kinderen en jongeren nog recht hebben op die diagnostiek, nu verschillende centra hen uitsluiten? Want ook in de puberteit, wanneer jongeren vastlopen, is er een snelle vraag naar diagnostiek.

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Voorzitter, ik zal mij beperken tot mijn vragen. De inleiding kan ik overslaan. Ik heb een viertal vragen, minister.

Kunt u bevestigen dat er een organisatiemodel op tafel ligt? Kan dat worden toegelicht? Waarom is daar nog niet mee aan de slag gegaan?

Welke bijkomende acties zult u ondernemen om, al dan niet tijdelijk, de diagnosecentra te versterken om de achterstand weg te werken?

Wordt er nagegaan welke hulpverlening er aan de jongeren kan worden geboden terwijl ze op de wachtlijst staan?

Er is geen aanbod om lagere- en middelbareschoolkinderen nog te diagnosticeren. Welke acties zult u ondernemen om dat probleem te verhelpen?

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Minister, ik zal me ook beperken tot mijn vragen.

Op welke manier wordt de organisatie van diagnostiek in Vlaanderen concreet verbeterd? Welke doelstellingen worden vooropgesteld?

Hoe komt het dat er momenteel nog steeds geen concrete verbeteringen zijn doorgevoerd om dit probleem aan te pakken?

Welke impact zal deze verbeterde organisatie exact hebben op de wachttijden? Hoe zal er gekeken worden of deze optimalisering tegemoetkomt aan de vooropgestelde doelstellingen?

Het project 'versterking en brugzorg' werd opgezet om de wachttijd terug te dringen naar de situatie van voor de pandemie. Bovendien werden gezinnen op de wachtlijst gecontacteerd om de meest dringende ondersteuningsnoden in kaart te brengen en een eerste triage van aanmeldingen te doen. Hoe werd dat project geëvalueerd en welke initiatieven neemt u in het kader daarvan?

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ik kom meteen tot mijn vragen. Hoe groot zijn de wachtlijsten precies? Er werden immers verschillende cijfers genoemd. Ik vroeg me af welke de juiste cijfers nu zijn wat dit betreft.

Ik heb dezelfde vragen over het organisatiemodel dat momenteel in het kader van 'Vroeg en nabij' wordt uitgewerkt. Wat is precies de inhoud daarvan? Wanneer volgt de politieke besluitvorming ter zake?

Misschien wat breder, we zien de jongste tijd dat heel veel beslissingen worden voorbereid in het kader van 'Vroeg en nabij'. De visietekst is ook besproken met een aantal actoren ter zake. Zou het misschien een idee zijn om die bredere visietekst ook eens hier in het parlement, in deze commissie of op een andere manier, voor te leggen, zodat we zaken zoals dit misschien in een bredere context kunnen bespreken?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, dank u wel voor de vragen. Ik grinnikte eventjes toen ik 'Vroeg en nabij' hoorde. We zijn aan het landen wat dat betreft. Ik heb zelf ook nog een aantal aanzetten tot verbetering gedaan. We gaan natuurlijk eerst naar de regering, en als we daar doorheen zijn, voorzitter, lijkt het me een heel goed idee om dat ook hier eens te bespreken. Dit is immers een visie op hoe je kinderen en jongeren heel vroeg en aanklappend kunt begeleiden. Dat vraagt ook wel wat omschakeling. Dat vraagt deregulering. Wij zijn daar niet goed in: kijk naar de vragen die er komen als ik iets durf te verbreden of af te schaffen. Dan vraagt men zich af: "Oei, hoe gaat dat worden gebruikt?" Dit is dus toch wel een grote hervorming, maar deze vraag past daar nu eigenlijk perfect in. Velen vragen immers of dat organisatiemodel er is. Het antwoord is ja. Het organisatiemodel voor diagnostiek is ontwikkeld in de schoot van de strategische cirkel Diagnostiek en Inschaling binnen 'Vroeg en nabij', samen met het diagnostisch aanbod, met de wetenschap en het beleid. Binnen dat organisatiemodel wordt uitgegaan van het huidige diagnostische aanbod en de organisaties die er zijn, maar wordt sterker ingezet op samenwerking en ontschotting tussen diverse diagnostische organisaties. Collega's, ik steun dat model volledig. Ik wil komaf maken met de versnippering van het diagnostisch aanbod en het altijd maar opnieuw herdoen van bepaalde diagnostiek. Zo ontstaan er natuurlijk ook wachtlijsten, als bij mensen zeven keer hetzelfde moet gebeuren in functie van een ander attest dat ze moeten krijgen.

Het organisatiemodel moet ervoor zorgen dat het huidige aanbod meer toegankelijk en efficiënter wordt georganiseerd, en bovendien overzichtelijker wordt voor iedereen. U moet eens proberen daar wegwijs in te raken. Collega Van den Bossche, u verwees daar ook naar. Dat is zo'n beetje overal. Ik heb daar eens een overzicht van gevraagd, en het is zeer moeilijk om te zien wat er allemaal in die mand zit, waar dat allemaal kan, wat er allemaal nodig is. We willen dus afstappen van het huidige doorverwijsmodel en evolueren naar het bijschakelen van diagnostische expertise op de plaatsen waar kinderen en jongeren en hun gezinnen het meest komen. Het is niet zo dat we wachten met de uitrol, al kan ik begrijpen dat die indruk ontstaat. Het wetenschappelijk rapport van de VUB en de professor hierover dateert van februari 2022, toch bijna een jaar geleden. Het rapport is wel opgepikt, zoals ik zei, door een van de werkgroepen onder leiding van onze administratie, en is door het kabinet ook vertaald in een heel concrete ambitie voor 2023. U kunt die lezen in onze BBT (beleids- en begrotingstoelichting) voor 2023: "De jongste jaren zien we een groeiende nood aan betere en een meer efficiënt georganiseerde en afgestemde diagnostiek in ons beleidsdomein. We bekijken hoe we de conclusies van het 'Implementatieonderzoek naar een systeemmodel voor de organisatie van diagnostiek voor kinderen en jongeren in Vlaanderen' naar de praktijk kunnen vertalen." Het onderzoek waarnaar wordt verwezen, is dat van mevrouw Cloet van februari 2022.

Ik wil het organisatiemodel zeker de komende maanden stap per stap uitrollen. Het moet deze legislatuur volledig zijn geïmplementeerd. De partners zitten al samen met betrekking tot diagnostiek in relatie tot beslotenheid. In de volgende

maanden concretiseren we de plannen om dit ook vroeger in ontwikkelings-trajecten een prominente plaats te geven.

Dan de vraag over de hulpverlening. In 2021 liep er een project rond brugzorg binnen de centra voor ontwikkelingsstoornissen. Dit werd zowel door de ouders als door de organisaties als zeer positief ervaren en geëvalueerd. Die 'lessons learned' worden dus mee geïntegreerd in de uitrol van het organisatiemodel.

De centra voor ontwikkelingsstoornissen richten zich niet prioritair op lagere- en middelbareschoolkinderen. Deze kinderen en jongeren kunnen zich voor diagnostische vragen richten tot andere gesubsidieerde diagnostische centra zoals de referentiecentra autisme, de centra voor ambulante revalidatie (CAR's), de centra geestelijke gezondheidszorg (CGG's), de observatie- en behandelcentra (OBC's), de onthaal-, observatie- en oriëntatiecentra (OOOC's) en de diensten voor kinderpсихiatrie. U hoort de veelheid aan centra. Ook deze worden mee opgenomen in het organisatiemodel voor diagnostiek. Het organisatiemodel wil voor kinderen en jongeren van alle leeftijden en met elk vermoeden van problematiek een transparant en toegankelijk diagnostisch aanbod faciliteren.

Wat betreft de wachttijden bij de centra voor ontwikkelingsstoornissen kunt u een overzicht vinden in ons antwoord op schriftelijk vraag 633 van 3 juni 2022 van mevrouw Wouters.

Definitieve cijfers voor 2022 hebben we nog niet, maar wat betreft 2020 en 2021 hebben we vastgesteld dat het effect van corona op de wachttijden gemiddeld drie maanden was. Dat is niet zo goed.

Mevrouw van der Vloet stelde op 29 september 2022 schriftelijke vraag nummer 18 rond de activiteiten van de verschillende diagnostische centra. De administratie heeft daarop toen een zo uitgebreid mogelijk antwoord geformuleerd. U kunt daar de details nalezen, maar de conclusie met betrekking tot wachtenden is dat de tendens stijgend is.

Momenteel wordt er binnen de verschillende administraties werk gemaakt van een concreet plan voor de uitrol van het organisatiemodel en het versterken van de diagnostiek. De concrete acties zullen in de komende maanden helder worden.

Op de vragen over 'Vroeg en nabij' heb ik eerst geantwoord. De principes rond 'Vroeg en nabij' zijn zeer gedragen. Dat is superbelangrijk voor mij maar heeft implicaties op het terrein. Heel de discussie rond de diagnostiek en de vertraging moet de eerste werf worden die gerealiseerd wordt binnen het traject dat gelopen is rond 'Vroeg en nabij' of het geïntegreerde gezinsbeleid.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Minister, over de principes zijn we het met zijn allen wel eens: transparant, toegankelijk, geen dubbel werk enzovoort. Hoe u dat in de praktijk wilt realiseren, blijft voor mij een beetje onduidelijk, net zoals het hele 'Vroeg en nabij'-concept. Ik hoop dat u op het niveau kunt komen waarop een en ander kan worden gerealiseerd. Ik begrijp de visievorming en de grote principes, maar soms vrees ik dat die een beetje het simpele werk op het terrein in de weg kunnen staan en vertragen. Van sommige dingen weten we dat ze moeten gebeuren. Dit is een van die dingen.

Ik kijk uit naar de discussie rond 'Vroeg en nabij'. Zodra de nota door de regering is goedgekeurd, hoop ik dat we die snel in de commissie kunnen bespreken, zoveel mogelijk vanuit de praktijk zelf. We moeten kunnen zien wat er op het terrein echt nodig is voor die kinderen, die we toch willen helpen.

U hebt het over de overschakeling van het doorverwijsmodel naar diagnostische expertise brengen tot op of tot binnen de plaatsen. Betekent dat dat u een soort mobiele werking wilt opzetten binnen die centra, dat de centra wel blijven bestaan maar dat de medewerkers worden gedispacht? Hoe ziet u dat concreet, in het geval u daar al een concreet antwoord op hebt? Ik neem aan dat dat niet per se gaat over het afschaffen van die centra, maar om het anders organiseren. Hoe zult u ervoor zorgen dat dit de wachttijd verkort? Want de verplaatsingstijd moet natuurlijk ook meegerekend worden? Het is voor de diagnostici wel een objectief voordeel als de ene na de andere aan bod kan komen.

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Minister, het feit dat wij u vandaag samen met drie andere collega's over dit thema bevragen, wijst op het belang ervan. Wij zien dat men binnen de hulpverlening steeds vaker wordt geconfronteerd met een groep jongeren op wier hulpvraag onvoldoende antwoord wordt gegeven door de hulpverlening. Het gaat over jongeren met onder andere extreme gedragsproblemen, agressie, internaliserende problemen, vaak ook in combinatie met een verstandelijke beperking of met psychiatrische problemen en een ontoereikende gezinscontext. De zo belangrijke continuïteit van de hulpverleningstrajecten wordt vaak belemmerd door een gebrekkige toegankelijkheid van onder meer de gepaste diagnostiek.

Minister, de studie die dit heeft vastgesteld, bevat heel wat interessante aanbevelingen waarmee u aan de slag kunt. Ik vind het wel wat jammer dat er met de aanbevelingen van februari 2022, waarnaar u hebt verwezen, enorm lang niets is gebeurd. En dat terwijl er werkelijk sprake is van een probleem. Ik hoop alleszins dat u er nu wel mee aan de slag gaat.

Ik heb nog een bijkomende vraag. Ik vind niet meteen iets terug over de regionale spreiding van de tekorten en de wachttermijnen. Zijn er regio's in Vlaanderen waar het echt de spuigaten uitloopt? Zijn er grote verschillen? Als dat zo is, wat gaat u doen om dat op korte termijn bij te schakelen?

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Minister, dank u voor uw uitgebreide antwoord.

Kinderen en jongeren in Vlaanderen moeten helaas vaak wachten, of het nu wachten is op hulp of op de juiste diagnose. Dat is onaanvaardbaar. In het verleden heb ik al meerdere vragen gesteld over deze problematiek. Telkens kreeg ik hetzelfde antwoord. De centra voor ontwikkelingsstoornissen kennen geen centrale uniforme registratie van wachtenden. Ze kunnen daarom geen betrouwbare gedetailleerde cijfergegevens geven over het aantal wachtenden per centrum. Minister, bij een problematiek als deze is dat onbegrijpelijk. Hoe kunnen de wachttijden worden weggewerkt als er geen zicht op is? Alles begint bij het monitoren en bijhouden van cijfers.

Minister, welke initiatieven neemt u, desnoods in overleg met de centra, om te zorgen voor een uniforme registratie van de wachtenden?

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Het is complex op twee vlakken. De materie zelf is complex, want ontwikkelingsstoornissen zitten vaak op het snijvlak tussen verschillende zaken: een handicap, iets wat niet in de andere vakjes thuishoort. Maar ook het landschap is complex, zoals u hebt geschetst, minister. Ik ben blij dat het organisatiemodel er weldra zal zijn, alsook de visienota 'Vroeg en nabij'. Ik hoop dat we daar resultaten van kunnen zien.

Minister, ik ben in ieder geval al blij met uw antwoord. Daaruit blijkt dat de materie serieus wordt genomen. We zullen de uitwerking van het organisatiemodel zeker verder opvolgen.

Ik heb geen verdere vragen.

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Ik wil een heel korte tussenkomst doen, vooral voor het verslag. Dit is een teken dat heel veel mensen de website van het Vlaams Parlement en de aankondiging van de commissie bekijken. Iemand heeft mij attent gemaakt op de aankondiging voor vandaag voor deze rubriek. Er staat dat het attest, de diagnose, toegang geeft tot het bijzonder onderwijs. Maar men reageert dat het niet alleen toegang geeft tot het bijzonder onderwijs, maar ook tot ondersteuning in het regulier onderwijs en de thuisbegeleiding, en dat de diagnosestelling ook een handvat is voor ouders om hun kinderen beter te begrijpen en er beter mee om te gaan. Ik meld dat gewoon voor de mensen die de website van het Vlaams Parlement maken.

Minister Hilde Crevits: Ik wil eerst en vooral meegeven dat het bijzonder onderwijs niet bestaat. Het is het buitengewoon onderwijs. Ik heb daar niets mee te maken.

De voorzitter: Er is een nieuwe persverantwoordelijke aangenomen, heb ik gezien.

Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Bij dezen weten we dat ook weer.

Collega Van den Bossche, u hebt absoluut een punt. De principes zijn goed, maar de vertaling in de praktijk is een huzarenstuk. Ik probeer het eenvoudig uit te leggen. Wat ik niet goed begrijp, is dat je zoveel labels nodig hebt voor kinderen en zoveel attesten voor al die verschillende labels. Vanuit mijn praktische leefwereld denk ik dat als je een diagnosestelling hebt, dat deuren zou moeten openen op verschillende plaatsen. Dat is wat ik probeer concreet te maken. Kunnen we niet tot iets uniformers komen? Als je voor alles aparte attesten nodig hebt, is het logisch dat mensen overal op zitten te wachten. Daardoor heb je een bijschakelmoment als het iets gespecialiseerder moet zijn. Maar het mag niet opnieuw iets nieuws zijn, waardoor je opnieuw moet diagnosticeren. Ik hoop dat dat helder is.

Hoe gaan we dat nu in de praktijk regelen? Dat is natuurlijk het model van mevrouw Cloet. Er is een heel grote gedragenheid geweest in de werkgroep van 'Vroeg en nabij'. Ook al is 'Vroeg en nabij' nog niet geïmplementeerd, in die werkgroep voel je dat dat echt gedragen is en dat men daar samen aan wil werken, om de wachttijden te verkorten en om te vermijden dat de mensen de circuits moeten volgen waarnaar u hebt verwezen.

Ik wil dat de komende maanden echt wel implementeren, omdat dat volgens mij de geloofwaardigheid van 'Vroeg en nabij' voor een stuk moet schragen. Dat is voor mij de eerste werf die moet worden geïmplementeerd. Daar kunnen we effecten zien, net omdat er gedragenheid is om het te implementeren.

Waar betekent dat een mobiele werking? We weten uit ervaring dat mobiele werkingen zeer arbeidsintensief zijn. Je moet dat dus afwegen, maar je kunt ook het aanbod gaan organiseren op die plekken die kinderen en gezinnen als zeer laagdrempelig ervaren. Dat is dan niet echt mobiel, dat is gewoon dat men het op die plaatsen ook gaat aanbieden. Dat is dan een vaste plaats maar een plaats waar mensen sowieso komen.

Het organisatiemodel dat uitgewerkt is, is wetenschappelijk onderbouwd en is eigenlijk wel vrij praktisch van aard. Het beperkt zich niet tot grote principes maar is implementeerbaar, zeker als de sector zich daar ook achter wil scharen.

Collega Van den Bossche, ik wil eigenlijk niets afschaffen, maar wel sterker verbinden met onze eerste lijn om zo sneller bij de mensen te komen.

Collega Verheyen, de regionale spreiding staat ook een beetje in het antwoord dat bezorgd is aan collega Wouters, maar de slotsom is eigenlijk even eenvoudig als helder. Je hebt overal lange wachttijden. Ik kan niet zeggen dat het zoveel beter is op de ene plaats als op de andere plaats. Dat is niet goed. Ik moet er ook open over zijn dat het niet goed is. Het is zeker een issue binnen het organisatiemodel. Er zijn diverse soorten voorzieningen betrokken. We kijken dus niet naar elke sector apart maar wel naar netwerken van hulpverlening.

Collega Wouters, je hebt diagnostiek in functie van leerstoornissen, ontwikkelingsstoornissen, psychische problemen, revalidatiedoeleinden, jeugdhulp, het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) en gezinsondersteuning. Een uniforme registratie is dus niet evident. Maar anderzijds is het toch wel complex, en dat is een understatement. Vorige week zaten we in de commissie binnen ons eigen beleidsdomein samen over de toekenning van de diverse toeslagen. Ik verwijs naar de vragen die toen gesteld zijn, waar ik toen zei dat we met de toeslagen in mijn beleidsdomein, de zorgtoeslag en de ander toeslagen, we al met drie verschillende diagnostische trajecten in drie agentschappen zitten. Dat moet toch eenvoudiger kunnen. Het kan toch niet dat we dat allemaal gewoon laten bestaan. Het is 'work in progress'. Het vraagt een andere blik op de zaken maar op die manier zullen we die wachttijden ook naar beneden krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Ik zie dat u denkt aan een stukje efficiëntiewinst bij de organisatie, eventueel werken met antennes zal ik het dan noemen. Los daarvan zou het ook zinvol zijn dat sommige vormen van ondersteuning toegankelijk worden gemaakt, zonder dat er een diagnose nodig is. Ik geef een voorbeeld. Een kind verblijft ergens. Men weet heel goed welke noden dat kind heeft want het zijn professionals, multidisciplinaire teams. Maar als ze een eerste diagnose kleven op het kind, raken ze niet door de poort. Dat is jammer want eigenlijk is die diagnostiek niet nodig om te kunnen vragen wat het kind nodig heeft. Ik denk dat u daar een heel belangrijke efficiëntiewinst kunt maken die bovendien een groot vertrouwen uitspreekt in de mensen die multidisciplinair werken in het veld.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de flexibele inzet van personeel in de kinderopvang – 1216 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Dit is iets wat niet aan bod komt in onze aanbevelingen en wat ingegeven is door een concrete casus, maar ik maak het iets ruimer.

Minister, het gaat over het volgende. Op dit moment zit onze kinderopvang in woelig water en kan hij onvoldoende personeel vinden. We hebben daarstraks al

een vraag gehad over andere profielen. Maar in dezen zien we dat kinderopvang-initiatieven ook proberen om personeel flexibel in te zetten in verhouding tot waar het nodig is om voldoende opvangcapaciteit te hebben, maar ook in het licht van de regels die er zijn over hoeveel kinderbegeleiders je moet hebben per groep van aanwezige kinderen.

Een hulp daarbij is de flexibele inzet van personeel. Die flexibele inzet kun je op verschillende manieren interpreteren. Je kunt zeggen: flexibel inzetten van personeel in verhouding tot de nood die ouders hebben. Ik denk aan mensen die in shiften werken, ik denk aan mensen die in weekends werken. Maar je kunt ook zeggen: ik heb een opvanginitiatief, één rechtsvorm, met verschillende locaties, verschillende vestigingen, en ik zet mijn personeel flexibel in waar ik het nodig heb. Je hebt bijvoorbeeld vier opvangplaatsen, maar je hebt er drie die je op woensdagmiddag openhoudt omdat er heel wat ouders zijn die hun kinderen ... dat je dan personeel van de ene vestiging in de andere inzet. Of nog, je hebt op één plaats een heel drukke ochtend: dat je dan personeel van de ene vestiging op de andere plaats inzet, maar dan in de namiddag terugstuurt naar de vestiging waar ze werken. Dat je hen dus eigenlijk inzet waar ze op dat moment nodig zijn. Dus ziekte, afwezigheid, maar ook verlofstelsels, drukkere dagen: heel wat zaken om te schuiven met kinderbegeleiders om op die manier te zorgen dat je binnen elke vestiging op elk moment voldoende personeel aanwezig hebt zodat de veiligheid van de kinderen in een opvang gegarandeerd is. Laat daar vanuit onze N-VA-fractie geen misverstand over bestaan: flexibel wil niet zeggen dat je kunt schuiven of dat – en daarover gaat het dan – een iemand administratief op twee plaatsen tegelijkertijd is ingeschreven. Want als je als inspectie op één plaats langsgaat en er staat iemand in de boeken die daar zou moeten zijn maar die op dat moment op een andere plaats is, kan dat officieel niet.

We krijgen nu signalen dat opvanginitiatieven op de vingers worden getikt dat die flexibele inzet van personeelsleden tussen verschillende vestigingen niet zou kunnen, dat je moet aangeven dat die daar werkt en dat dat dan daar is, en dat je niet kunt zeggen: de voormiddag daar, de middag daar, de avond daar. Dat zou niet kunnen.

Minister, mijn vraag is dus eigenlijk heel concreet. Welk beleid voert u in verband met het flexibel inzetten van personeel in de kinderopvang, in het licht van wat ik nu net geschetst heb, ook iets uitgebreider in het licht van wat ik geschreven had?

Is het inderdaad niet toegelaten om personeel flexibel in te zetten, nogmaals met de connotatie dat het niet kan dat je iemand inzet op een plaats waar die niet is, dat je administratief zegt dat die daar is maar dat die daar niet is, maar op hetzelfde moment op een andere plaats? Dus dat niet.

Kunnen kinderopvanginitiatieven gesloten worden louter op basis van de flexibele inzet van personeel, niet omdat er te weinig personeel is ten opzichte van het aantal kinderen, maar louter wegens het feit dat iemand is aangesteld in een andere vestiging dan de plaats waar het personeelslid administratief aan toegewezen is?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Het is de verantwoordelijkheid van elke organisator om zijn medewerkers zo optimaal mogelijk in te zetten. Als een organisator meerdere locaties heeft, kan hij zijn medewerkers inzetten over die locaties. De ruimte is er vandaag al in de regelgeving, dus ik moet er eigenlijk niet echt groot nieuw beleid rond ontwikkelen.

We zien trouwens ook interessante praktijken bij sociale ondernemers in de kinderopvang die meerdere locaties organiseren, bijvoorbeeld door naast het werken met vaste equipes per vestigingsplaats ook te werken met een pool van

vlinderbegeleiders, die inzetbaar zijn in locaties waar kinderbegeleiders onverwacht afwezig zijn.

Wel is van belang dat bij het inzetten van medewerkers over meerdere vestigingen de organisator er ook voor zorgt dat er voldoende continuïteit is in de begeleiding van de opgevangen kinderen. Het belang van het kind staat voorop. De kinderen moeten ook de kans krijgen om een veilige relatie op te bouwen met de begeleider.

Daarnaast moet de organisator dit ook doen in respect voor de arbeidswetgeving en in een constructieve dialoog met de medewerkers zelf.

Het is wegens deze redenen absoluut te vermijden dat mensen zonder meer als pionnen op een schaakbord worden verschoven. De aandacht voor de goede pedagogische relatie met de kinderen én de draagkracht en de werkbaarheid voor de medewerkers zelf zijn zeer belangrijk. De ervaring van meerdere organisatoren leert dat er binnen die contouren en door medewerkers mee verantwoordelijkheid gedragen kan worden over een goed georganiseerde kinderopvang vanuit een sterke visie in functie van doelen die samen gedragen zijn. Er is dus al heel wat wendbaarheid mogelijk vanuit de medewerkers.

De huidige regelgeving biedt al ruimte. De regelgeving is hier geenszins beperkend, mits de voorwaarde dat er in het pedagogisch beleid voldoende aandacht is voor het welbevinden en de betrokkenheid van de opgevangen kinderen. Enige continuïteit in de begeleiding van die kinderen is daarbij van belang. Er moet ook rekening gehouden worden met de federale arbeidswetgeving, die uiteraard buiten onze bevoegdheid valt.

Wat de sluiting betreft: zoals gezegd stelt het vergunningenbesluit niet dat men geen personeel kan verschuiven over de locaties heen, zolang er aandacht is voor de pedagogische kwaliteit. Op basis van de vraag kan ik u wel melden dat ik op de hoogte werd gebracht van een organisator van kinderopvang die onlangs een locatie heeft gesloten en die in een brief aan de ouders die sluiting verantwoord heeft door te stellen dat de locatie moest sluiten van het agentschap Opgroeien omdat er niet flexibel genoeg ingezet mocht worden. Die communicatie was fout. Opgroeien heeft geenszins beslist dat de locatie moest sluiten. Dit was de keuze van de organisator zelf die daarmee een aantal tekorten in de werking wilde oplossen. Opgroeien heeft de organisator aangemaand om de communicatie recht te zetten. Dat is ondertussen effectief gebeurd.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, dank u wel voor uw duidelijk antwoord waaruit ik begrijp dat flexibel inzetten kan, dat het flexibel inzetten van personeel geen reden is om de opvang te sluiten, maar bij het flexibel organiseren moeten we natuurlijk rekening houden met een zekere continuïteit voor de kinderen, uiteraard en dat er ook gedragenheid en werkbaarheid voor het personeel is, dat men niet de hele tijd van hier naar daar gaat. Minister, ik kan me volledig in uw antwoord vinden.

U verwijst naar de communicatie, die heb ik ook gekregen. Die communicatie is ondertussen vrij viraal gegaan tussen kinderopvanginitiatieven van 'pas op want als je flexibel inzet word je gesloten'. Omdat ik dacht dat dit iets nieuws was, omdat ik het niet direct terugvond, stelde ik u ook mijn vraag.

We hebben net al verwezen naar de nieuwsbrief van het agentschap Opgroeien die blijkbaar in de kinderopvang vrij goed gelezen wordt. We willen daar nog een deeltje aan vasthangen in verband met de opleiding van de zijinstromers. Misschien is het ook goed om te wijzen op de mogelijkheden van de flexibele inzet van personeel onder de voorwaarden die u net geschetst hebt om ten minste ook dat

verhaal tegen te gaan. Want – opnieuw – je krijgt onrust in een sector die al iets of wat onder hoogspanning staat. Het is jammer dat de opvanginitiatieven die bewust omgaan met het personeel dat ze hebben, nu bang worden om dat flexibel in te zetten en dat niet meer zullen doen en bijgevolg dus plaatsten zouden verliezen.

Minister, zou het niet goed zijn dat we bij een sluiting van een initiatief niet aan het opvanginitiatief vragen om de communicatie te doen, maar dat het agentschap de communicatie doet om zulke zaken te vermijden, en dat we meegeven dat het agentschap Opgroeien dat zal doen?

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Een kanttekening: het is goed dat u inderdaad even publiek ontkracht hoe en wat daar gebeurd is. Op zich is een kinderopvang natuurlijk een bijzonder soort plek. Als bijvoorbeeld het personeel de kinderen en de baby's niet genoeg kent en vice versa, dan gaat dat niet heel positief zijn voor de kwaliteit en dan is dat trouwens ook heel moeilijk voor het team zelf en voor de kinderen en de ouders. In die zin wordt er toch al een behoorlijke mate aan flexibiliteit voorzien, zoals u zegt, en het is wel erg belangrijk dat er continuïteit is.

Minister, hoe worden die in evenwicht gehouden? Op welke manier gaat de continuïteit daar gegarandeerd worden en blijven?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, dank u wel. Sowieso is de regelgeving dus niet gewijzigd. Ik heb de voorwaarden geschetst, die worden ook bekeken als er toezicht is op de kinderopvanginitiatieven. Ik heb er geen probleem mee om in onze nieuwsbrief ook mee te voorzien wat de mogelijkheden zijn en dan kunnen we ook de pedagogische voorwaarden schetsen. Maar collega Daniëls, als een organisator beslist om te stoppen en een mail stuurt naar de hele wereld dat hij stopt omdat hij niet flexibel genoeg kan inzetten, is dat een communicatie die het agentschap Opgroeien niet kan overnemen. Het agentschap Opgroeien kan communiceren als ze beslissen om te sluiten of om te schorsen. Dat geraakt ook heel snel in de media. Maar als de organisator zelf beslist om te stoppen zonder dat daar enige aanleiding vanuit mijn administratie of mijn inspectie voor bestaat, kunnen wij die communicatie natuurlijk niet overpakken. Dat is een beetje moeilijk.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik stel nog graag mijn tweede vraag. Kan een organisator vermijden dat het agentschap een opvanginitiatief sluit door voordien snel zelf te sluiten en een andere communicatie de wereld in te sturen? Want dan kom je niet op de lijsten van het agentschap Opgroeien te staan. Stel: je ziet het aankomen. Je denkt dat je op de lijst gaat komen en je gaat snel zelf sluiten want dan ben je weg en dan kan men je niet nog eens sluiten.

Minister Hilde Crevits: Om een misverstand uit de wereld te helpen: als er een inspectie geweest is, wordt dat inspectieverslag publiek gemaakt. Of die mensen sluiten of niet sluiten, dat wordt automatisch publiek gemaakt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katja Verheyen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de financiering en regionale spreiding van ambulante en residentiële drughulpverlening in Vlaanderen – 1029 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Problematisch drugsgebruik komt naar voren als een complexe en meervoudige problematiek waarvoor geen passe-partoutoplossing bestaat. Dat is ook de reden waarom in Vlaanderen een gedifferentieerd drughulpverleningsaanbod bestaat, gaande van laagdrempelige medisch-sociale opvang tot ambulante en residentiële drughulpverlening en crisisdrughulpverlening.

Zo wordt er vanuit Vlaanderen sterk ingezet op een aanbod dicht bij de burger, onder meer door het creëren van ambulante antenepunten in de verslavingszorg en het uitrollen van herstelgerichte initiatieven zoals herstelacademies. Dit kadert in de verdere uitbouw en verbreding van de eerstelijnsgezondheidszorg en vraagt een ruime gedragenheid van onder meer de zorgraden en de lokale besturen.

Wat het residentiële betreft, wordt een noemenswaardig deel de dag van vandaag nog altijd via middelen uit het 'Strategisch Veiligheids- en Preventieplan' (SVPP) van de federale overheid gesubsidieerd. Ik ontvang signalen vanop het werkveld en vanuit de lokale besturen dat het mogelijk definitief wegvallen van de financiering van residentiële drughulpverlening vanuit het SVPP voor grote ongerustheid zorgt, zeker in context waarbij het bestaand aanbod in bepaalde regio's vandaag reeds ontoereikend blijkt.

Minister, hoe evalueert u de financiering als regionale spreiding van zowel de ambulante als residentiële drughulpverlening?

Is die volgens u voldoende adequaat, zeker als men de capaciteit gaat afzetten ten opzichte van het aantal justitiële dossiers inzake drugs?

Hoe staat het met de uitrol van het aangekondigde uitbreidingsbeleid van het aantal ambulante antenepunten verslavingszorg? Kunt u dit ook wat van nader toelichten?

Hoe staat het met de uitrol van de aangekondigde herstelinitiatieven? Kunt u dit wat van nader toelichten?

Welke rol is volgens u voor Vlaanderen weggelegd om het wegvallen van middelen uit het Strategisch Veiligheids- en Preventieplan, wat de residentiële hulpverlening betreft, te ondervangen? Kunt u voor de goede orde die rolverdeling nog eens schetsen?

Zijn er in dat kader dan ook gesprekken met de Federale Regering?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Een drugsverslaving vergt vaak een zeer intensieve, en dus dure, behandeling. Er zijn in Vlaanderen veertien gespecialiseerde verslavingszorgcentra. Zij worden gefinancierd middels een revalidatieovereenkomst en zullen vanaf 1 oktober 2023 deel uitmaken van de Vlaamse sociale bescherming. Er zijn in Vlaanderen acht residentiële werkingen. Die liggen verspreid over Vlaanderen. Net deze week komt daar een negende werking bij, in Geel. Zij starten deze week op. Daarmee zorgen we nu ook voor een aanbod in de Kempen, wat tot nu toe een

blinde vlek was. Er zijn daarnaast, verspreid in heel Vlaanderen, ook negen ambulante werkingen. Bij de recente uitbreiding van de ambulante verslavingszorg is gekeken naar de geografische spreiding van het aanbod, op basis van het aanbod per netwerk geestelijke gezondheidszorg. Er werd specifiek ingezet op regio's met een klein aanbod of blinde vlekken. De grote uitdaging voor de komende jaren is om op zoek te gaan naar mogelijkheden en innovatieve invalshoeken om op een evidencebased en budgetbewuste manier zoveel mogelijk zorggebruikers op maat te kunnen helpen.

Vanuit de relancemiddelen Vlaamse Veerkracht is een eenmalig budget van 543.183,33 euro toegekend aan de gespecialiseerde verslavingszorgcentra om 6,5 voltijdequivalenten aan te werven voor een aantal tijdelijke opdrachten. Alle ambulante centra zetten in de projectperiode in op herstelgerichte en laagdrempelige zorg en dit binnen alle netwerken geestelijke gezondheidszorg in Vlaanderen. De focus ligt op de zorgnoden van de meest kwetsbare zorggebruikers. Elk netwerk koos minstens een van onderstaande thema's om innovatief mee aan de slag te gaan. Dat kan zijn: aanklappende en outreachende zorgvormen bij zorgwekkende zorgmijders, wachtlijstmanagement, doelgroepverruiming, netwerkgerichte expertisedeling en hulpverlening.

De verslavingszorg is toegankelijk voor iedereen, ook voor niet-gedetineerden. Op dit moment loopt vanuit het Agentschap Justitie en Handhaving een projectoproep om voorzieningen te versterken die een zorgaanbod voor justitiabelen met een psychische kwetsbaarheid zullen aanbieden. De oproep richt zich in hoofdzaak tot de doelgroepen die vandaag moeilijk toegang vinden tot de bestaande zorgvoorzieningen, veelal omdat ze kampen met een bijkomende drempel of problematiek zoals zwakbegaafdheid, een gebrek aan motivatie, ontwikkelings- of aandachtstoornissen of een acute verslavingsproblematiek.

Vanuit justitiële hoek, in dit voorbeeld vanuit mijn collega-minister Demir, is er dus zeker ook aandacht voor het creëren van voldoende en geschikte hulpverleningscapaciteit voor mensen met een justitieel statuut.

In 2020 besliste collega Beke om onder andere de ambulante verslavingszorg in Vlaanderen te versterken. Hiervoor heeft hij meer dan 1 miljoen euro vrijgemaakt. Er zijn anten nepunten opgericht of zeer kleine werkingen versterkt. Er werden zes regio's geselecteerd. Er werken in die anten nepunten minimaal 2,66 voltijds-equivalenten. Er is bij die ambulante hulpverlening rekening gehouden met regiospecifieke zorgnoden en een goede spreiding.

De uitbreiding heeft geleid tot een nieuwe werking van De Sleutel in Oost-Meetejse land, het versterken van de ambulante werking van MSOC Gent (Medisch Sociaal Opvangcentrum) in het Waasland, dat is de regio Lokeren/Sint-Niklaas, een nieuwe ambulante werking van De Kiem in Dendermonde, de versterking ook van de bestaande anten newerking van drie antennes in Limburg van MSOC Limburg in Tongeren, Beringen en Pelt, de versterking van de bestaande anten newerking van vier antennes in de regio Kempen van MSOC Limburg in Geel, Herentals, Mol en Turnhout, en de nieuwe ambulante werking van De Spiegel in Dilbeek. Intussen zijn alle werkingen opgestart.

Herstelgericht werken neemt in alle vormen van hulp- en zorgverlening een belangrijke plek in. Dit gaat vooral om een manier van werken. Dat betekent ook dat nieuwe of vernieuwende projecten vaak herstelgericht zijn. Ik verwijs naar de Herstelacademies, die ondersteund worden door de vzw Psyche, die vanuit de relancemiddelen Vlaamse Veerkracht hiervoor gefinancierd wordt. Uit de voorlopige cijfers voor 2022 blijkt dat 1865 mensen zich vorig jaar inschreven op het aanbod van de Herstelacademies, wat meer dan een verdubbeling is ten opzichte van de vorige jaren. Dat zijn dus heel goede cijfers. Gemiddeld bestaat het aanbod

uit vier sessies en kennen Herstelacademies een aanwezigheidspercentage van 75 procent.

En ik zie dat we een heel nieuwe, jonge bezoeker hebben, ondertussen, die daar achteraan zit te glunderen. *(Opmerkingen)*

Neen, voor mij toch niet. Zolang ze zo mooi blijft lachen naar mij ... Niet iedereen doet dat, zo mooi lachen naar mij. *(Gelach)*

Voilà, en in één keer begint de Groenfractie ook mooier te lachen naar mij. *(Gelach)*

De Herstelacademies hebben specifiek aandacht voor het thema verslaving dankzij de relancemiddelen. Voor de concrete invulling hiervan werkt vzw Psyche samen met het Vlaams expertisecentrum Alcohol en andere Drugs (VAD). Doordat Herstelacademies inclusief werken, bieden zij dus een open aanbod voor iedere burger met een leerwens rond zijn of haar psychisch herstel.

De middelen uit het Strategisch Veiligheids- en Preventieplan betekenen een aanvullende inkomstenbron voor de ambulante werkingen. Het klopt echter niet dat de federale overheid deze middelen stopzet. De federale minister van Binnenlandse Zaken heeft recent aan alle burgemeesters bevestigd dat de middelen verlengd worden, zeker tot eind 2024. Bij dezen wil ik dat hier wel duidelijk gesteld hebben. De bestemming van deze middelen moet wel geëvalueerd en herbekeken worden. Dit gebeurt in nauw overleg met de lokale stakeholders. Het is toch belangrijk om te melden dat die verlenging er nu al is. Er zijn nog geen verdere politieke gesprekken geweest. Op politiek vlak treffen alle ministers bevoegd voor het drugsbeleid elkaar in de Algemene Cel Drugsbeleid. Als er meer duidelijkheid is over de toekomst van deze middelen na 2024, kan het ter bespreking gebracht worden in de Algemene Cel Drugsbeleid.

Ik heb hier, denk ik, een aantal dingen gezegd die eigenlijk thuishoren in de schriftelijke vragen, zeker die opsomming van die zaken. Het is alleen maar een suggestie. Als het gaat over middelen die afgeschaft worden, is dat anders. Maar ik vind het altijd lastig als ik moet voorlezen wat waar aangeboden wordt. Maar goed, we antwoorden altijd.

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Sowieso, dank u wel, minister, voor uw uitgebreide antwoord. Ik ben blij te horen over al die versterkingen die u allemaal hebt opgenoemd, en ook dat de middelen niet allemaal meteen worden stopgezet, maar tot eind 2024 verzekerd zijn, en dan geëvalueerd worden. Dat is ontzettend belangrijk, want zoals ik zei zijn er een aantal lokale besturen en eerstelijnszones die aan de alarmbel getrokken hebben, die wat in paniek zijn geslagen. Zij hebben dit echt nodig. Zij kunnen zich niet permitteren dat dat wordt afgebouwd. De verslavingsproblematiek, de drugproblematiek is zeer actueel. Ik denk niet dat het verbetert. Het is echt iets dat we nodig hebben, en dat we absoluut niet mogen onderschatten.

Ik zal het zeker blijven opvolgen, en er in de toekomst misschien nog verdere vragen over stellen. Ik heb verder geen bijkomende vragen meer.

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Minister, er is heel wat aanbod in Vlaanderen, maar het is nog altijd ontoereikend. Dat is zeker zo. Vooral vanuit de lokale besturen is er nog heel wat vraag. Maar er zijn ook nieuwe trends. U hebt er een paar aangeraakt. Maar er is ook een nieuwe trend die u nog niet vernoemd hebt, en dat zijn de drugsgebruiksruimten. Vorig jaar is in Brussel de eerste

drugsgebruiksruimte geopend, waar verslaafden onder medische begeleiding hun verslaving onder controle kunnen houden, en mogelijk afkicken. Het is eerder een vorm van 'harm reduction' dan van preventie. Ik stel me ook heel wat vragen over het signaal naar de bevolking van zo'n ruimtes, zeker in hedendaagse tijden. Het hoofddoel moet toch altijd zijn om van de drugs af te raken, en de drugsproblematiek in zijn geheel aan te pakken. In Vlaanderen zijn er nog geen drugsgebruiksruimten.

Mijn vraag is: wat is uw visie daarop, en wat is meer algemeen de visie van de Vlaamse Regering op drugsgebruiksruimten?

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister, ik zou uw aandacht willen vestigen op een deelproblematiek hiervan. Twee jaar geleden heeft collega Vaneeckhout een schriftelijke vraag gesteld over de wachttijden met betrekking tot de drugsproblematiek. Specifiek voor zwangere vrouwen is er maar een heel klein aanbod. Het aanbod zou eigenlijk gevoelig vergroot mogen worden. En dat gaat niet over grote aantallen. Gevoelig vergroten, dat gaat nog altijd om een vrij klein aantal. Maar het is wel een groep waarbij je een problematiek onmiddellijk moet kunnen aanpakken als de bereidheid er is, als de 'window of opportunity' er is.

Er waren wachttijden. Het is daar altijd een beetje scharrelen naar bedden. Heel vaak is die hulp ook heel talig en gericht op middenklassenmensen, terwijl heel veel van die mensen eigenlijk – als ik dat zo mag zeggen – gewone mensen zijn die niet zo heel talig zijn en die nood hebben aan een ander soort hulp. Bij wijze van spreken gaat dat in eerste instantie om een kom soep en even kunnen rusten en in een warme ruimte zitten. Is daar intussen iets gebeurd? Beweegt daar iets? Bent u van plan om dat aan te pakken, zodat de mensen die willen, ook effectief hulpverlening kunnen krijgen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Verheyen, ik ben blij dat u blij bent.

Collega De Reuse, ik kan u alleen maar bevestigen dat wij tot nu toe op de rem gestaan hebben om dat te organiseren, omdat er ook heel veel bedenkingen bij zijn. Dat is vrij helder. Je kunt over alles nadenken. Ik heb er geen probleem mee dat we daar ook een groep voor oprichten en zo, maar op dit ogenblik is dat niet zo.

Collega Groothedde, ik moet even bekijken of daar stappen gezet zijn. Ik zal dat bezien.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.